

A legrégebb és legnagyobb magyar lap Amerikában. Megjelenik mindennap.

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

NO. 76. SZÁM.

TWENTY-EIGHTH YEAR

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombathely, 1918. Március 30.

HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM.

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT

A RÉGI HADVONALON FOLYIK A KÜZDELEM

ELLENTÁMADÁSRA KÉSZÜLNEK A SZÖVETSÉGESEK.

A szövetségesek ellentámadása valószínűleg pénteken fog megindulni a németek ellen.

A SZÖVETSÉGESEK OLDALÁN 100,000 AMERIKAI FOG HARCOLNI.

Washingtonból jelentik: A fővárosban tartózkodó amerikai vezérkari tisztek, akik szorgalmasan tanulmányozzák a helyzetet a nyugati fronton az onnan érkezett táviratok alapján, arra a meggyőződésre jutottak, hogy a szövetségesek csütörtökön, vagy pénteken ellentámadásba fogják lépni.

Az amerikai vezérkari tisztek szerint ez az ellentámadás lesz a legnagyobb meglepetés a németekre nézve. Félhivatalos forrásból az a hír érkezett, hogy az ellentámadásban száz ezer amerikai katona fog részt venni.

800,000 ember a tartalékban. A legutóbbi időben összesen 800,000 embert helyeztek tartalékba a pikardiai fronton. Az ellentámadás ezekre az emberekre támaszkodik. Ezeknek kell az ellentámadást megkezdni és megnyerni a németek ellen.

Ennek a tartalékhadnak, amely amerikaiakból, angolokból és franciákból fog állni, egy nyolcadrészt fogják az amerikaiak képezni. A támadást a versaillesi katonai tanács határozta el.

Ez az új szövetséges hadsereg eddig még nem volt akcióban. A szövetségesek vártak addig, míg a németek teljesen kimerülnek. Most elérkezettnek látják a pillanatot.

Hogy a szövetségesek a németek által elfoglalt területekből akarnak-e most valamit visszaszerezni, arról a hivatalos beszédek nem számolnak be.

Pershing fog kommandírozni.

A szövetségesek valószínűleg nem fognak területhódításra törekedni. Abban bíznak csak, hogy az ellentámadás demoralizáló hatással lesz a német hadseregre. S arra, hogy egy hatalmas erejű ellentámadással igen sok foglyot tudnak majd ejteni.

Félhivatalosan az a hír érkezett Washingtonba, hogy az amerikai csapatokat Pershing tábornok személyesen fogja vezetni.

Német kémek kivégzése.

Akik angol uniformisban akarták megfélemlíteni a szövetségeseket.

Páris, március 28. - A Somme mentén egy csomó német kém került az angol katonák kezébe. A német kémek angol egyenruhában akarták megfélemlíteni a szövetségesek katonáit. Még a tegnapi nap folyamán kivégezték őket.

A NEGYEDIK HUSVÉT - MÉG MINDIG KÉSİK A BÉKE.

ANGOL VÉLEMÉNY A HÁBORURÓL.

London, március 28. A német nyugati offenzívájának megakasztásáról szóló hírek ne keltsenek túlságos bizakodást a közvélemény körében. Az első válság elmúlt, de még nem értünk a harc végére.

A legközelebbi események jellege és kialakulása attól függ, vajon a németek képesek-e az erősen megtizedelt hadseregeiket újabb seregekkel pótolni és vajon tudnak-e annyi háborús szükségletet gondoskodni, amennyivel a veszteségeiket pótolják.

FRANCIA TISZTEK WASHINGTONBAN.

Washington, márc. 28. - Az egyik new yorki lap washingtoni levelezője hosszabb beszélgetést folytatott több francia tiszttel, akik ezidőszel Washingtonban tartózkodnak. A tisztek egytől-egyik részt vettek a háborúban s mindegyik hadierővel ki is van tüntetve. Az újságíró megjegyezte a jelenlétükben, hogy szomorú hírek érkeznek a németek nyugati offenzívájával kapcsolatban Franciaországból s aggodalmának adott kifejezést. Erre a tisztek egyhangúlag kijelentették, hogy annak a nyomott hangulatnak, amely az amerikai közvéleményt elfogadta, semmi alapja nincsen. A francia és angol katonák végeznék a németekkel - mondják biztató és megrögzött önféltéssel.

AZ OROSZOK A NÉMETEK ELLEN FORDULNAK.

Trotzky az általános katonai szolgálat mellett. - Francs amerikai nagykövet szózatának hatása. - Német csapatok Kievet felé vonulnak.

UKRAINA NEM SZÁLLIT ELEGENDŐ GABONÁT NÉMETORSZÁGNAK.

Washington, márc. 28. Washingtonba érkezett félhivatalos jelentések szerint Oroszország hatalmas erőforrásait fel fogja használni a központi hatalmak ellen épen akkor, amikor ezek az országok a háború legválságosabb idején élnek. Az a körülmény, hogy bolshevik csapatok visszafoglalták Odesszát, Ukrajna legfontosabb tengeri kikötőjét, arra vall, hogy hatalmas irányú működés indult meg a központi hatalmak ellen s a nagy készülődés élen állítják Leon Trotzky, a bolshevik kormány volt külügyminisztere áll.

Hir szerint Trotzky állást foglalt az általános katonai szolgálat mellett és a németek tett igérését, hogy újjászervezni fogja az orosz hadsereget, kezdi megvalósítani. Orosz tisztek, akik nagy tapasztalatokkal rendelkeznek, eleget tettek Trotzky felhívásának s azok, akik az orosz hadsereg újjászervezés munkálatait nagy lelkiismeretességgel és lelkesedéssel végzik.

Washingtoni hivatalos körökben meg vannak arról győződve, hogy Francia Oroszországi amerikai nagykövet működésének nagyban köszönhető az, hogy az orosz közvélemény hangulata kezd újra teljesen a központi hatalmak ellen fordulni. Vagyis nappal eselőtt Vologdába szöveget intézett az orosz néphez, amelyben azon meggyőződésnek adott kifejezést, ha az orosz nép nem ragad foglyot a németek ellen, akkor kétségtelenül bizonyos az, hogy Oroszország Németországnak kimondottan a rezsolgója lesz.

Az offenzíva számokban.

Az első hét eseményei.

Párisból jelentik, hogy az ottani lapok a következőkben foglalják össze a nagy német offenzíva első hetének az eredményeit:

A németek.

Elfoglaltak Franciaországból 1200 négyzetmérföld területet. Elfoglaltak 45,000 embert, elszármányoltak 900 ágyút. Veszteségük 500 ezer ember, tehát majdnem minden négyzetmérföldre 500 ember esik. A harcra előző seregek száma meghaladja az egy milliót.

A szövetségesek.

Visszavetették a német hadakat Páris elleni előnyomulásukban. Veszteségük hozzávetőleg 200,000 ember, a harcra előző seregek száma körülbelül egy fél millió. Az angol, valamint a francia seregek a németek támadásait a legtöbb helyen megállították és lassanként átveszik a helyzet irányítását.

A NÉMETEK A TENGERT ALATT IS TÁMADNAK.

A németek a szárazföldi offenzívájával egyidejűleg a tenger alatt is harcot kezdtek a szövetségesek ellen.

Londonból jelentik: Minden jel arra mutat, hogy Németország, a szárazföldi offenzívájával egyidejűleg, a tenger alatt is offenzívát fog kezdeni az angol és amerikai hajózás ellen, hogy ne lehessen gépedésparatókat küldeni a nyugati tengerre. Az admirális hivatalosan azt jelenti, hogy az utolsó héten a német tengeralattjárók és aknák összesen huszonegy angol hajót süllyesztettek el. Ezek közül tizenhat nagyobb volt 1600 tonnánál. Az előző héten tizenegy ezerhatszáz tonnánál nagyobb hajót is hat ennél kisebbet süllyesztettek el a németek.

Az Egyesült Királyság kikötőiből összesen 2488 hajó indult el az utolsó héten és azokba 2471 érkezett meg. Tizenkilenc angol hajót a német tengeralattjárók hiába támadtak meg.

Római és párisi jelentések csak kevés hajó elpusztulásáról számol be.

HERTLING TÁVIRATA HINDENBURGHOZ.

Hindenburg távirata Hertlinghez. - Mindaketten örülnek a nagy győzelemnek.

Amsterdamból jelentik: Hertling, a német kancellár táviratot küldött Hindenburg marsallnak, amelyben legőszintébb csodálatát fejezi ki a német hadsereg hősiessége felett. A táviratban egyuttal örömeinek adott kifejezést afelett, hogy Vilmos császár őt és Ludendorff generális kintette az utóbbi küzdelmek alkalmából.

Hindenburg a kancellárnak a következő táviratban válaszolt: "A legszívesebben örömmel vettem excellenciád szavait, amelyek gratulálnak győzelemhez az angol hadsereg felett. De nem én, hanem kitűnő hadseregünk nyerte meg ezt a harcot. Minden egyes katona tudja, hogy a legnagyobb hadur szemé csüng rajta, ennek tulajdonítható, hogy minden dícséreten felül munkát végeztek. Minden német katona tudja, hogy a haza sorsa ettől a küzdelemtől függ.

A német hadsereg addig nem fogja abbahagyni a küzdelmet, míg meg nem győződött arról, hogy Isten segítségével, sikerült ellenségeinket végleg legyőzött s hogy érkezett a béke ideje, ami csak a hatalmas német győzelem eredménye lehet."

MIKLÓS VOLT CAET TÖVÁBB VISZIK.

Londonból jelentik: A Reuters ügynökségnek egy Moszkvából érkezett távirata szerint a bolshevik-kormány elhatározta, hogy a németek előnyomulására való tekintettel Miklós volt cárt és családját Tobolskba tovább viszik az Urál hegységbe valahova.

FENYEGET A CSÁSZÁR

Rotterdam, március 28. Ardenne tábornok a Düsseldorfier Noehrichten című lapban azt írja, hogy a császár még számos meglepetést tartogat a szövetségesek részére.

Habár e helyt nem akarm tárgyalni a katonai vezéreink jövőre vonatkozó terveit - írja Ardenne, tábornok - annyi bizonyosra vehető, hogy a szövetségeseket még számos meglepetésben fogjuk részreztetni.

Lloyd George üzen az Egyesült Államoknak.

"A háború válságához értünk," mondja az angol miniszterelnök az üzenetében. Nagyobb számú amerikai hadsereget kér a nyugati frontra.

New York, márc. 28. Lloyd George Angolország miniszterelnöke üzenetet küldött az Egyesült Államok tud felmutatni, csak most kezdődött meg tulajdonképpen. Franciaország és Anglia meg van arról győződve, hogy a nagy küzdelemhez, az Egyesült Államok azon lesz, hogy menő előbb csapatokat küldjön Európába.

Háborúban nagy a jelentőség az időtartamnak. Nem lehet eleget óvatosan hangulalyozni azt, hogy Amerika küldjön menő előbb csapatokat tengerentúlról.

NAGY HARCOK FOLYNAK A FRANCIA FRONTON.

MONTDIDIERT FELADTÁK A FRANCIAK.

Az angol seregek Arrasnál visszautták a német hadak támadásait. - Hatalmas csaták kezdődtek el Amiens irányában. - A német seregek egyrésze a francia front ellen fordult. - A francia seregek erősen védik az Oise vonalát.

AZ AMERIKAI CSAPATOK HŐSIESEN HARCOLNAK.

Száz ezer főnyi amerikai sereg ment a franciák és angolok segítségére. - A szövetségesek hatalmas tartalék-seregeket vetnek a tűzvonalba. - Az eddigi harcokban résztvevő amerikai csapatok fényesen megállták helyüket.

A német offenzíva második-hete úgy látszik folytatódó láncolata lesz azoknak a rendkívül véres csatáknak, amelyek a régi sommei harctereken már napok óta viharznak. A harcok egészét nélkülül folytak a front egész hosszában a Scarpe folyótól le az Oise folyóig és a németek rettenetes erőfeszítései miatt, hogy őket üthessenek a francia és angol front között és elválasszák egymástól a két nemzet küzdő seregeit.

Erre irányul Hindenburg seregeinek támadása Montdidier irányában. Az angol front itt kapcsolódik bele a francia frontba. A német hadaknak szerdán sikerült is őket ütni a két front közé, amennyiben kedden éjszaka rettenetes erőfeszítések árán bevették Montdidiert. Ez a város tizenkilenc mérföldre esik Amiens-től délre és tíz mérföldnyire nyugatra Noyetól, amelyet a németek még kedden elfoglaltak.

Egybehangzó jelentések szerint a francia csapatok a legnagyobb hősiességgel küzdöttek. Az előnyomuló német seregeknek minden talpalatnyi földet nagyon drágán kellett megfizetniük és amikor már tarthatatlanná vált a helyzetük, a legnagyobb rendben vonultak vissza a Montdidiertől nyugatra fekvő dombokra, ahol újabb hadállást foglaltak el. Más oldalról a franciák a nyovoni vonalán megállították a németek előnyomulását, valamint szilárdan tartják továbbra is az Oise vonalát, amely ellen a németek valamennyi támadását sikeresen verték vissza.

Hasonlóképpen hatalmas védekezést fejtenek ki az angol seregek is Alberttől északra a front egész hosszában Arrasig, sőt több helyen vissza is szorították már a németeket. Így Albert és Monchy között két várost sikerült az angol seregeknek visszafoglalni. A Somme folyó mindkét oldalán az utóbbi harcokban az angolok számos német foglyot ejtettek és gorbuztölöket is szármányoltak.

Az angol hadvezetőség véleménye szerint a németek vesztesége az offenzíva első hetében rendkívül nagyok voltak. Hozzávetőleg 300-500 ezer ember közt állapítják meg az elesetteket, sebesülteket és foglyosbba kerülteket számát. Angol repülő jelentései szerint hosszú vonatok szállítják a német sebesülteket Belgiumba és Németországba. A szövetségesek veszteségei is elég nagyok, de harmadrészt sem képezik annak, amit a németek szenvedtek.

Hatalmas tartalék csapatok vannak utban egy francia, mint angol részről a fronthoz. A tartalék csapatok közt van száz ezer főnyi amerikai sereg is, amely szintén a tűzvonalba lép. Az offenzíva folyamán a különböző harcokban már nagy számmal vettek részt eddig is amerikai csapatok és egy a francia, mint az angol hadvezetőség a legnagyobb elismeréssel emlékezik meg működésükről. Ezek szerint az amerikai csapatok ép oly bátran, merészen és anyai tudással harcoltak, mint a háború bármelyik veterán csapata. A hős amerikai fiúk közül sokakat tüntettek ki tanúsított bátor vítezi tekteikért.

A CSÁSZÁR A KRUPP-ÁGYUKRÓL.

Amsterdam, március 28. - A német hivatalos sajtóiroda szerint a császár a következő táviratot küldte a Krupp családnak: "Páris bombázásában az Önök gyárában készült ágyuk nagyszerűen beváltak. A Krupp család dícsőregehez újabb fejezettel járultak hozzá. A családnak és a munkásoknak a császári köszönetemet fejezem ki a német tudomány és a német munka ezen újabb sikere felett."

SZABADSÁG (LIBERTY)

The oldest established and largest Hungarian Paper in the United States and Canada. Founded by: E. T. Kohányi. TWENTY-EIGHTH YEAR.

SZABADSÁG

A legnépszerűbb és legkedveltebb magyar lap Amerikában. Alapította: Kohányi Tihomér.

Megjelen minden nap. Kiadó: Szabadság Könyvnyomda és Lapkiadó Társaság. ELŐFIZETTSÉGI ÁRAK: Az Egyesült Államokban és Kanadában: Magyarországra és Cselekedésben: Egy évre \$8.00. Mindegyik egy évre \$4.00.

KRITIKA ÉS KÖTELESSÉG.

Egy olyan földrésznek is beillő polgári országot, amely a világháborúban nem fejezte ki a nemzeti harcait, emberfeletti feladatot. Az átalakulás pedig nem várhatja meg az időt; a helyzet parancsa szerint villámszerűen és villám gyorsasággal kell cselekedni és aki az ország fővárosában, Washingtonban, vagy csak valamelyik katonai táborban járt is, azt látja, hogy a kormány a nagy felkészülés külső kereteit már megteremtette.

A monarchikus országokban a katonai célokat szolgáló építkezés végleges intézményeket jelent. Amerikában nem. A demokrácia a háborús kormányzat számára szükséges óriási irodaházakat és kaszárnyákat fából építteti, ez által is jelezvén, hogy a militarizmusnak az Egyesült Államokban ideiglenes, csak a háború végéig tartó hatalma van. Azt azonban, amit a háborús készülődés és építkezés munkájából a civil élet az eljövendő békes időkben felhasználhat, a tartósság jellemzi. A gyártelepeket például, ha most munióciót, hadi gépeket készítenek is, úgy építik, hogy azokban a békes szorgalom annak idején a maga munkájának nekigyürkőzhessen.

A háborús készülődés váratlan és páratlan eredményeit följáróban a katonai titok leple fedi, de annyit a közvélemény is tud, hogy a nagy átalakulás már a sikert ígérő rendszer keretei között folyik. A világháború számba menő vállalkozás természetesen sok akadályba ütközött. A besületés bírálatnak a nehézségekkel szembe kell, a pártpolitikanak pedig az alkotó kritika jogán kívül hallgass a név! A kormány nyíltan beismeri, hogy a hajóépítést a munkásárvák hiánya megakadályozta. A légi járművek építését akadályozó okok földerítése és megszüntetése végett, hivatalos vizsgálatot indítottak. A kormány megteszi a kötelességét azért, hogy a háborús ipar-termelés utjából minden akadályt elhárítson, de csak a beavatottak tudják és tudhatják igazán, hogy a termelési mérték elérésének milyen temérdek alapfeltétele van.

Az ipari életet a háborús szükséglet ellátása végett, az egyéni rendelkezés megszokott parancsa alól fel kellett szabadítani. Az ipari élet kormányzásának központossítása, az életről anyag kormányzás és ellenőrzés nem megy olyan simán, mint a kötelező katonasági rendszernek esodálatosan gyors keresztülvitele folytán az emberanyag besorozása ment, de nem szabad elfelejteni, hogy ha megfordítva történik, az emberhiányt soha sem pótolhatta és helyettesíthette volna az anyag.

A harcra való és a hadba vonuló katonaságot megfelelő felszereléssel ma már el tudják látni. A hibák és mulasztások kireparálását és megszüntetését is lehetővé teszi a felkészültség tökéletesedő mértéke. A pártpolitika és az árnyéktól is riadozó gyengeség feketé papaszemét ma már nem lehet a kövelemény orrára erőszakolni és az egyszálú vagy gyáva bírálat lólabá, a legkésebb szónoklat koponyéje alól is kilátszik.

Az a támadás, amelyet a Szenátus néhány tagja a hadügyminisztérium ellen ismét megindított, az ország közvéleményének a figyelmét a pártpolitika önös rendszerére irányítja. Egy szemtanu, ha szakértő katona is, tévedhet. Nem lehet mindenütt jelenvaló és így csak részleteket láthatott. Az ilyen részletekből összeállított kép csatláthatatlanságát a kritikának szabad-e hirdetni?

A farkast kiabáló pásztorfiú meséjét most, a mai rendkívül válságos időkben a törvényhozás házában fölleveníteni nem szabad. Az igazság földerítése végett, a hibák, a mulasztások kiküszöbölése okából a nyílt, az egyenes, a hazafias figyelmeztetésnek helye van, de a képzeltetés rémlátásait az agynak, a szónak tovább adni nem szabad!

Az a teremtő, tárgyilagos kritika, amely a nemzeti erőnek a cselekvés útját megmutatja, tiszteletre, becslésre számíthat. De az olyan kritika, amely sanda mézárós gyanánt nem óda akar írni, ahova néz, az olyan bírálgatás, amely párt vagy egyéni érdekek szolgálását célozza, eredményt nem, csak kelemetlenséget szül.

Azok, akik az elmúlt hibák és tévedések nehéz súlyzóinak emelgetésével pazarolják az erejükét és farsztják a közvéleményt, nem tudják, hogy mit jelent és mit követel a háború. Mikor a tegnap mulasztásait ma mindenáron köteles helyrehozni, a hazafiságnak egyetlen egy mértéke van: a munka; még pedig az a munka, amely úgy a ragyogó, mint a szomorú tapasztalat tanulságait a siker, a cél meghódítására használja fel.

Krikszkraksz.

(li) Alljon itt ezuttal egy hirdetésnek, amely egy vidéki magyar újságban jelent meg, másolata. Hízen olyan szépen illusztrálja a mulatnívágó new yorki magyarság ugynevezett lelkiállagát.

SZENZÁCIÓ EST

Márc. 24-én, Virágvasárnap a református iskolában, 346 East 69 Street.

RIGÓ JANCSI, a világhíressé lett zeneművész, akinek csilárdó hegedűjátékán hercegek és hercegnők ábrándoztak, s aki, mikor ráhajlik a művészi buroka, kénye-kedve és mosolya szerint vízi, ragadja magával a közönséget: eljön a református iskolába a magyarság közt és eljátssza a legkedvesebb koncertdarabjait és a szebbnél-szebb magyar nótákat, úgy, ahogy a magyar nota lelket csak egy vérből magyar cigányzeneművész tudja visszaadni.

Reméljük, hogy new yorkiak nagyzerően mulattak március 24-én, Virágvasárnapján, a református iskolában, nemcsak azért, hogy színél-színre láthatták a nagy Rigót, akinek csilárdó hegedűjátékán hercegek és hercegnők ábrándoztak, s élvezhették a pillanatot, mikor a világhíressé lett zeneművész ráhajlik a művészi buroka, hanem azért a boldogító tudatért is, hogy a nagy hegedűművész leereszkedett a magyarsághoz, a református iskolában, sőt, nem sajnálta a hegedűvel való csilárdozást az egyszerű magyar zivertől sem. Ha végül megmondjuk, hogy Rigó Jancsi, a világhíressé lett zeneművész még művészi burokat is feszít meg a hegedűjére, egyenszen irigylehünk neki a new yorki magyarságot, akik e fölemelő pillanatkorban tanultak.

Egy másik vidéki magyar újságban ezzel szemben sokkal világosabb hangon hirdetés jelent meg.

E hirdetés szövege a következők mondja:

A MAGYAR SZABADSÁGHARC 70 éves évfordulója alkalmából.

"Különféle kedvezményes ajánlatot teszek a detroiti és környékbeli magyarság részére, hogy könnyebben a szülőföld magyar férfiak és nők harcait a különféle betegségekkel szemben."

A hirdetés ezután izzó hazafiságot átitott hangon megígéri a lap olvasóinak, hogy speciálisan tanácsokat ad nekik, mindenkin a saját anyanyelvén, ugyintén alapos orvosi vizsgálatot, vírvizsgálatot, mikroszkopos vizsgálatot, chemiai vizsgálatot és szükség esetén (X ray) vagyis Röntgen sugar vizsgálatot is.

A magyar szabadságharc hetven esztendő óta fordulója alkalmából hazafias alapon hirdető amerikai orvos a kedves alkalomra való tekintetből és teljesen átölezi a magyar nemzet nagy fájdalmat, valószínűleg ki fogja érte az alkalomra külsőből az (X ray) vagyis Röntgen sugarak ultravioleta sinét. Ez azt pirosvörös-zölddel fogja helyettesíteni. Hadd örüljenek a magyarok!

A VILÁG LEGHOSSZABB "BÁR"-JA. A háborús állapotnak sikerült azt is felfedezni, hogy az ország területén hol, melyik italmérésben van a leghosszabb bár, magyarul: olyan pulitörős állók, amelyeknek a teteje ép a szomszagos ember kezéig ér, akik, így tehát a pohár után se fel, se le, se messze nem kell nyulniuk.

Roek Island (Ill), az a város, amelyik a világ leghosszabb "bár"-jával díszeskedhetett. Ma már vége a díszeségnek, mert a nevezetes italmérés a félmérföldes száraz zónába esett és így a hatóság lezáratta.

A bezárt koremsa gazdája azonban hírt adta, hogy a tilos körzetben kívül még hosszabb, 150 lábás bárral új szalont nyit.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN. OLVASSA EL HOLNAP AZ UGANEZEN HELYEN MEGJELENŐ FONTOS HIRDETÉSEMET.

KISS EMIL BANKÁR 133 Second Ave., New York

A munkáskérdés a háború alatt.

(Cs. E.) Már előzőleg két egymás után leközölt cikkben rámutattam azokra a fejlődési valószínűségekre, a melyek egész társadalmi életünk szervezetében, a munkások és a munkáltatók egymáshoz való viszonyánkat a szabályozása által bekövetkehetnek. E cikkekben elismertem, hogy a jövő akadémius megvitátásánál sokkal nagyobb fontossággal, hogy a háború alatt minél kevesebb rázkódást neheztse a hadianyagnak a gyártását.

Mindig azt hangoztattuk, hogy drámai szorítással a munkáskérdést helyesen megoldani egyáltalában nem lehet és ma még inkább valljuk ezt a nézetet, a mikor azt tapasztaljuk, hogy nincs is szükség arra, mielőtt a kormány a munkásokkal szemben rendkívüli rendelkezéseket hozna, mint az amerikai munkásság személyében. Ez a helyzet a háború alatt nem lehet más, mint az, hogy a munkásoknak a háború alatt minél kevesebb rázkódást neheztse a hadianyagnak a gyártását.

A bevándorolt munkásokat is nagy megnövekedés tölti el, nek a bizottságnak a megalakítása, mert egyrészt nem kell a tartaniok, hogy ki lesznek szolgálatra akadémik, munkálatot egyszálú eljárásának, másrészt talán benne oly tesület, amelyhez panaszait vihetik és jogorvoslatot kérhetnek.

A magunk részéről nagyon óvulunk a kormány eme legújabb intézkedéseknek, mert az Egyesült Államokban dolgozó nagy számú magyar is talál egy fórumot, ha panasza van és nem kell olyan eszközökhöz nyulnia, a melyekkel csak ellenszenvet kelthetne maga ellen az amerikai közvéleményben.

Nem ismerjük még részletesen az alakuló bizottság működésének teljes programját és hatáskörét, de semmi kétség sem fér ahhoz, hogy az az összes feleket kielégítő módon fogják szabályozni, a mit annál inkább remélünk, mert a háború óta az összes speciális bizottságok, a melyek a Labor Department hatásköre alatt működtek, bizalmat gerjesztettek az érdekelt felekkel igazán dícséretre méltó partatlansággal.

Az Amerikában élő magyar munkások, ha vannak olyan panaszai, a melyek elintézésére várnak, bizonyára ezt a testületet, a Labor Departmentet keresik fel azokkal, hisz a munkáügyi minisztériumnak, hogy így tartozik és e kormány-szerv igazságában és partatlanságában iránt semmi kétség sem lehet.

Százmillió munkás lakásokra.

A kormány a hajó és munióciógyárak közelében a munkások számára kényelmes házakat építtet.

Idestova egy esztendeje, hogy Amerika a legnagyobb háborúban fegyveres szerepet vállalt. Egy esztendő óta az ipar nem a külföld számára, hanem a nemzet háborús szükségleteinek ellátásánál dolgozik. Pénzben, anyagban nincs hiány s a demokrácia gazdasági mérhetetlen áldozatkészséggel szolgálja a küzdelem célját.

A háború a gazdasági élet folyásába beleszólt. A nemzeti szükség parancsa minden más parancsot sarokba állít. Az ország erőforrásának kimeríthetlensége sokat, nagyon sokat jelent, de az erőforrások célszerű és céltudatos felhasználása az ellenőrzés, a kezelés összpontosítását tettené szükségessé.

Amit a magán vállalkozás nem akart vagy nem tudott megtenni, azt a kormányvállalkozás pótolta még pedig a hajóépítés körül például, páratlan mértékben.

A hajó a siker legfontosabb eszköze. Sokak szerint a háború a tengeri szállítás kérdése fogja eldönteni. Ha Amerika ember és anyag gazdagságának megfelelő részét megfelelő idő alatt Európába tudja szállítani, a háború sikeres befejezése iránt nem lehet kétség.

Emberben, anyagban nincs hiány, de a tengeren való átszállítás óriási feladatot tökéletesen nem lehet megoldani, mert kevés a hajó.

Uncle Sam, kötelességét felismervén, neki állott az építkezés. Az elhagyott moensaras tengerpartokon hihetetlen rövid idő alatt óriási hajógyárak épültek és egy esztendő alatt megkezdték a munkát, melyek az Egyesült Államok és a világ legnagyobb hajóépítő iparállamává vált.

A Council of National Defense (a nemzeti védelem tanácsa) a munkás lakások kérdését még a múlt nyáron szóba hozta és minden erejével azon volt, hogy a gyári üzem állandó menetét minden káros akadálytól megszabadítsa. Mikor Wilson elnök meggyőződött, hogy a munkások kellő kényelme nélkül a hajó és munióciógyárak szakadatlan üzemét biztosítani nem lehet, a munkáügyi minisztériumot január 4-én megbízta azzal, hogy a gyárak közelében építendő munkás lakások tervezetét készítse el és ugyanebben az időben a Kongresszus elé két, munkás lakásokról gondoskodó törvényjavaslatot terjesztett.

Az egyik javaslat a hajógyárak, a másik pedig a munióciógyárak közelében építendő munkáslakások költségéről gondoskodott.

A munkáügyi miniszter elszállásolási osztályának vezetője, Otto M. Eidlitz, a munkás-lakások gyors felépítését sürgeti, mert szerinte a gyors teremtésnek az egyik előfeltétele. Eidlitz szerint azokban az ipari kerületekben, amelyeknek a központjai: Bridgeport, Erie, Bethlehem, Sparrows Point, Newport News, Philadelphia és Wilmington, a munkás-lakások hiánya az ipari üzemet nagyon hátrányosan befolyásolta. Nagyon sok dolga jelentkező munkás otthagya a gyárakat azért, mert nem tud megfelelő szállást kapni. A házas emberek pedig egyáltalán nem juthatnak lakáshoz.

Eidlitz a helyzet ismertetése végett elmondja, hogy Bridgeporton például január elsején 10,000 új munkásra volt szükség. De a környék annyira túlszűfolt, hogy az új munkások számára nem volt lakás. A magán vállalkozás és a gyárosok is temérdek új házat építettek, de ezek a házak a régi keresletet sem elégítették ki.

A kormány tehát úgy segít a bajon, hogy a hajó- és munióciógyárak közelében megfelelő munkás-házakról állampénzen gondoskodik. Az ilyen befektetés mindenestire megéri az árat, mert a munkások, akik a gyárak közelében élnek, sokkal jobban dolgoznak, mint azok, akik távol vannak. A munkások, akik a gyárak közelében élnek, sokkal jobban dolgoznak, mint azok, akik távol vannak.

Ellis Islandon.

Március 25-én befejezte a bevándorlási hatóság a new yorki kikötőben vesztelő 43 hollandi hajó tisztjeinek és legénységének lajstromozását és elhelyezését. A végzett munka sokkal több nehézséggel járt, mint fiamlyennek azt képzelték. Az elnök rendelete aként szólott, hogy a hollandi hajók tisztjei és legénysége a nemzet vendégei gyanánt tekintendők és minden kívánságuk lehetőleg teljesítendő; némelyek azonban túlságosan sokat követeltek, más esetekben pedig egyéb indokokból merültek fel nehézségek.

Néhány "hollandi nyugatindiai hajó" is van a kikötőben. Ezen hajók legénysége, a Hollandiának tulajdonát képező Curasso és egyéb nyugatindiai szigetekről származó négerből áll, kikkel a többi hajók fehérbőrű legénysége egy és ugyanazon szállóházban lakni nem akart, de a szálló tulajdonosok is vonakodtak őket befogadni. Sok fáradozás után sikerült őket egy brooklyn-i boarding házában elhelyezni, hazaszállításuk idejéig.

A hadi tengerészet parancsnoksága által a hajók átvételére kirendelt tengerész tisztnek tölük telhetőleg segédkezt nyújtottak a bevándorlási tisztviselőknél, kik valóban nehéz munkát végeztek, mert a lajstromozáson kívül az emberek elhelyezéséről és podgyászuk elszállításáról is gondoskodni kellett. A lajstromozás befejezése után, a tengerész tisztnek azonnal birtokba vettek a hajókat, melyekről a hollandi hajóosztályok legénységét, podgyászuk továbbítása után, rögtön eltávolították. A hollandi hajóosztály legénysége mind vissza kíván térni hazájába és csak akkor akadt köztük egy-kettő, ki itt akar maradni az Egyesült Államokban. A bevándorlási hatóság megadta a hollandi hajók legénységének az engedélyt arra, hogy valamely más kereskedelmi hajón vállaljanak szolgálatot, de erre sem vállalkozott több, mint két-három ember.

A bevándorlási hatóság elhatározta, hogy a new yorki kikötőben horgonyzó 47 hollandi hajóról elbocsátott hajóosztályok és legénységeket a f. hó 27-én induló New Amsterdam hajóval haza küldi Hollandiába. Ezen hirtelen elhatározásra azon körülmény szolgáltatott okot, hogy a vendégül tekintett Hollandiak, sokkal nagyobb költséget okoznak az államnak, mint amennyire csak megközeleltől is számítottak, mely költség pedig annál nagyobb lesz, minél tovább maradnak. Minthogy a New Amsterdam, az Egyesült Államok és a hollandi kormány között történt megállapodás folytán visszatér Hollandiába, az Egyesült Államok kormánya felhasználja az alkalmat és ezen hajóval küldi vissza a hajók legénységét és tisztjeit Hollandiába.

Biztonságban van a PÉNZE. Ha nálunk helyezi el kalmatózó betétül. NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANK 1597 Second Ave., NEW YORK.

BETEGEKNEK INGYEN TANÁCS. DR. A. NEUMAN

ILYEN VOLTAM

Igy festettem, sőt még szilletteknek látszottam, amikor egyszemmel megromlásra fordultam, folytonos lással, dorobozással szilítottam helyetemet.

A komám, amidőn meglátott, valósgal megdöbben tőlem.

Parfoglory

IDEGEROSITÓ, VERKEPZO ES IZOMFELESZTO ORVOSASAGOT. ami téged is észretérít és újra esberé tesz.

Partos Patika

160 Second Ave., New York, N. Y.

Egy 26 fontos fej Balincai káposzta.

Jobb és megbízhatóbb vetőmagvakat seholsem kaphat, mint Vass Gábor magkereskedésében. Meggyőződést szerethetnek róla azok is, akik még idáig nem voltak vevőim.

Az 1918-ik évre szóló nagy képes árjegyzékemet gazdasági, kertei és virágmagokról, virág-gumók, virágövények, róssa, gyümölcs és díszfák, baromfiak, gazdasági eszközök, ingyen és bérmentve küldöm meg bárhová. Tessék írni érte.

Cim: Vass Gábor magkereskedése 9117 Buckeye Road, Cleveland, Ohio

Mutilated

AUS... London... seregek... megállították... London... HAIG... London... nem állnak... jelentési... tatólag hatót... lakosságára... az angol... behágnzóan... nyúknak... hogy bár... nem mult... azonban fok... Evesing Sta... veszedelm... egyre veszt... lassúság... az utóbbi... előhaladásu...

CLEVELANDI HIREK

MEGFOSZTOTTAK A SZOCIALISTA TANÁCSOSOKAT ALLÁSUKTÓL

A VÁROSI TANÁCS NAGY TÖBBSÉGGEL FOGADTA EL A HATÁROZATOT.

A határozat értelmében a két szocialista tanácsos nem tagja többé a városi képviselő-testületnek.

A clevelandi városi törvényhozás szerdán éjjel tartott rendkívüli közgyűlésén határozott a két szocialista városi tanácsos ügyében.

A tanácskozáson megállapították, hogy a két ember több ízben megtagadta hozzájárulását olyan hazafias dolgokhoz, amelyek a többi tanácsosok feltételül szükségesnek tartották.

A két vádlottat nem hallgatták ki. Ők esendes szemlélték a vád minden egyes pontját keresztkérdések alá vetették.

Kansas Cityben letartóztatták, John F. Haggerty győgszerészt, akit a november 8-án történt gyilkosság tettesének tartanak.

November nyolcadikán a clevelandi Colonial szállóban meggyilkolta találták Dr. Harry Lorenzo Chapin híres orvost és író.

Haggertyre, a letartóztatott emberre eleinte gyanakodtak, azonban tartózkodási helye ismeretlen volt, így őt kihallgatni nem lehetett.

A gyilkos nem ellenzi Clevelandba való visszaszállítását, mert ártatlanságát hangsúlyozta és azt mondja, hogy Clevelandban alkalma lesz magát tisztázni a vád alól.

HUSVÉTRA lepi meg magát vagy kedves családját egy valódi COLUMBIA GERI GÉPEK ÁRAI \$18 és feljebb.

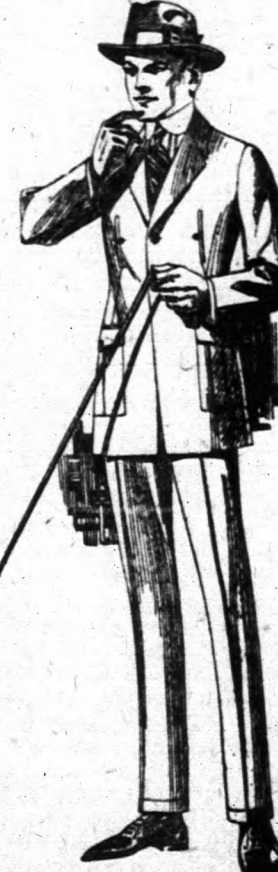
A ruhák drágasága

amit a pamut és a munkabérek drágasága okoz, kényeszeríti a kiskereskedőket az áraknak a hirdetésekben látható emelésére s éppen ez mutatja az összehasonlíthatatlan versenyképességet.

Goodlow's TOBB PÉNZT takarít meg Önnek a ruhák vásárlásánál, mint a menyholyi valaha és bárhol is megtakarított.

Mosó modellünk \$15 mások \$20 és \$25

Fluischan modellünk A tavasz legújabb és legkényesebb divatjai vannak itt s várják az Ön bírálatát.

HUSVÉTI ISTENTISZTELEK.

A HUSVÉTI UNNEPI ISTENTISZTELEK SORRENDJE A CLEVELANDI SZENT ERZSÉBET RÓM. KATH. MARYAR HITKÖZSÉGBEN.

Március 29-én nagypénteken, reggel 9 órakor csonka mise, este fél 8 órakor szent beszéd, utána litánia és lamentáció.

Március 30-án nagyszombaton, reggel fél 9 órakor szent mise, ezt megelőzőleg kereszt-kert szentelés stb. Este fél 8 órakor Feltámadási szertartás.

Március 31-én: Husvét első napján: Reggel 7 és fél 9 órakor esendes misék. 10 órakor szent beszéd és ünnepi nagy mise papi segédlettel.

A husvéti eledelek megadása a 7 órai szent mise után. Lesz. Délután 2 órai or. vespernye. Április 1-én, husvét 2-ik napján reggel 9 órakor nagy szent mise. Délután 2 órakor litánia.

HUSVÉTI ISTENTISZTELEK SORRENDJE A WEST OLDALI SZT. IMRE R. KATH. HITKÖZSÉGBEN.

Nagypénteken: D. e. 9 órakor csonka mise, a szent kereszt lefektetése és imádása. Mise végén az olfáriszentek kitétele a szent sír felé.

Nagyszombaton: D. e. 8 órakor tisztelet, 5 seb megadás, a husvét gyertya megadása, Mindenszentek litániája.

Husvét vasárnap: reggel 7, fél 8, 8 és fél 9 órakor husvéti eledelek megadása. 9 órakor mise; 10-kor nagy mise, prédikáció, este 7-kor litánia, utána a hitközségi teremben: A leánykéz szindarab, felnőtteknek 35 cent, gyermekeknek 14 éven felül 15 cent.

Husvét nagyheti ünnepi istentiszteletet sorrendje a clevelandi első magyar református egyházban.

Március 29. Nagypéntek: Délután 10 órakor ünnepi istentisztelet; prédikáció: "Az Ember Fiának önkéntes halála."

Este 8 órakor ünnepi istentisztelet; prédikáció: "A váltás jelentősége."

Március 30. Szombat: Este 8 órakor bűnbánati istentisztelet; bibliamagyarázat: "A kósporsó fulánka."

Március 31. Husvét vasárnap: Délután 9 órakor és fél 11 órakor ünnepi istentisztelet; mindegyik istentiszteleten prédikáció: "A legnagyobb győzelem."

Március 29. Nagypéntek: Délután 10 órakor ünnepi istentisztelet; prédikáció: "Az Ember Fiának önkéntes halála."

Este 8 órakor ünnepi istentisztelet; prédikáció: "A váltás jelentősége."

Március 30. Szombat: Este 8 órakor bűnbánati istentisztelet; bibliamagyarázat: "A kósporsó fulánka."

Március 31. Husvét vasárnap: Délután 9 órakor és fél 11 órakor ünnepi istentisztelet; mindegyik istentiszteleten prédikáció: "A legnagyobb győzelem."

Március 29. Nagypéntek: Délután 10 órakor ünnepi istentisztelet; prédikáció: "Az Ember Fiának önkéntes halála."

Este 8 órakor ünnepi istentisztelet; prédikáció: "A váltás jelentősége."

Március 30. Szombat: Este 8 órakor bűnbánati istentisztelet; bibliamagyarázat: "A kósporsó fulánka."

Március 31. Husvét vasárnap: Délután 9 órakor és fél 11 órakor ünnepi istentisztelet; mindegyik istentiszteleten prédikáció: "A legnagyobb győzelem."

Március 29. Nagypéntek: Délután 10 órakor ünnepi istentisztelet; prédikáció: "Az Ember Fiának önkéntes halála."

Este 8 órakor ünnepi istentisztelet; prédikáció: "A váltás jelentősége."

Március 30. Szombat: Este 8 órakor bűnbánati istentisztelet; bibliamagyarázat: "A kósporsó fulánka."

Március 31. Husvét vasárnap: Délután 9 órakor és fél 11 órakor ünnepi istentisztelet; mindegyik istentiszteleten prédikáció: "A legnagyobb győzelem."

Március 29. Nagypéntek: Délután 10 órakor ünnepi istentisztelet; prédikáció: "Az Ember Fiának önkéntes halála."

Este 8 órakor ünnepi istentisztelet; prédikáció: "A váltás jelentősége."

Március 30. Szombat: Este 8 órakor bűnbánati istentisztelet; bibliamagyarázat: "A kósporsó fulánka."

Március 31. Husvét vasárnap: Délután 9 órakor és fél 11 órakor ünnepi istentisztelet; mindegyik istentiszteleten prédikáció: "A legnagyobb győzelem."

Öltöny és felöltő kiárusítás.

Első minőségű ruhadarabok, melyek a legutolsó divat szerint készültek divatos kelmékből — készen várják Önt Husvétra. Különleges ár szombatra...

Igen divatos kivitelű ruhák fiatal embereknek, egyszerűbb öltönyök idősebb uraknak.

A városban a legnagyobb készlet. A városban a legnagyobb választék. A városban a legértékesebb áruk.

Legalább 5 dollár többe kerül a város bármely más üzletében, mint minálunk. 870 feletti is van ebben a készletben.

Tavaszi öltönyök és kabátok \$25.00

Olyan hírneves gyárosoktól, mint Ederheimer — Stein Co., Pittform-féle ruhái, Rochester Special és sok más jól ismert New York, Baltimore, Chicago gyárosok.

Legfinomabb öltönyök és felsőkabátok \$30 - \$45

Ezek a mi legjobb ruhaneműnk. Közülük vannak igen finom gypaju kelméből készült öltönyök és felső kabátok, melyeket kitűnő szabók készítették.

Kezeskedünk melegekedésért, vagy a pénzt visszaadjuk.

Kérjen magyart elárúsított a magyar osztályon. Erkély.

Bailey's ONTARIO PROSPECT

A RÉGI SZERETŐ. Ez a címe annak a remek három felvonásos népszínműnek, melyet a görög Kath. Ifjúsági Lovag és Betegsegélyező Egylet Működő Köré fog színezni húzni április hó 14-én a Szabó Halban, dalokkal és táncokkal.

HONFITÁRSAD! Kik egész éven át bányákban, gyárakban dolgoznak, s a farszói munka után szórakozásra vágyóknak, jöjjenek Clevelandba s keressék fel a

"HOTEL PETŐFI"-T. Hol kitűnő magyar konyha, tiszta szobák s minden, a szórakozás és mulatáshoz szükséges egyéb kellék megvan.

"HOTEL PETŐFI" 2718 Lorain Ave., Cleveland, O. ERBEN és SHUBERT, tulajdonosok.

JOGI TANÁCS. O. S. Tel.: 273. Bell tel.: Postage 222 Dr. A. TACHAUER Magyar és német orvos.

W. N. SCHWARTZ. Ez az magyar ügyvéd és bírósági tanácsadó. 2417 Lorain Avenue, Cleveland, O.

PAPP MIKLÓS. Művészi ügyvéd. Ingatlanforgalmi, biztosítási és pénzügyi ügyekben. 2417 Lorain Avenue, Cleveland, O.

G. E. MORGAN AMERIKAI ÜGYVÉD aki megtanult magyarul. (Minden ügyet pontosan és gyorsan elintézem.) 245 ENGINEERS BUILDING, Cleveland, O.

H. E. VARGA. Ügyvéd és jogtanácsos. 529 Society for Savings Bank Bldg., Cleveland, O.

JOS. N. ACKERMAN ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS 102 Engineers Bldg., Cleveland, O. Phone: 619. Cuy. Central 555. — Bell Main 2478. Lakás: Princeton 2998-R.

H. E. VARGA. Ügyvéd és jogtanácsos. 529 Society for Savings Bank Bldg., Cleveland, O. Tel.: Central 1428. — Main 102.

FRANK G. NUNN. Nemzetiségű ügyvéd. 3924 LORAIN AVENUE a Turó Hatal szomszégt. (Egyik emelet.) Invalíd kocsival. Bell Harvard 1711. — Cuy. Lorain 182.

DR. RALPH STANFORTH. Kutyák és macskák kórháza, állatok tartása és ellátása. 3815 Cedar Avenue, Cleveland, Ohio. Saját készített arany karikagyűrűk nagy választékban.

DISTER 2714 Lorain Ave., Cleveland, O.

\$10 X sugár vizsgálat \$1. Ha beteg, tekintet nélkül arra, hogy mi a baja vagy hogy mennyire kétségbe van már esve, az adja fel a reményt. Jöjjen el hozzám. Az én legutolsó, javított X sugaras géppel felvett megállapított a baj okát. X sugarralam belül úgy látok, mint ahogy a szem látja a test külsejét. Ez azonnal megmutatja a beteg állapotát és kiküszöbölheti a találgatást. Ha az én vizsgálatom azt mutatja, hogy a baj gyógyíthatatlan, öszintén megmondom azt. Rendelőm fel van szerelve a legmodernebb kószákkal férfiak és nők bajainak tudományos kezelésére. Az elmúlt tizenhárom év alatt ezer és ezer egyént gyógyítottam különböző bajok ellen. Jöjjen hozzám bizalommal. Amit én sok ezer és ezer másnak megtettem, megtethetem az Ön részére is. Előrehaladott vérmérgességi esetekben vagy férfiaknál mint nőknél alkalmazom Ehrlich tanár nagyszerű felfedését. 606 (Salvaran) 914 (Neosalvaran) módszer.

MAGYARUL BESZELUNK. DOCTOR BAILEY „SPECIALISTA” 5511 EUCLID AVENUE. Kézel az East 55-ik utcában. Room 222. Masodik emelet. Rendelő órája naponta reggel fél 10 óráig este 8 óráig. Vasárnap 10-11 óra között.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

FITFORM Clothes for Young Men

Ne felelje el a Red Merchant stampet. Megérnek ezek minden dollár után 3 centet.

London, mult éjjel London Timvül komoly, san sikerült délről. A h függ.

Mi a m Az ellenség a vonalat, az ért el sikeres aggodalmat.

Német f nem úti meg ellentállás a időjár sa a hadmoz ban rendkívü hadianyagga folyamán a szállításiokról ki.

A harcok vonalán. Leg valaminth Ch Achiet Le G véres ütközés tek kezébe es von ellen is. Bapaméto a harcok, de a támadások ték fel a kuz harzani az ut

A SZO

Clemenceau

Páris, má genceau min da képviselő folyamán a szövetégesek, Franciaország kész a német francia min a németek na ezekben a bevonás töt fog jele azon remény zét, hogy az zat, amelyet zívában eddig tak, rájk ne

Jöjjön be idejkorán! mert a gyönyörű husvét ajándék elárúsítását már megkezdttük. Parfüm, candy és mindenféle egyéb tárgyak raktárunk FEHÉR KERESZT PATIKA W. 26th STREET, COR. LORAIN AVE., CLEVELAND, OHIO

Irodájában naponta rendel: Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS-ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211 Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

ROOSEVELT A BOLSHEVIKIEK ELLEN.

Az ezredes tanácsokat ad a kormánynak. — Hangoztatja, hogy Franciaországban nagyobb számú amerikai hadseregnek kellene lennie.

Roosevelt, amióta kigyógyult a betegségből, most adott megint egy élettel magáról, hogy az egészségi állapota, hanem a véleménye iránt akarta felkelte az az egész ország figyelmét. Egy hosszabb cikket írt, amelyben a lényege az, hogy ő nem barátja a bolshevikieknek, kioktatja a washingtoni kormányt, hogy mitévő legyen és azt is hangoztatja, hogy Franciaországban nagyobb számú amerikai hadseregnek kellene lennie. Szerinte a bolshevikiek gyalogatos áruháza a szövetségek ügyével szemben és az amerikai kormány lassúsága, amelynek az a következménye, hogy Franciaországban nincsen eleghető amerikai katonák, szabad engedést biztosított a németeknek az-angol elleni hadműveleteikben.

A cikkében a többi között a következőket mondja: — Bátor hadseregünk van a tengerentel, de számbelileg kisebb a belga hadseregénél. A fronton csak akkorona vonal védelmére állhatunk megunkra, mint amikor a kis Portugál hadsereg védelmez. Repülőgépek nincsenek a fronton, s csak nagy, nagy géppisztolyok vannak azokat is javarészt a franciáktól kaptuk. Még a katonáink öltözéte is jórészt Angliából származik.

S mindennek ellenére mi vagyunk a föld legzsigzagabb és lakosság számának tekintetében is egyik legnagyobb országa. Hogy a harcra való kötelezettségünk a hányók között kevesebb még nem tehetünk el, azért elsősorban a kormányunk kel a felelősséget vállalnia. Ebben a nagy válságban igaz hasznosról azok tettek tanúbizonyságot, akik bátorul és nyíltan álltak ki az igazságot a céljaik, hogy az ismételt háború feltelesen szükségleteinek a beszerzését. A következőket ajánlom a kormányunknak:

Szűntesse be a "flirtolást" a bolshevikiekkel. Uzenje meg a háborút Törökországnak. Ismerje el az eddigi mulasztásait és tegye azokat jóvá. Tegyen meg minden tőle telhető, hogy Amerika teljes erejével vegyen részt a háborúban. Ne a jövőben végzendő munkára hívatozzanak, hanem számoljon a jelenével. Gondoskodjék arról, hogy a juniusra beigért huszezer repülőgép csakugyan elkészüljön. Szűntesse be a hivalkodást és eszelekedést. A hajózási program végrehajtását sürgesse. Éjjel-nappal. Adjon Franciaországnak és Angliának annyi katonát, amennyire sürgősen szüksége van.

A "TIMES" A NYUGATI OFFENZIVÁRÓL.

MÉG MINDIG KOMOLY A HELYZET.

London, márc. 27. A nyugati offenzíva megkezdése óta a múlt éjjel kisebb reményteljessébbé változott a helyzet — írja a London Times mai kiadásában — de azért még mindig rendkívül komoly, habár az ellenség támadásait az északon fokozatosan sikerült megállítani és ugyancsak biztos jelek érkezik a délről. A helyzet megoldása a legközelebbi órák eseményeitől függ.

Mi a mai és holnapi napot nagyon válságosnak tekintjük. Az ellenség a Somme déli részén Bray közelében elfoglalta azt a vonalat, amelyen 1916-ban volt, de Roytől délkeletre még nem ért el sikereket. Ez az a hely, amellyel kapcsolatban a legnagyobb aggodalmat, de ugyancsak a legnagyobb reményiséget érezzük.

MIT MONDANAK A FOGLYOK?

Német foglyok vallomása szerint a németek előnyomulása nem úti meg azt a mértéket, amint az tervezte volt. Az angolok ellentételese oly hatalmas, amire a németek nem számítottak. Pedig az időjárás is kedvez nekik, mert a száraz idő könnyebbé teszi a hadmozdulatokat. A nagy tömegnek az előhaladása azonban rendkívül nagy bajokat fog előidézni azok élelmiszeri és hadianyaggal való ellátásában. Angol repülőgépek az éjszaka folyamán megfigyeléseket eszközöltek a német front mögött folyó szállítási útról és egyes gőcpontokról sikeres bombákat fejtettek le.

A harcok tegnap a szokott fejlességgel folytak a front egész vonalán. Leghatalmasabb csaták fejlődtek ki Fomches közelében, valamint Chaulnes, Esrees, Dompierre, Mericourt, Miramont, Aehiet Le Grand, Sapignies és Ertillers környékén és rendkívül véres ütközések vihartzottak Nesle körül, amely később a németek kezébe esett. Hasonlóan hatalmasan támadták a németek Norren ellen is. Nagy tömeg harcok folytának Peronnétól nyugatra és Bapamétól északra is. Az éj folyamán is szakadatlanul folytak a harcok, de változás nem igen állott be. Hajnal felé lanyhultak a támadások, ami azt bizonyítja, hogy friss csapatokkal cseréltek fel a kiűzöket, mert reggelre ismét teljes erővel kezdték visszaharzni az ütközöket.

A SZÖVETSÉGESEK TARTALÉK SEREGEI.

Clemencau nyilatkozott a francia képviselőházban. — A francia hadsereg harcra kész.

Páris, március 28. — Clemencau miniszterelnök a mai nap folyamán bejelentette, hogy a szövetségesek, főként pedig Franciaország tartaléksergei a jövőre vonatkozólag teljes reményességgel beszéltek. A stratégiai helyzet megvitattása — mondotta a miniszterelnök — ugyan nem tartozik a kormányhoz, de a jelen körülmények közepette szükségesnek tartja annak a kijelentését, hogy Magyarország a nyugati offenzívában eddig a németek hozták, rájuk nézve nem fogja je-

MILLIÓ MUNKÁS ÁLDJA

az egyedüli jó fájdalomszállítót, a Prof. Hager-féle

EXTERNIN-T

mely akár hűlésből, akár erőletéből származó fájdalmat, azonnal gyogyít. Kis üveg 35 cent, postán 45 cent. Nagy üveg 60 cent, postán 75 cent. Megrendelhető a

Vörös Kereszt

Első Magyar Gyógyszertárban
8901 BUCKEY ROAD,
CLEVELAND, OHIO.

KEGYETLENKEDNEK A TÖRÖKÖK.

Londonból jelentik: Mikor a török csapatok bevonultak Trebizond kikötőjébe, négy kegyetlenkedést vittek véghez az ottani görögök és amerikaiak között. E hiradást megerősítik azok a görögök, akik a fekete tengeri kikötőből most érkeztek meg Athénbe. A törökök általában a városi is felgyújtották, de a tüzet később sikerült eloltani. Így is több ház esett a pusztító elem áldozatává.

EGY SZERENCSETLEN ÖREG ASSZONY.

San Francisco, március 27. — Miss Jenny Holl, egy hetvenkét éves hölgy, aki a vagyonát kamataiból élt, öngyilkosságot követett el afeletti bánatában, hogy élete folyamán soha sem ismerte meg a szerelmet. Megmérgezte magát. Vagyonát végrendeletében két unokahúgának hagyta azzal a feltétellel, hogy férjhez menjenek. A rokonok szerint az öreg hölgy az elmúlt hetekben az elméjé jeleit mutatkozta.

A Szabadság Kiadóhivatala

AZ ÖREG EMBER VAGYONA.

Nyolcvankét esztendősen korában örökölt százezer dollárt.

San Francisco, márc. 28. — John Klegger, egy nyolcvankét esztendősen magánzó, aki kis vagyon kamataiból élt, egy a nemrégiben Argentínában elhunyt bátyja vagyonát, amely százezer dollárt tesz ki, örökölte. Az öreg ember, aki aggligény, nagy örömben, hogy ennyi pénzt örökölt, megörült. Teljesen beszámíthatatlan állapotban szállították az örültek házába. Az uton és az örültek házában is folyton azt hangoztatta, hogy meg akar nősülni a vagyonával meg akarja vásárolni a maga részére a világ legszebb nőjét. Eddig még igazán szép nőt nem mondhatott a magának, mert szegény ember létere a szép nő nem térdelt vele, de reméli, hogy a százezer dollárjával meg tudja vásárolni a világ legszebb nőjét.

ELSÜLYESZTETT NORVÉG HAJÓ.

A hajó február 22-ikén hagyta el a baltimori kikötőt. — Baltimore, márc. 22. A "Wedgadesk" nevű norvég hajót, amely február 22-én hagyta el a baltimori kikötőt, egy német bűvárhajó a tenger fenekére küldte. A hajó kapitánya Hans

AKI HŐS MÓDJÁRA HAL MEG.

Egy nagylelkű amerikai nő. — Miss Winona C. Martin amerikai írónő Párisban a németek légi támadásának esett áldozatul. — Az utolsó levele.

Miss Winona C. Martin.

A háború már megszerezte magának az első amerikai nőáldozatot. Egy nagylelkű nő, a kinek az élete az érzések és gondolatok sima útján pergett le a ki, mint amerikai nő, lelki ismeretből kötelességének tartotta, hogy a Y. M. C. A. egyik osztályával Franciaországba megy a gyengédséggel, figyelemmel, szolgálatkészséggel arra fog törekedni, hogy a "Sammit" sorsát enyhítse. — Ha át kellene usznom a tenger, hogy eljuthassak Franciaországba, ez is megtenném — mondotta egyik jó barátjának, Mrs. Sarah Brownnak, amikor az a terv fogantott meg a lelkében, hogy neki, mint amerikai nőnek megküldött kötelességei vannak. Az utatomi semmi sem riaszt házta. Ha tudnám, hogy azt a házába, amelyik engem Franciaországba fog vinni, biztosan elűlyeszt egy német bűvárhajó, akkor sem riadnék vissza az utról.

Miss Martin megbetegedett az uton s már hetek óta ápolata egy párisi kórházban. A kórházban való tartózkodása alatt két ízben intéztek a német légi támadást Páris ellen. Az első támadásról, amelynek Miss Martin a szemtanója volt, egy hosszabb és rendkívül érdekes levélben számolt be, a melyet egyik barátjához intézett s amelyben a többi között a következőket írta: — Éjjel volt. Alakomon keresztül láttam a ragyogó esilagokat, a Párist, a vilég legzebebb városát, amelyre barátságosan fényltek le a esilagok. Ugy tetszett nekem, mintha a messzi magasban mozgó alakokat látnék, de nem tudtam magának megmagyarázni, hogy

Németország útja India felé.

Németország a térképen jelzett két uton juthat el Indiába. Az egyik Oroszországon, Perzsián és Afganisztánon keresztül; a másik Beludzsisztánon keresztül akarja a kínesek országát megközelíteni.

MENYEGZŐI RUHÁK

NALUNK igen csinos dresszeket talál moható szatin, krep de meteor, legfinomabb messaline Charmeuse és más olyan első minőségű kelmekből, melyeket a legjobb gyárak szoktak használni a menyegzői ruhákhoz. Olyan dresszek ezek, melyek úgy állanak, mintha a menyasszony mérték után rendelte volna ezeket. A szatin, tiszta selyem háló vagy sifon, a diszitések stb. a mi menyegzői ruhánkban a legfinomabb, a mit ma pénzért kapni lehet. A választék, melyet nálunk talál, nagyobb, mint Cleveland bármely más üzletében, mert mi azon vagyunk, hogy meggyőzőessük a nagyközönséget arról, hogy az esküvői dresszek, fátlyak és más menyegzői ruhánknak, melyek a kelengye kiegészítéséhez szükségesek, nekünk különlegességeink. Alább említjük kettőjét a mi nagy készleteinknek. Jöjjön hozzánk és engedje meg nekünk, hogy válasszuk ki Önnek azt a dresszet, melyet Ön már elképzelt magának.

Jó minőségű taffetából készült kúntés, a derék disztive gyönyörgésszel és fényes halpikelyekkel, csinos kivitelű csipőző, erős szoknya. Ennek a dressznek ára mindent 25-30 dollár között van. Nálunk minden nagyságban csak \$19.75

Egyike a legcsinosabb menyegzői ruháknak, mit valaha is látott. A legfinomabb szatintól készült, gyönyörgésszel himzett disztive selyem hálóból peazette ujakkal. A kivitel olyan, mint a képen látható. Értékük \$50. Különlegesség \$35.00

UNITED CLOAK & SUIT CO.
2125 Ontario Street, Cleveland, Ohio.
Közel a Richman-féle üzlethez.

A SZABADSÁG APRÓ HIRDETÉSEI

utján olyan gyárak, vállalatok és bankok keresnek munkást, akik meg tudják becsülni a magyar munkást. Ha munkanélküli van, nézze át az apró hirdetőket.

A KIRÁLYOK DETEKTIVJE MEGHALT.

William Melville, aki több fejedelmi személy életére ügyelt fel, keő öregebben meghalt. — William Melville személyében Londonban meghalt a legöregebb detektív, aki egyuttal egyike volt a legérdekesebb pályafutásu embereknek is. William Melvillemel jobban talán senki sem ismerte a politikai viszonyok háttérét Angliában. Fialat korban mint egyszerű Ájris rendőr lépett a rendőrség szolgálatába. Később örmesteri rangot kapott. Az örmesterből esakhamar titkosrendőr lett. Az új Scotland Yardon nem volt úda ügyesebb nyomozó. A rendőrségnek sok hasznos szolgálatot tett, különösen a dinamitos banditák és az anarhisták elleni nyomozásában. Tipus volt a modern, éleseszű detektíveknek. Egyre tanult. Öreg korában is teljesen frissnek voltak a gondolatai s ennek tulajdonították főleg, hogy egyre-másra a legnagyobb sikereket érte el. Az újságírók nagyon szerették. Szerették benne a friss embert, aki nélkül mindig a legjobb anyagot szállított. Nagy elismeréseket aratott azzal, hogy fejedelmi személyeket kalauzolt végig Londonon. Ha akármelyik király, vagy császár megjelent az angol fővárosban, már küldött Melville-t, mert tudta, hogy az ő őrlétében teljes biztonsággal mozoghat, akár a legostétebb városnegyedekben is. Melville megtudta őrizni a fejedelmi személyek inkognitóját és tudott ügyelni arra, hogy a legveszedelmebb esirkefogók se férfközhessenek a közelükbe. Első illyesfajta szereplése akkor volt, mikor Miklós, a volt orosz cár, pár héttel az esküvője előtt megérkezett Londonba. Akkor megmutatta neki az őriási világjáró összes nevezetességeit, a legfontelmesebb helyeket, amelyekre a fiatal cár kívánság volt. Miklós cár északáról-északára meglátogatta Melville kíséretében a legveszedelmebb lebujsát és soha semmi baja se történt. Viktória királyné soha ki nem ment a palotájából, mielőtt meg nem győződött arról, hogy Melville a közelében

"CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE."
A "Szabadság" chicegoi irodája 552 W. North Ave. — Hammer Bldg. Room 210. A Larrabee st. sarkán. Telefon: Diversey 4678. Irodavezető: László H. Lea. Megbíztott: Papp Jenő.
A "Szabadság" South Side irodája 5351 Cottage Grover Ave. Irodavezető: Kassay Károly. Megbíztott: Zachar Gébor, kántortartó.

CHICAGOI MAGYAR ORVOS
Dr. Löwinger Ernő magyar orvos és sebész, az összes orvosi tudományok tudosa. Cím: 1828 GRAND AVE., Chicago, Ill. — Bendi; d. e. 10-től 11-ig. D. u. 6-tól 8-ig. Vasnap d. e. 10-től 12-ig. Telefon: Seeley 2904. 65 ill.

DR. B. M. ROSS
Specialistát, aki tanult, vizsgázott, engedéllyel bíró orvos és márc. 25. évi óra felöltés.
Iroda: 25 South Dearborn Street Moore sarok Chicago, Illinois. Erilly Building.
Vegye az Elevator az 5-ik emeletre.
INGYEN TANÁCS titoktartás mellett.
Vermérgés, ideges állapot, gyengeség, gyomor, máj, krónikus bajok, vesék és összes hasonló bajokban szenvedők jelentkezzenek. Ha vérmeleg/so van 911 LAVITOTT és a legjobb minőségű. Egyes betegek azt meg tudják mondani, hogy beteg, hogy kezeletlenek magukat. Dr. Rossnak gyakorlati van, azaz meg szeret kezelni, követelésükön tudni fogja, hogy az én esetében is mit kell tennie. Feltétlenül kezelje újra, mert kell és olyan, hogy azt minden rendes ember meg tudja tudni. Ne legyen hozzá, hogy megkapassa bajában a megfelelő kezelést.

MAGYAR BEKEBIRÓ ÉS KÖZVEGYZŐ
Justice of Peace and Notary Public
Fizetést ér elintézés követelések behajtását. Teltek- és házeladás. Ellet- és baltimori biztositás. — A munkaköreiben előforduló baleseteknél követelések baltimornal fordulni hozzám.
WEISZ ARMIN
1830 State St., Granite City, Ill. Telefon: 122-1.

FITFORM

elsőkabátok
igen finom gyapju kitűnő szabók készí-
gyanazekért a ru-
sszaadjuk.
Ne feledje el a Red Merchant stampet. Megérnek, ezek minden dollár után 3 centet.

F. J. BOLDIZSAR FERENCZ
magyarul-amerikai ügyvéd.
Irodája Cleveland National Bank épületében: 222 Euclid Ave. 11-ik emeleten. — Telefon: Central 2. — Haza 5326. — Este stija bank-
épületben található: 2781 E. 73th Str., Cleveland, O. — Telefon: Princeton 12-W. Rosedale 4737.

STONE
Magyarul beszélő ügyvéd és ügyintéző.
Savings épületében. — 111 E. Square, Cleveland, O. — Haza telefon: East 2128. Ohio State Center Lakás telefon: Princeton 2983-W.

S. SCHWARTZ
Első magyar ügyvéd és ügyintéző.
312 Society for Savings épületében. — 312 E. 11th St., Cleveland, Ohio.
Telephone: Cuyahoga east. 3328-10.
Vasnap 9-től 11-ig csak 11-ig az utcán.
Márk: 1822 East 61. St.
Telephone: Cuy. Princeton 2123-10.
111 Garfield 2416-W.

PAPP MIKLÓS
Bíró ügyvéd.
1111 Lorain Avenue, Cleveland, O.
2417 Lorain Avenue, Cleveland, O.
Emléke a West 25-ik utca sarkán.

G. E. MORGAN
AMERIKAI ÜGYVÉD
1111 Lorain Avenue, Cleveland, Ohio.
Emléke a West 25-ik utca sarkán.

JEKORÁN!
ok elárulását már meg-
egyéb tárgyak raktáron.
T PATIKA
AVE., CLEVELAND, OHIO

Phone Central 3762-W
nta rendel:
L. Albert
ES SEBÉSZ
ng 210-211
án, Cleveland, Ohio.

STA
Második emelet.
p 10-1 óra között.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

ZÁSZLÓBONTÁS.

A HUSÉG LIGA TRENTONBAN.

Az állami és városi tisztviselők beszédét intézték a magyarokhoz.

Trenton, N. J. — A Huség Liga által rendezett gyűlésen a trentoni magyarság mult vasárnap délután a South Broad Streeten lévő Grand színházban impozáns módon fejezte ki fogadott lelkes és büszke magyarságát.

A Grand színházban tíz mint 1500 ember foglalt helyet, akik nagy lelkesedéssel fogadták a szónokok beszédét.

A színpadon Trenton városának főtisztviselői és Newton G. K. Bugbee, State Comptroller is ott volt.

HADSEREG KÖNYVEKBŐL.

Amerikaszerre könyveket gyűjtöttek a katonáknak.

Az Egyesült Államok könyvtárai, magánosok és testületek mozgalmat indítottak, hogy márciusban a hadba vonult katonák részére kétféle könyvet gyűjtsenek a Unio területén.

A katonák olvasni akarnak. Van rá idejük és a tisztek szívesen adják belegyűjtésüket a hadba vonult katonák részére kétféle könyvet gyűjtsenek a Unio területén.

A különböző kiképzőtáborok ban lévő könyvtárakban már eddig is élénk tevékenység nyilvánult meg a könyvek beszerzése körül.

A közönség eddig 500,000 könyvet ajándékozott. 32 könyvtárépület működik. Több száz könyvtáros, férfi és nő dolgozik a könyvek beszerzésén.

Minthogy a kiképzőtáborokban sok magyar fiú is szolgál, akik az angol könyvek mellett esetleg szívesen olvasnának magyar könyveket is, a gyűjtést vezető bizottság arra kéri az amerikai magyarakot, hogy felesleges könyveiket és füzeteket, (angol és magyar) juttassák el a legközelebbi könyvtárba, vagy a helyi bizottsághoz, amely a könyveket gyűjtésével foglalkozik.

A MONESSENI MAGYARSÁG ÜNNEPE.

Monessen, Pa. — Hatalmas, nagyarányú ünnepelt rendezett március 17-én a monesseni I. Magyar Munkás Bs. Egylet. E virágzó egyletnek, mely igazán szép munkát végez Monessenben, nemcsak a testvérségi terep, hanem kulturális terep is, remek háza van Monessenben. Az egylet tulajdona, a monesseni Magyar Ház, mintegy 15 ezer dollárjába került az egyletnek és igazán büszkére lehet, nemcsak a monesseni magyarságnak, hanem egész Amerika magyarságának is.

Az ünnep rendezésének élén Bálint István állott és jó részben neki köszönhető, hogy minden oly szépen sikerült, de sokat fáradoztak az egylet tisztviselői, valamint a Monesseni Magyar Női Egylet derék, lelkes tagjai is.

BRIDGEPORT, CONN. DR. HARSTEIN ADOLF MAGYAR FOGORVOS.

1220 State St. cor. Clinton Ave. Telephone Berrum 6454. Fiók-műhelyem: 1073 East Main St. BRIDGEPORT, CONN.

VÉN BAKANCOS ÉS FIA A HUSZÁR A N. Y. I. MAGYAR ÖNKÉPZŐ EGYLET ELŐADÁSA HUSVÉT VASÁRNAP ESTE

REMO An Internal Lymph Medicine RHEUMATISM

Ez a valódi kőszvény orvosság csomagolása. EZ A REMO A KANALAS KŐSZVÉNY ORVOSSÁG

A REFORMÁTUS ARVAHÁZRÓL.

Gyorsan közeledik az idő, a mikor a Református Egylet vezettestülete felévi gyűlésének a tartására jön össze.

A kérdés megoldásához első sorban anyagi eszközök szükségesek.

A gyűjtés, amely még mindig folyamatban van azzal a gondolattal indult meg, hogy mindezek, akik magukat reformátusoknak vallják, ha eljut hozzájuk a kőr szó: meg is cselszlik, amit meg kell cselekedniük.

Nagyon sok testvérünk van még, aki a gyűjtő könyveket magánál tartja. Most a 12-ik órában ezekhez a testvérekhez szólnunk, arra kérvén őket, hogyha csak egy-egy dollárral is, de küldjék be a könyvet az Egylet titkárához.

Az ünnep rendezésének élén Bálint István állott és jó részben neki köszönhető, hogy minden oly szépen sikerült, de sokat fáradoztak az egylet tisztviselői, valamint a Monesseni Magyar Női Egylet derék, lelkes tagjai is.

REFORMÁTUSOK MOZGALMA.

East St. Louis, Ill. — Az E. St. Louis és vidéki magyar református egyházban mozgalom kezd megindulni az iránt, hogy a gyülekelet jelenlegi szép kis templomát át lehessen az Aluminiun gyárhoz közel eső területre, hol nagyobb számban és már ingatlanokkal bíró családok laknak.

A kérdés megoldásához első sorban anyagi eszközök szükségesek.

A gyűjtés, amely még mindig folyamatban van azzal a gondolattal indult meg, hogy mindezek, akik magukat reformátusoknak vallják, ha eljut hozzájuk a kőr szó: meg is cselszlik, amit meg kell cselekedniük.

Nagyon sok testvérünk van még, aki a gyűjtő könyveket magánál tartja. Most a 12-ik órában ezekhez a testvérekhez szólnunk, arra kérvén őket, hogyha csak egy-egy dollárral is, de küldjék be a könyvet az Egylet titkárához.

Az ünnep rendezésének élén Bálint István állott és jó részben neki köszönhető, hogy minden oly szépen sikerült, de sokat fáradoztak az egylet tisztviselői, valamint a Monesseni Magyar Női Egylet derék, lelkes tagjai is.

COLUMBUSI HIREK.

A Columbusi Munkás Otthon mulatága.

Dr. Pólya László VERESKÖNYVE „FELHŐK” címmel megjelent.

EGYHÁZI HIREK.

A REFORMÁTUS EGYHÁZ KÖRÉBŐL.

Közl: Sebestyén Endre ref. lelkész.

Magyar iskola.

Chicago, Ill. Chicagóban nagyon sok magyar szülő van, a ki szomorúsággal látja, hogy gyermekei felnőnek anélkül, hogy magyarul irni és olvasni megtanulnának.

Más, sokkal kisebb magyarsággal bíró helyeken alig van iskolás korban lévő magyar gyermek, aki magyarul irni, olvasni és értelmesen beszélni ne tudna.

Chicago magyarságunk között a magyar iskolázás ügye sajnos elmaradt mutat. Gyermekeinknek csak egy nagyon csekély hányada az, amely valamelyes magyar oktatásban részesül.

Ezekben a sorokban az ilyen magyar szülőkhöz akarunk szólni: s az ilyen szülők figyelmét akarjuk felhívni azokra a lépésekre, amelyeket a chicagói magyar református egyház a múlt nyáron tett a jövő nyárra tervez gyermekeink magyar iskolázása érdekében.

A múlt év a nehéz átmenet kora volt az egyház életében, s épen azért sokkal kevesebbet tudott tenni e tekintetben, mint a mennyit szeretett volna tenni.

Az ünnep rendezésének élén Bálint István állott és jó részben neki köszönhető, hogy minden oly szépen sikerült, de sokat fáradoztak az egylet tisztviselői, valamint a Monesseni Magyar Női Egylet derék, lelkes tagjai is.

Az ünnep rendezésének élén Bálint István állott és jó részben neki köszönhető, hogy minden oly szépen sikerült, de sokat fáradoztak az egylet tisztviselői, valamint a Monesseni Magyar Női Egylet derék, lelkes tagjai is.

Az ünnep rendezésének élén Bálint István állott és jó részben neki köszönhető, hogy minden oly szépen sikerült, de sokat fáradoztak az egylet tisztviselői, valamint a Monesseni Magyar Női Egylet derék, lelkes tagjai is.

Az ünnep rendezésének élén Bálint István állott és jó részben neki köszönhető, hogy minden oly szépen sikerült, de sokat fáradoztak az egylet tisztviselői, valamint a Monesseni Magyar Női Egylet derék, lelkes tagjai is.

Az ünnep rendezésének élén Bálint István állott és jó részben neki köszönhető, hogy minden oly szépen sikerült, de sokat fáradoztak az egylet tisztviselői, valamint a Monesseni Magyar Női Egylet derék, lelkes tagjai is.

CSALÁDI KÖR. KERESZTELO.

Broughton, Pa. — Szakács István, Zemplén, leányvári és neje, a szintén odaváló illetőségű Barthy Julianna, köztisztelőben álló derék házaspár.

Mivel north side-i iskolánk helyiségét úgy akarjuk megvásárolni, hogy az az iskolába járó gyermekekre nézve legal kalmassabb legyen, jó előre össze akarjuk írni azokat a gyermekeket, akik majd a north side-i nyári iskolába akarnak járni.

Arra kérjük azért a north side-i magyar szülőket, hogy gyermekeiket fel akarják járítani nyári iskolába, egykezzenek az mielőbb bejelenteni, hogy intézkedésünket a legjobb módon tehesük meg.

Ugy bejárás, mint west side-i templonunkban minden vasárnap istentiszteletet tartunk s az istentiszteletek alkalmával szívesen jegyünk fel minden jelentkezőt. De még lehet tenni a jelentkezők egy a lelkészhez intézett levelező lapon, vagy pedig telefon úton is.

Mint egyháznak minden tevékenységében, úgy iskolai munkánkban is túl akarjuk tenni magunkat a felekezeti különbségeken s elekezeti különbség nélkül egyforma szeretettel fogadunk iskolánkban minden magyar gyermeket.

FELHÍVÁS.

Az Első Kohányi Tihár Magyarok és Magyarországi Egyesült Magyar Munkás Beteg Segélyező Egylet és Munkás Szervezete elhatározta, hogy három hónapig kedvezmény mellett vesz fel tagokat a következőképpen:

15 évestől 30 évig \$2.25, 30 évestől 40 évig \$3.25, 40 évestől 50 évig \$4.25, 50 évestől 55 évig \$5.25.

Ezen fizetés mellett rögtön segélyben részesül minden utána fizetés nélkül. Egyletünk 75 cent havidíj fejében fizet beteg tagjainak 6 dollár heti segélyt, az elhunyt tagjai részére 100 dollár temetési költséget és örökösöknek annyi dollárt, ahány kőseje van az egyletnek.

Az ünnep rendezésének élén Bálint István állott és jó részben neki köszönhető, hogy minden oly szépen sikerült, de sokat fáradoztak az egylet tisztviselői, valamint a Monesseni Magyar Női Egylet derék, lelkes tagjai is.

Az ünnep rendezésének élén Bálint István állott és jó részben neki köszönhető, hogy minden oly szépen sikerült, de sokat fáradoztak az egylet tisztviselői, valamint a Monesseni Magyar Női Egylet derék, lelkes tagjai is.

GYÁSZJELENTÉS.

Varga Károlyné, szül. Kovács Zsuzsanna, volt Gary, Ind. lakos, rövid betegség után március hó 7-én elhalt 33 éves korában.

Dr. Pólya László VERESKÖNYVE „FELHŐK” címmel megjelent.

Ez a boldog család. Romkót. ROYAL MFG. CO. Duquesne, Penna.

pár boldog családi köre ismét Sándor homesteadi és vid. ref. megszaporodott úgy szép kis lelkész. Keresztülők: Babják leányával. Az újszülött kis János és Petruska Sándorné, dedet Anna-Margit névre ke. szül. Babják Anna voltak kereszteltette meg Dr. Harsányi le Shanonból.

FAOLTVÁNYOK ÉS MAGVAK Kisebb farmak és udvarok részére.

No. 1 Collections. 14 darab vegyes faoltványok: 1 Red June, 1 Yellow Transparent, 1 Arkansas Black, 1 Delicious almák, 1 Summer Bartlett, 1 Winter Bosc körte, 1 Black Tartarian edes, 1 May Duke savanyu cseresznye, 1 German, 1 Santa Rose szilva, 1 Kalamazoo, 1 Niagara, 1 Elberta barackok, 1 kajszibarack. A 14 darab oltvány ára csak 4 dollár 50 cent. Ajándékul adunk hozzá 10 darab St. Regis főtortermő málnát vagy 10 darab szeder.

No. 2 Collections. 10 darab szőlő, legurasnak is lehet használni: 1 Brighton piros, 2 Concord fekete, 2 Diamond, 2 Niagara fehér, 2 Regis piros, 1 és 2 évesek. A 10 darab ára 1 dollár 50 cent. Ajándékul kap 5 darab málnát.

No. 3 Collections: 10 darab málna, 10 darab szeder, 10 darab kőszmeté, 10 darab ribizli. A 40 darab ára 2 dollár 85 cent. Ajándékul adunk 3 pakli virágmagot.

No. 4 Collections: 3 őrnyófa, 1 Schwedleri Maple, 1 Norway Maple, 1 Sugar Maple. A 6 darab 5 dollár 50 cent. Ajándékul hozza 1 narancs, 2 citrom vagy 3 oleander.

No. 5 Collections: 28 pakli kerti vetemény vagy virágmagvak többlese szerint válogathatja ki a fajtákat, a 28—5 centes pakli mag ár 1 dollár. Ajándékul hozza 1 pakli sekefé vagy őszirosmag.

FIGYELEM! Kérjük, hogy rendeléssel a pénzt is szíveskedjen beküldeni, ha esetleg valamivel nem szolgáltathatunk, a pénzt visszaküldjük, mert mi Mail Order House vagyunk és becsületesen kell dolgoznunk. Es ne felejtse, hogy ha tőlünk veszi, amire szükség van, az értékes ajándékot adunk. Azért küldje meg ma rendelését a címre: AMERICAN SEED & TREE MAIL ORDER HOUSE, Trauger, Penna. 72, 4, 5

STEVE ZIGLER Minden kényelemmel berendezett szállodája, kád- és zuhanyfürdője. Corner Voris és Miami Street, Akron, Ohio. — Telefon Peoples 2962.

EGYESÜLT PETŐFI SÁNDOR FÉRFI ÉS NŐI BETEGS. ÉS TEMETKÉZÉSI SZÖVETKEZET Székhelye: Detroit, Mich. Alakult 1914

Seth Barker és határozottan nyúl esküt, a pedig bizony volna, mint a nagyítóval, rettenet magam, gedtem s eh hogy mind megynék je, ni kezd... Ti akik mondám kis mert jól esett — Es mivel tuk, hát kért egy, pipa én nyem már fo jel pedig ebéd, kód, akár m ter! — Igaz, ké Londonnak es mind előlél, akkor is kere ta... Isten veünk a nehe — Amen! — többiek s min vetettünk. Aztán vagy lanul szundik, tő melegen, tájban Dolly oszlopot nem ki szemhátra volt s egy pi junk szive l — de csak, eg füst csakhama a gözöt meg meszte volt, a a Dél Csillag. Etfől fogva az hiszem, bí tunk egymás vartunk, mint akinek nagy é s már alig vár hasson... Mi hullott a szí vés esti szél el tük arenkunk, szerre ugrottuk hogy itt az in — Rajta fió ketek. — Egy tudjuk, van szigetien, vagy bet annál, ho ugy se tehetn erőszakos, kin lál mindig ér hosszú, kínos, lál. Előre hát, sa ki a szemé Majdnem no vigan, jókedvé velem. Mert n ség: jobban b mi más jutál vált ha meg rónul vele. A tek és örvény habozva álltam, ma, egyenes ut annyidobó se tünk, az öreg ve, mint a me jöttünk. De nem állt sem. Csak épe abból a hív mély a szikla esurgott alá; oly erőt és va hogy akár szembe szállt csak négyen v Körülbél, h ra a kert fölé

dog... d... o... nem kap... 35 cent... 100 papír... CO. Penna.

ÉS MAGVAK

varok részére. faoltványok: 1 Red June, 1 Delicious almák, 1 Summer Tartarian édes, 1 May Duke Rose szilvák, 1 Kalamazoo, 1 barack, 14 darab oltrány ára...

gúsnak is lehet használni: 2 amond, 2 Niagara fehér, 2 Regal, 2 dollar 50 cent. Ajándék kap... 10 darab szeder, 10 darab...

Schwedler Maple, 1 Norway olaj 50 cent. Ajándék hozzá 2... telmány vagy virágmagvak tel...

l látható szabadal... ott találmányomra... gyarost keresek.

JÁNOS Pa., Washington Co. 73-78

ZIGLER rendezett szállodája, Corner Voris és Miami Telefon Peoples 2962.

ESÜLT PETŐFI DOR FÉRFI ÉS NŐI EGES. ÉS TEMETKEZÉSI SZÖVETKEZET Alakult 1914

AMERICAN EUROPEAN PATENT OFFICES, INC. Pacific Bldg. (3) WASHINGTON, D. C.

REGÉNY.

Város a tenger alatt.

KALANDOS REGÉNY.

(16-ik folytatás.) Seth Barker ép oly szilárdan és határozottan ismételte a szörnyű esküt; a kis Dolly Venn pedig bizonyára sirva fakadt volna, mint a gyerek, ha itt ragyogta volna. Egy darabig késtem magam, de végre is engedtem s ekkor elhatároztuk, hogy mind a négyen együtt megyünk le, mielőtt alkonyodni kezd.

Ti akartátok, fiúk! — mondtam kissé elérzékenyve, mert jól esett a ragaszkodásuk. — És mivel ezt már elhatároztuk hát lérek Bligh Péterrel egy pipa dohányt, mert az enyém már fogytán van. Ma éjjel pedig ebédelünk, akár van kőd, akár nincs... Igaz-e, Péter!

Igaz, kapitány! És ha Londonnak egy esztendei köde mind ellátna az utunkat, meg akkor is keresztül törnénk rajta... Isten segédelmé legyen velünk a nehéz órákban! — Amen! — Felelték rá a többiek s mindnyájan keresztet vetettünk.

Artán vagy másfél óráig szótlanul szundikáltunk a tikkasztó melegben, míg egy öt óra tájban Dolly Venn keskeny füstcsöveg nem látott meg az északi szelvényben... Ez gőzös volt s egy pillanatra mindnyájunk szíve hevesen dobogott... De csak egy pillanatra... A füst csakhamar eltűnt s magát a gőzöt meg se láthattuk, oly messze volt, nem lehetett tehát a Dél Csillaga.

Ettől fogva egész hat óráig, azt hiszem, husz szót se váltottunk egymással. Csak vártunk, vártunk, mint a fáradt ember, akinek nagy és nehéz dolga van s már alig várja, hogy bele foghasson... Mielőtt a nap aláhullott a szírek mögé s a hűvös esti szél előlehellett éreztek arenkon, mindnyájan egy szerre ugrottunk fel, mondván, hogy itt az indulás ideje.

Rajta fiúk! — biztatam őket — Egy óra múlva megindulunk, vannak emberek a szigetén, vannak emberek a szigeten, vagy nincsenek. Többet annál, hogy meggyilkolnak, úgy se tehetnek velünk; s az erősök, a kinos, sorvasztó halál mindig ér annyit, mint a hosszú, kinos, sorvasztó éhhalál. Előre hát és mindenki nyissa ki a szemét.

Majdnem megéleztek és vígan, jókedvűen indultak el velem. Mert nagy vezér az éhség; jobban bátorít, mint bármi más jutalom reménye, ki vált ha még szomjúság is párosul vele. A veszedelmes szírek és örvények, ahol máskor habozva álltunk volna meg, sima, egyenes utnak tetszett s fél annyi időbe se került, míg elérünk az öreg francia sasfészkébe, mint a mennyi ideig fölfelé jöttünk.

De nem álltunk meg odalent sem. Csak épen nagyot ittunk abból a hűvös vizsgárból, mely a sziklafalról vékonyan csurgott alá; s ez az ital viz oly erőt és vakmerőséget adott, hogy akár száz emberrel is szembe álltunk volna, noha csak négyen voltunk.

Körülbelül háromszáz lámpyira a kert fölött, melyben Bel... MIT szükséges feltalálni? 'Feltalálók Utmutatója'

MINDENKI OLVASSA EL! KÖHÖGÉS, FULLADÁS, REKEDTSÉG MEGHÜLÉS

ELLEN CSAK EGY BIZTOS GYÓGYSZER VAN ES EZ A SZENT ERZSÉBET MELL- ÉS TUDÓBALZSAM.

Ha Ön KÖHÖG, FULLAD, REKEDT, MEGHÜLT, saját maga és családja ellen vétekezik, ha nem rendel meg ezen kitűnő gyógyszer, mely már 20 esztendő óta van forgalomban és ezeknek és ezeknek hozott már gyógyulást. Ne késlekedjen, mert sokszor egy kis meghűlésből keletkezik a TUDÓVÉSZ, vagy HEPTIKA, ezen borzasztó betegség, amely oly sok áldozatot követel minden évben.

CONGO, MURRAY CITY, O. ÉS KÖRNYÉKE.

MARCUS 15-KE CONGON. Congo, O. — Nemzeti nagy napunk, március 15-ikének évfordulóját, Congo-Draices. és környéke magyarsága ez idén is kegyelettel ünnepelte meg. A református egyház rendezte a tancmúlással egybekötött nemzeti ünnepélyt, a melyen a jelen voltak egy szív és lélekkel áldoztak a nagy idők és hősei emlékének.

E. Tóth István természetesen folyt le az ünnepély, melyet a Titka-Dudás helyi zenekar nyitánya vezetett be. Majd az ünnepély mestere, Titka János magyar békebíró állott a közönség elé és rövid szavakban magyarul és angolul ismertette az ünnepély jelentőségét és mutatta be az ünnepi szereplőket. Elsőnek Szabó Béla, az egyház főgondnoka, üdvözölve a megjelenteket, igazságtól megnyitó beszéddel, utána a magyar gyermeknek énekelték az Amerikai Hymnust. Ezt követte Szabó István 'Talpra magyar!' tűzszóval.

Mindnyájan arra fordultunk, amerre mutatott: az északi sziklazátony felé, és Bligh Péter keresztet vetett magára. — Csakugyan ég! — ki látott valaha ilyen esodát! A sziklazátony legalább százötven-kétszáz világító fényes pont volt, mintha apró lámpások égtek volna benne; maga a tenger, vagy két kőtől-dobánsyira a zátony körül, ugy izzott, világított és ragyogott, mint az ömlött vas, mikor az olvadó ére fényében ragyogva hullámozott, oly ijedszón szép és félelmetesen fölséges volt, hogy egy pillanatra mindnyájunk lélekzete elakadt és szólni se tudtunk.

Kivilágították a tengert, — szóltam végre. — Bizonyos, hogy laknak a tenger alatt s a lámpások fénye sugárzik át a vizen. Az ember szinte azt hiszi, hogy álmodik... Pedig mi ébren vagyunk fiúk és tulajdon szemünkkel látjuk ezt a csodát, amit könyvből olvasva, el se hinnék!

— Ugy van! — mondta Bligh Péter, szinte lélektelenül — és nézze csak!... Most embereket is látok ott, amint ki s be járnak a sziklába, mintha csak a házuk lenne!... Szörnyű dolog ez, kapitány! Szinte az eszem is elhagy, ha nézem!

A többiek nem szóltak. Ugy álltunk ott, mintha megkövültünk volna álmélkodásunkban; ilyet soha sem fogunk többé látni, ha száz esztendeig szántjuk is a tengert hajónkkal... Igaz volt tehát, amit Bellen-den Ruth a naplójába írt: a sziget fölő a halál angyala terjesztette ki szárnyait s az emberek a tenger alá menekültek a veszedelem elől! De mi, ugyan howá menekülhetünk!

Péter, — szóltam hitelen, mert jól akartam rázni emberemet a megdöbbenés lethargiájából — hát eifelede, hogy ebédelni indultunk! — IE én, kapitány, — felelt Péter — sőt még azt is eifelede, hogy éhes vagyok.

Pershing tábornok, az amerikai csapatok fővezére tanácskozást folytat Clemenceauval, a francia miniszterelnökkel.

Ez évi butorok --- mult évi áron. Olvassa el gondosan---nézzen meg minden alkalmi vételt. Jöjjön Coynehoz és takarítson meg pénzt. Mi előrelétek voltunk, már egy évvel ezelőtt bevezároltunk, ezért lehetőségek ezek az árak. Ez a nagy butorárúhá, mely a marketvidék szívében van, pénzt fog Önnek megtakarítani. Legyen az csak egy darab butor vagy egy teljes felszerelés, mi pénzt takarítunk meg Önnek. Engedje meg, hogy megmagyarázzuk az okot. Mi tudtuk, hogy mindennek fel fog menni az ára---és épen ezért óriási mennyiségben vettünk butorokat ezelőtt egy évvel a régi árak mellett. Ezeket a butorokat, kályhákat, szőnyegetek stb., melyekre már ezelőtt egy évvel szerződést kötöttünk, most szállították csak, áruháunkba és raktárunkba. A mi veszteségünk az Ön nyeresége. Kell gondoskodnunk helyről, mert az árak folyton jönnek. Clevelandben most kaphatja butorokba a legnagyobb alkalmi vételt.

Ne szalassza el ezt a pénzmegetakarító szőnyegkiarúsítást. 9x12 láb \$17.75 és felj. Csak annak a körülménynek tulajdonítható, hogy a mult évben igen sok brüsseli szőnyeget szerettünk be és ennek folytán alkalmat nyújthatunk arra, hogy legújabb mintájú és szinkombinációjú szőnyegetek adhatunk olcsóbbért, mint amennyit most a nagykereskedőknek kell fizetni. Nagyszerű pénzmegetakarításra nyújt alkalmat a Coyne áruháza.

8 darabból álló ebédlőkészlet \$59.75. Ebédlőszékény, asztal, hat szék. Nagyszerű ebédlő berendezés, melyhez hasonló nem sok ideig vehet---ebben az árban---készíten van tömör asztal és tartós anyagból készült ebédlőszékény. Hat igen jó imitált bőrhuzatu erős szék. Búszke lehet erre a készletre. Könnyű fizetési feltételek mellett szállítjuk házába.

3 darabból álló Davenport \$63.75 készlet. Davenport, hintaszék és karszék. Szén és gázra kombinálva. Kombinált tüzhelyek. A gázpalánnyal megcsinálva, ha házában van egy ilyen kombinált tüzhely. Egy pillanat alatt át lehet változtatni szénre vagy gázra. Minden nagyszerű formában és árban vannak tüzhelyeink. \$75.00 és felj.

Jégszekrények \$7.98 és feljebb. Saját fizetési feltételei mellett. Feltétlenül nézze meg a mi-készletünket és tudja meg áránkat, mielőtt mástól vesz. Pénzt takarítunk meg önnek, ha most vesz.

GYERKKOCSIK ÉS TOLÓKOCSIK. Igen nagy választékunk van mindenféle kocsikból. Minden forma és kivitel képviselve van. Most van a legjobbjára, hogy a gyereket a szabadban tartsa, amennyit csak lehet. Nem fog csalódni, ha Coyne üzletében szerzi be butorait. Minden ár meg \$14.95 és felj.

Tömör párnázott hintaszék minden 125 dolláros vételtől feljebb. Ez a csinos hintaszék erős és tartós, a legjobb Imperial bőrhuzata van. Ez a remek szép butorárúha igen kényelmes kivitelű és csinos formájú.

The Vista fonográf Minden házban elkel. Egy vízi erőre járó motoros \$15.75 mosógép. Játsszik minden lemezt \$27.50. Könnyű feltételek. A tavaszi és nyári estéket nagyüzerről élvezheti, ha a világ legnagyobb művészeit élvezheti lakása porcsán.

A HOL JÓL DOLGOZNAK. Poston, O. — Csak a postája Poston, de maga a bányatelep 'Sugar Creek' név alatt ismeretes. Athens városától részint villanyoson, de főként úgy gyalog szerrel jutunk Sugarre. Erdélyi magyarokat, a székely magyarokat találjuk itten. Jó barátságos népek, a kik a közbüli vezető 'újságos' embert nemcsak barátságos vendégszerettel, hanem — mert olvasgatni is szeretnek — újság rendelésekkel is ellátják. De könnyen is tehetik. Jól dolgoznak.

FIATALOS KÜLSŐ. Könnyen megtarthatja — ha ismeri Edwards olajbogyó tabletáit. A fiatalos külő titka a fiatalos érzés — ha ezt meg akarja szerezni, úgy ügyelni kell májára és beleire, nincs szükség arra, hogy spádot legyen az arcára — sőt, kik karikák legyenek a szemük körül — kiütések legyen — rosszul nézzen ki — szemeli fénytelenek és homályosok legyenek. Az Ön orvos megmondja Önnek, hogy a betegségek kilencven százaléka a bél- és májait ered.

A. R. Johnson ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS. Granite City National Bank Building. Telefon Kinloch 23. GRANITE CITY, ILL.

Jennings - McKinney Co. tetemkezői vállalaas 607 S. SAGINAW STREET, FLINT, MICH. Telephone—114 F. l. Éjjel és nappal készenlétben. Dr. Lorenz. Pittsburgban férfiak részére az egyedüli specialista. 644 Penn Ave., Pittsburg, Pa. RENDELŐ ÓRAK: Hétfőn, szerdán, pénteken reggel 9 órától este 5 óráig. Kedden, csütörtökön és szombaton reggel 9 órától este 8 óráig. Vasárnap és ünnepnapokon reggel 10 órától d. u. 2 óráig. 24 ÉV ÓTA FOLYTAT MAR GYAKORLATOT.

XXVIII. évfolyam.

1918 Március 30.

A SZABADSÁG
INGYEN
MELLÉKLETE

VASÁR NAP

MEGJELNIK
MINDEN
HÉTEN

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

Te győztél.

Es setétség lón az egész tartományban mind kilentz órákorig... Akkor csillagfénybe borult az ég. Hideg, komor világozás áradt el a Koponyák hegyén. Ha valaki elejtett volna egy tűt, bizonyára fölvehette volna. Csak a három keresztfák árnyéka vetődött el a gyászba borult földön.

A domb szélén, mely alatt Jeruzsálem városa feküdt, néhány fegyveres katona állott. Alakjuk nehezen és tompán rajzolódott a csillagsugaras ködbe. Beszédjük is átsűrődött az acélkék homályon: a taposó malmok munkásairól beszélgettek, kik Mesterük halála hírére fegyvert ragadtak a hatalom ellen; a rabszolgákról s a galileabeli rajongókról, kiknek lázadását napszentültekor a zsoldos légjók leverték...

A középső keresztfa tövében árnyék gunnyasott. Jobbjával a keresztfát ölelte s némán nézett a csillagos égre. Csak akkor mozdult meg, csak akkor sirt föl, mikor egyik a latrok közül, a melyik még élt, nagyokat káromkodott és szitkokkal illetgette Názárethi Jézust.

— Ó, hallgass, ó hallgass...

A lator is kifáradt a kétségbeesésben. Elhallgatott. Szenvadó, dühödte, sápadt arca belemeredt az éjszakába, csak néha szállt el egy-egy sóhaj kicserepesedett ajkáról, ahogy a Mizpadombban lévő kedves tanyájára gondolt. A katonák beszéde is megrikkult. Nagy, nehéz csend lett a Koponyák hegyén.

— És egyszer csak ebben a nagy, nehéz csendességben nesz hallatszott. A fölfelé vezető ösvényen a kavics nyikorogni kezdett. A lator előrenyújtotta torz fejét és figyelt. Valami különös reményesség vonaglott a képén s megszólalt suttogó, rekedtes szóval:

— Valaki jön!

Magdolna nem mozdult.

Vastag, erős árnyék tünt föl az acélkék homályban. Fölfelé mozgott. Előre jött s meg-megállt és forgatta a fejét, hol a föld felé, hol az ég felé.

A lator összevont szemöldökkel fűrkészte, s hogy az ember közelebb jött, ámuló, félig hangos kiáltás lebbent el rángatózó ajkáról:

— Hiszen ez...!

Elharapta a szót. Lesuttogott a keresztfáról.

Magdolna!

S még halkabban, még izgatottabban suttogta:

— Kaifás!

Mint a hiúz, úgy ugrott föl a keresztörző leány. Egy pillantást vétett a közelgő alakra és megismerte a papifejedelmet, ki gonosz dühében világot rombolt össze, hogy kioltotta azt a két szelid, ragyogó szemet...

Közelebb jött Kaifás csendes, ünnepélyes léptekkel. Magdolna már eltűnt egy kórakás mögött. A lator odalapult a keresztfához. Még a szemét is lehunyta, mint ha már nem élne, úgy nézte alattomos pislogással, hogy a főpap megáll a Názárethi keresztje előtt.

Zordon alakja hasonló volt valamely kősziklához. Ékes köntösén ragyogott a holdsugár. S hideg, zord arcán reszketett valami, a minek tán neve sincsen...

Sötét karvaly-szeme a keresztfán csüngett. Boltozatos melle sóhajra domborodott. És szólt hangosan:

— Nem tudok aludni, Názárethi Jézus! Eljöttem hozzád. Lakomaasztalnál, pihenő szobámban, mindenütt csak a te árcódat látom. A lelked kísért. Eljöttem, hogy megkérdézzem, mit akarsz tőlem?

A szeme úgy csillogott, mint a betegé. És a hangja olyan volt, mint azé, aki álmban beszél:

— A templom kárpítja kétfelé hasadt

A föld megindult. A kősziklák megrepedeztek. A szentek teste, kik elaludtak, föl támadtak, előjöttek a koporsóiból és megjelentek Jeruzsálem nyilvános utcáin... Mi akarsz tőlem, Názárethi Jézus?

A lator megdöbbsent, aztán gunnyosoly borította el arcát. A főpap sóhajtott:

— Nagy vérontás volt a városban, de nem ettől reszket a szívem. Sokan mondták nekem, hogy te az Isten fia vagy. Nem hittem. De most... tudod-e, hogy hiszem, Názárethi Jézus?...

Összefonta két karját a mellén. A földet nézte. Szomorú volt a beszéde, mint a sip hangja, mit pásztorok fujnak a mezőkben, Kedron pataka mellett.

— Mondtam neked, hogy halál lesz a béréd. Nem hallgattál rám. Most ülhetnél biboros teremben. Látod-e, hogy igazam volt, Názárethi Jézus?

Megremegétt:

— Ha tudtam volna, hogy az Isten fia vagy, nem mondtam volna Caperneum, az irástudónak, hogy kerítsen hamis tanukat, noha te vagy a hibás, mert, ha Isten fia vagy, minek avatkoztál olyan dolgokba, mik rám tartoztak és nem rád, ó, Názárethi Jézus?

Szeme kigyult, fojtottan jött fel torokból a szó:

— Mit vétettem én neked, hogy ellenem törtél? Bántottalak-e valaha? Mit fájt az neked, hogy én papi trónon ülök? A nép? Mózes? A Hagymányok? Mi köződ volt neked mindezekhez, ha Isten fia vagy, Názárethi Jézus?

A lator a kórakás mögé nézett a magasból s a holdfényen hunyorított a szemével. A fekete asszirusok démonjainak a képe sem volt kajánabb és rutab.

— Pénzt, hatalmat, mindent igértünk neked. Sajnálunk kioltani a ragyogó elmédet. Nem kellett neked. Csak a keresztfa. Mit akarsz hát tőlem s árnyéktesteddél, a mit csak én látok, miért kísértesz engem, te Názárethi Jézus?

Homloka elsötétült a holdsütésen. Lázvert száva izgalomra hágott:

— Ki a hibás? Te! Ugy-e, el akartad venni tőlem a papi székét, hogy te ülj fel arra és te kormányozd a földet az abilenci negyedes fejedelemségtől lefelé, a pogányok országáig, hol rubintszemű bálványképeket imádnak. Születtél, hogy ellenem törj, de én erősebb voltam, mint te, Názárethi Jézus!

Keserűen nevetett suttogván suttogott:

— Erősebb voltam...

Az Ur feje sápadtan világított az éjszakában. Örögi láng lobogott a főpap szemében. Jobbkeze ökölbe rándult: hőrögvé kiáltotta:

Légy átkozott, te ácslegény! Árnyékot vettedél az életembe. Más is meghal, de nem kísérti az igazságtévőt... Legyen átkozott még a porod is; vigyék el a viharok messze-messze, a merre Nap se jár!...

Zihált.

— Miért jöttem én ide?! Mit keresek a te holttestednél? Ki vagy te, hogy így megaláztál? Ki vagy te, hogy nem élsz és mégis félek tőled!? Isten fia!? Sátánok küldöttje? Ezt szeretném tudni, te, Názárethi Jézus!

A lator nem mert vihogni, olyan rettenetes volt a főpap pillantása.

— Azt hittem, hogy a keresztfádnál enyhülést találok. Ver a szívem, ég a vérem, fojt a dühöm, és vad vágyat érzek, hogy letépjem a keresztől és megtapodjam véres fejedet! Te! Hallod-e? Megátkozlak olyan átkokkal, miket ki sem tudok mondani... Mért vetted el az én nyugalomságomat!?

Öklét rázta. Megfenyegette. Lihgett. Szitkozódott. S egyszer csak a fejéhez kapott, s térdre vetette magát a szégyenfa előtt:

— Te győztél! Légy átkozott. Te győztél! Megtiportad a lelkiismeretemet. Diadalt arattál a kor szellemén... és én a kor szelleme vagyok...

A kereszt alá kuszott:

— Te átkozott... tudod-e, hogy nagy az én bűnöm?! És bűnhődni sem tudok... Ó, van-e irgalom, a bukott vezérnek...?

Szólni akart a lator. Csak ennyit: Kai fás, te gyáva gazember vagy! De nem mert Arra gondolni, hátha ösztörös a főpap az ő lábszárcsontját. A kórakás mögé pillantott és összeresztette: abban a pillanatban huza elő Magdolna a köntöse alól a szikrázó, hegyes tört...

— Megöli! — mondotta s kaján káröröm, izgalom, vad vérszomj ült ki a képére. Hunyorított a leánynak: lassan, lassan, óvatosan... Hangtalanul röhögött az éjbe, míg a főpap kétségbeesetten, tompa hörgéssel tördelte reszkető kezét:

— Elkövetkezett a te országod napja és én...

Mint a kigyó, úgy kuszott előre Magdolna. Fehér kezében villogott a tör.

... kiveret, trónfosztott bujdosó leszek... A korszakok és az eszmék temetőjében egy sírhalmossal több van...

Lalapult Magdolna, oldalt sompolygott. Hátához került, rárohan, megöli, bosszút áll Jézus halála miatt!

... új világot adott a küzködő embernek... Az elnyomott rabszolgákat királyokká tetted... ó, légy átkozott, Isten fia, Názárethi Jézus!

Még három lépés és a tör lecsap... A lator cinikus örömmel nézte. Szeretett volna ujjongva, harsányan kacagni: vért lát, a főpap vért!...

Ott állt már Magdolna Kaifás mögött. A nyakszirtjét nézte. Néhány pillanatig várt. Hogy erőt gyűjtsön... hogy annál rettenetesebb legyen a főpap halála...

— Eljöttem hozzád bűnbánó szívet. Te, ki ezrek nyomorát megnyihattad, adsz-e kegyelmet az én szegény, bűnbánó lelkelemnek?!...

Zokogott. És Magdolna Názárethi Jézusra nézett. Véres szemét ellepte a könny. A kicsi, villogó tör kihullt a kezéből és a szent keresztet járulván, megérintette a főpap vállát:

— Ne sirj... Ó mindent megbocsájt... Lehajolt s a szeretet gyöngéd csókjával megcsókolta a papifejedelmet. Ekkor tért meg ama második lator is az ő Istenéhez.

erdő

mályba

kolt

nak

nyult

sz e

ritják

Mind

szomorú

A

megben

lyeket

fénye

rokvasa

ugat,

tájra.

Most

erdő

látszana

rak. Ma

söbb egy

pán elro

tengelye

Az erd

akik Hu

lé sietne

A ma

a mely

falu koz

Afalak

viaszgye

látni.

A

kon neh

nak: Mi

megy fel

fenn egy

padt esil

A felm

bir léleg

vonzolja

ge. Az or

ve, idej

dolja 5.

Isten nem

a halált

Azonk

unokáit

szálltak

s is cammo

Hány

rangoz

Hány

tosan s

hogy me

kat.

Az öre

láthoz

Lent, a

sen látja

fakeresz

karjaikk

holtak

veleiktől

bólintgat

az öreg

ként az

galmába

Egy év

Ezen a

alatt, hog

sal felköt

pedig ott

árnyas s

Csak az

illeti, ó

lál jöhet

bolton fel

ragyog.

vet.

— Mih

Egy me

hívja alu

ja felemel

Az öreg harangozó.

A Szabadság számára fordította: SZÉKELY SÁNDOR, brownsvillei, Pa. ref. lelkész.

J VAN. A hold mozdulatlanul, bizonytalan fényel süt a nagy erdő fekete esikézetei felett. Lent,

a folyó partjánál elterülő falu, a mely csaknem elvesz a jegenyefenyők közt, furdik a tavaszéji külvilágos hómályban, midőn a ködbe burkolt hold alatt párék szállnak fel, a melyek az erdőség megnyult árnyékaival vegyülnek öszsz és éssáttetsző villogásukkal beborítják a mezőket és tisztásokat.

Minden nyugodt és a esendő szomorúságában alszik a falu.

A roskatag viskók feketés tömegben vetik árnyékukat, a melyeket itt-ott a mécses rezgő visszafényezi át. Néha a kapuk sarkvasa csikorog vagy egy kutya ugat, azután újra esendő borul a tájra.

Most az árnyak, a melyet az erdő suttogó tömegéből kiválni látszanak, az ut hosszában táncolnak. Majd gyaloglik menőnek, később egy lovas és ismét egy tompán elrobogó szekér, a melynek tengelye nyikorog.

Az erdei falvak parasztjai ezek, akik Husvét éjjelén a templom felé sietnek.

A magas és sötét ódon torony, a mely csúcsát az ég felé emeli, a falu közepén egy dombon fekszik. Afalok hasadékain keresztül a viaszgyertyák élénk fényét lehet látni.

A toronyba vezető esigalépeső-kőn nehézkes léptek visszhangzanak: Mihály, az öreg harangozó, megy felfelé s az ő lámpása odafenn úgy látszik, mint valami sápadt csillag.

A felmászás kínos; az öreg alig bír lélegezni a lépesőkön. Lábat vonsozolja s látása is nagyon gyenge. Az öreg Mihály ki van merülve, ideje, nagyon is ideje, gondolja ő, elköltözni a temetőbe, de Isten nem akarja, Isten nem küldi a halált!

Azonkívül elvesztette fiait és unokáit; öregek és fiatalok előtte szálltak sirba, s ő még él! Az évek is cammognak.

Hányszor ment e toronyba, harangozni tavasz ünnepével!

Hányszor! — Nem tudja pontosan s-ime, Isten azt akarja, hogy megint ő huzza a harangokat.

Az öreg közeledik a rácsos korláthoz és merengően rákönyököl. Lent, a templom körül, homályosan látja a falu temetőjét, korhadtt fakesztekkel, amelyek kitárt karjaikkal mintha őrt állának a holtak mellett. A sírok felett a leveleiktől még megfosztott nyírfák bölöngatnak, párák felszállanak az öreg harangozóhoz s őt-lassanként az örök álmom szomorú nyugalmaiba zsongítják.

Egy év múlva hol lesz ő? Ezen a helyen-e, a nagy harang alatt, hogy zengzetes harangozással felköltse az alvó éjét? Vagy pedig ott alant, a temető egyik árnyas sarkában fog-e pihenni? Csak az Isten tudja... A mi őt illeti, ő kész az indulásra, a halál jöhét! És tekintetét a mennybolton felejtve, hol millió csillag ragyog, az öreg Mihály keresztet vet.

Mihály, Mihály! — Egy mekegő és rezgő hang hívja alulról. A falu öreg szolgálja felemeli fejét; a torony tetejére

próbál nézni, megdörzsöli kezével káprázó szemét, a melyeknek hejain könnyek gyöngyöznek.

— Itt vagyok, mit akarsz? válasszol a harangozó, félig kihajolva a korláton. Nem látsz engem? — Nem látlak... Nem gondolod, hogy itt az ideje megkezdődni?

Mihály a csillagokra pislant. A jó Isten ezer látomása csillag az égbolton, ime, ott fenn van a Nagy-medve. A harangozó egy pillanatra gondolataiba merül:

— Nem, még nem, várj egy kicsit.

Nem szükséges még elkezdenie. A csillagok állásáról megtudja, mikor jövend el az óra.

Az ég és a föld, a fehér felhő, amely az égbolton tovaszáll, az árnyas erdő, amelynek érthetetlen suttogását hallja s a kis esacska folyó, amely a sötétben esőbog, előtte ismerős nyelven beszélnek neki, mert mintegy rokonság van köztük és e dolgok között. Nem hiába töltötte egész életét e toronyban!

Most, ime, emlékezetébe idéződik az elmúlt idő; visszagondol arra a napra, amikor először ment fel atyjával e toronyba.

S magát egészen kis fiúnak látja, tiszta tekintettel a szélől hullámos szőke hajjal. De úgy tetszik neki, hogy e szél nem ugyanaz volt, mint amelyik felkavarja az utak vakító porát. Nem, ez mintha mennyei fuvalom lett volna, amely csak a tetőzetet érintette!

Rémlik előtte gyermekkor: az emberek, akik törpéknek tűnnek fel, távolodnak a toronytól, a viskók kisebbedni látszanak s az erdő végtelen messzeségbe nyúlik, míg az azt körülvevő tisztás szerfelett nagy kiterjedést ölt.

Mégis előttem van egészen, mondá az agg mosolylyal s a szűk helyet egyetlenegy szempillantással mérve végig.

S ott van előtte bizonyára egész élete: mint gyermek nem látta annak végecséjét, s mégis az első naptól az utolsóig itt folyt az le és tisztáson, amelyet úgy ismert, mint a tenyerét.

Igen, egész élete ott van! Sok küzdelemmel járt, de ő a hosszú ut dacára nem dönt ki! Most elérkezett a végpénthoz. Vajha a föld mielőbb édes nyugalmat adna neki!

Közben eljött az idő. Miután egy utolsó tekintetet vetett a csillagokra, Mihály felállott, megemelte kalapját, keresztet vetett és kezeibe fogta a köteleket...

Egy pillanat múlva a harangok lendülni kezdtek. Először egy ütés, azután a második, majd a harmadik, később a negyedik... s ismételt ütések következtek. A hűgő és esengő hangok, amelyeknek elnyult rezgése betöltötte az éjét, dallamos harangjátékok képeztek.

Majd elnémultak a harangok.

Máskor Mihály lejött a toronyból, midőn az istentisztelet megkezdődött és az ajtó mellé térdelt, hogy hallja az énekeket és a hikkel együtt imádkozzék. De most nem hagyja el őrhelyét. Nagy fáradtságba kerülne a lebakatás s ezenkívül ma valami bágyadságot érez tagjaiban.

Leül padjára, fülében a harangok gyengülő rezgése eseng s határozatlan gondolatokba merül.

Min jár az esze? — Tán maga se tudja!

Szobáskáját a lámpás lobogó fénye gyéren világítja be. Feje felett a harangok elhaló hangon zugnak, a templomból halk énekek hatnak fel hozzá és az esti szél a harangok kötelét lóbálja.

Az öreg mellére horgasztja álmos fejét; szótárokat énekelnek, gondolja ő; újból a múlt látománya jelenik meg előtte s a templomban képzelet magát.

A gyermekek ezüst hangja harog az oltárnál, ahol Naume páter, az azóta meghalt áldozár, megtört hangonmondja az imákat s mintegy száz parasztnak a feje most meghajlik, majd felemelkedik, akárcsak az érett kalászkok a szélben. A parasztek keresztet vetnek, s az összes alakokat jól ismeré... Ah, a meghaltak arcái ezek!

Ime, a pap komoly ábrázata, ime, bátyja, aki ő mellette borult földre... s ő maga, Mihály, erőteljesen és egészségesen, telve a boldogságnak és az élet örömeinek bizonytalan reménységével... Hol van ez a boldogság?

S gondolata, mint a kialvó tűz végző lángja, hirtelen bevilágítja elmúlt életének legtitkosabb rejtekeit. Előbb kimerítő munka, majd a fájdalmak és nyomorúságok! Igen, hol van hát ez a boldogság? A kemény sors barázdákkal vontába fiatal arcát, meggyörnyesztette erős hátát, panaszos zugolódásra tanította ajkait.

S a látomány egyre tart: Ime, az asszonyok között, az oltártól látra, észreveszi feleségét. Jó asszony volt... Áldja meg az Isten! Szegény, be sokat bajlódott! A munka, a nélkülözések és az asszonyi keserű bánatok hamar tönkre tették; szemei elhomályosodtak és csak a lemondást, az élet esapásaitól való örökös rettegést fejezték ki.

Csak egy fiuk maradt, reménységük és örömük s ez a fiu is meghalt... Hol van hát a boldogság, hol?

Ellenségévé lett most a drága és derék gyermek, akit az öreg Mihály, ima közben térdelve, futólággal megpillant; gyors mozdulattal keresztet vet és maga előtt a földre dobant. S a harangozó méltatlankodik és szíve bánattal van tele.

Isten legyen irgalmas! morgogja, ősz fejét mellére hajtva.

Mihály, bé, Mihály, alszol? kiáltják neki.

— Mi az? válasszol az öreg, hevesen talpra ugorva. Lehetséges-e, hogy elsunnyadtam volna? Hány szegényen még soha se ért!

S megszokott kézmozdulattal Mihály megragadja a köteleket.

Lent a parasztek tömege nyüzsgő, mint a hangyaboly, az aranyhímzéses zászlók ragyogva lengenek; az emberek serege most kerül-meg a templomot s a harangozóhoz hat vidám hangjuk:

— Feltámadt Krisztus!

S ez örömkialtás erősen visszhangzik a jó öreg szívében. Úgy tetszik neki, mintha a viaszgyertyák a sötétségben élenkebb fénylen csillognának, mintha a sokaság zajosabb lenne, mintha a zászlók szabadabban lengének és mintha a felkerekedett szél fent a magasban és ott alant ugyanazon összhangba olvasztaná a hívők énekét és a harangok szavát.

Soha így még nem harangozott az öreg. El lehetett volna mondani, hogy szívet-lelkét adta bele. A zúgó harangok szava, most nevetve, majd sirva, ég felé szárnyalt.

A csillagok ragyogóbbáknak látszottak s a harangok változatos zugása — hosszú szerelmi cirógatás gyanánt — a föld felé verődött.

A hatalmas és mélyen bugó basszus hang uralkodott:

— Feltámadt Krisztus!

Tisztább, éreces hangon a két tenor vidáman ismételte:

— Feltámadt Krisztus!

S a két esengő, a férfiak hangversenyében elvesztett gyermekhangokhoz hasonlóan, egyforma gyorsasággal, egymással versenyezve szólt:

— Feltámadt Krisztus!

Az ódon toronyba behatólag és annak talapatát megrázkódtató szél, amint a harangozó arcába fujt, szintén ismételte:

— Feltámadt Krisztus!

Ekkor Mihály elfelejtte keservvel és bubánattal telt életét. Elfeledé, hogy egyedül áll a világban, mint egy vén fatörzs, amelylyel a szélvihar birkózik. Harangjait dalolni és sirni hallotta s azt hitte, hogy fiait és unokáit veszik körül. Úgy rémlett neki, hogy ez az ő hangjuk; a felnöttek öblös hangja, a kiesinyek vékony hangja képezte a hangversenyt s neki olyan boldogságról és örömről énekeltek, amelyet soha se ismert!

Megmerevedett karokkal, meggyörnyedt háttal huzza, egyre huzza a köteleket az öreg harangozó! Könnyei elvaktják s illuzióval telt szíve hevesen dobog.

Oda lent mindenki figyelt e különös harangozásra és azt jegyezték meg róla, hogy az öreg Mihály soha, de soha nem huzta így a harangokat.

Egyszer csak a nagy harang bizonytalan lendülettel himbálódzott s megállott... a kiesinyek zavartan trilláltak, majd hirtelen megállottak, hogy hallgassák a nagy harang elhaló panaszát, a mely a levegőben reszketett...

Mihály kimerülten vetette magát egy lócára. Hosszúak a viaszfehérre vált, utolsó könnyei lassan peregtek.

Ti, lentiek, keressetek helyet-test! Az öreg nem fog többé harangozni!

Vig közmondások.

— Addig terpszkedj, amíg a könyököd ér.

— Sok kicsi tönkre megy.

— Nem messze esik az állvány a háztól.

— Nyugtával dicséred a házbérnapot.

— Jó tettért — hőt várj.

— A hangverseny nem hallatszik a világ végéig.

— Automobil kerekén okosan ülj.

— Egyszer hopp, máskor lop.

— Ne fogadj fel — drága cselédet.

— Amit nem akarsz magadnak, kívánd azt másnak.

A PÁRBAJ.

Irta: JÓKAY LAJOS.

AKK... CSIB... — Ez a két értelmetlen szótág, ez a két semmiség úgy világít keresztül — messziről — gyermekkorom ködén, mint homályos éjszakában gyalogló, fáradt utasnak a vendéglátó ház két barátságos, lámpafényűtől csillogó ablaka. Egész raja a gyermekkor édes, fájó emlékeinek támad föl ennek a két szótagnak bűvös nyomán. Mosoly deríti és könny áztatja arcomat, ha rájuk gondolok: az én két jó szülőmre, kik már a sírban nyugszanak. Mosoly deríti s könny áztatja arcomat, ha rá gondolok: az én édes jó öcsémre, a ki szintén a sírban nyugszik.

En nyolc esztendősen lehettem, Elemér öcsém hét, mikor az Alföldön valamelyik mezővárosban laktunk. Csak egy rémszéles, poros utca, a jobbára alacsony házak előtt kettős padlókkal, melyek gyalogjáról szolgáltak; csak egy óriási nagy udvar akáccokkal, szalmafedeles házzal; s egy sivar, naptól kiégett kert maradt meg tisztán emlékemben; a többi elmerült a gyermekkor sűrű ködének tengerében.

Jó szülőim, az a két fehérhaju öreg, a kiket pár év előtt kísértem ki a temetőbe, akkor még fiatalok voltak. Apám szélesvállú, szép ember; haja szénfekete, szakála sötét bronzszínű s két jószágos barna szeme derülten nézett ránk. Anyám alacsony, tejfehér arcú, kék szemű asszonyka; keze puha, kicsi; haja szőke és oly dús, hogy öcsémrel délutánoként három ágba fontuk, s mindegyik ág olyan volt, mint egy-egy csillogó aranykigyó.

— Gyönyörű pár! — mondták az emberek, mikor karonfogva elhaladtak mellettük.

Apám állami mérnök volt, s esendesen elég elvonultan éltünk a magunk egyszerű, szerény viszonyai közt. A város is esendes volt, esemény ritkán zavarta föl nyugalmát. Néha vendég jött s ilyenkor beszéltek a főjegyzőkről, a papékról, a járásbírókról és mindegyikről azt mondták az asszonyok, hogy nem egészen olyan emberek, mint a milyeneknek lenniök kellene.

Egyszer azonban mégis kellett valaminek történni!

Apám izgatottan jött haza a kaszinóból és félig suttogva beszélt valamit anyámnak. Többször említette ezt a szót: párbaj s hogy ő az egyik segéd. Aztán kardokról, bandázsról és egyéb ilyesmire folyt a szó.

Nem értettem a dolgot. Azt se tudtam egész világosan, mi az a párbaj; a "segéd" meg teljesen megfoghatatlan volt előttem. Sehogy se bírtam az én jó apámat boltszegédnek elképzelni.

Este sokáig nem tudtam elaludni, mert szüleim éjjel társalogtak: mindig ugyanerről a hitokzatos eseményről. Végre elnyomott az álom.

Másnap még különösebb tüpenyeknek lehettem tanuja. Jó apám délelőtt tíz órakor ismét izgatottan jött haza; még izgatottabban, mint az előző napon.

Benyomultunk Elemér öcsémrel utána a szobába, de nyomosan kiküldtek bennünket. Mi azonban kevés idő múlva visszafértünk s az ajtóhoz settenked-

tünk, melyet nem esztak be egészen. Bámulva álltam meg a nyílásnál, s Elemér öcsém feje fölött szájatva néztem a szobába.

Jó apámnak két botja volt; egy ünnepi, meg egy olyan, a melyet sáros időben hordott. Fölvette az ünnepi pálcát, kemény léptekkel anyámhoz vitte s annak jobb kezébe nyomta. Maga pedig a csunya botot szoritotta markába s szétterpesztett lábakkal szembeállt anyámmal.

— Anyuka, — szól nekem kemény hangon, — lépj ki te is! Ugy! Látod, én vagyok az alkaptány, te vagy a betétszerkesztő. Eppen így álltak. Én ott álltam a pipatartó fölül, én voltam a vezetősegéd.

Szent Isten! rettentően megijedtem. Mi ez! Anyámék talán verekedni fognak. Hiszen apám egy ütessel agyoncsapja szegény jó anyukát! Hiszen apám viszonyú erős ember, legerősebb a világon!

— Most vágj ide a balkaromra, de hirtelen, — vezényelt apám. Anyám nevetett, de azért csak ugyan megérintette botjával apám bal karját. Ebben a pillanatban jó apám is megütötte anyám bal könyökét.

— Ejnye, Lajos, az ördög vi-gyen el, ugyancsak jót húztál a könyökömdre, — kiáltott anyám.

— Nono, drága Marikám, nem akartam, — szól apám és megcsókolta anyám kezét, aztán hűvel folytatta: — Egyik se védekezett, mind a kettő egyszerre vá-

gott és mind a kettő megsértült a bal karján. Látszik, hogy soha se volt a kezükben kard. No, állj ki még egyszer, Marika!

Anyám szabódott, de muszáj volt neki megtenni. Apám számlált: egy, kettő, három! S ekkor újra ütöttek mind a ketten.

Mi megrémültünk, szepegni kezdtünk.

— Most jó volt! — kiáltott apám s tüzzel folytatta: — Tökéletlen két ember. Pedig az alkaptányt kitanítottam, hogy mit csináljon. Így kellett volna neki tenni! No, Marikám, üss csak még egyszer!

Anyám ütött, de apám elébe csapott botjával s anyám kezéből a pálea az egyik ablaknak repült és az ablaktáblán jókora lyukat csinált.

Mi rémülten rohantunk be, mert azt hittük, megölik a mamát. Anyám pedig ijedten futott a sérült ablakhoz s dühözve mondta:

— Látod, milyen tökéletlen vagy! Ugyan hagyj már békét nekem azzal a párbajjal.

De apám diadallal kiáltotta:

— Így kellett volna tenni az alkaptánynak is! Én előre tudtam, hogy a betétszerkesztő csak vágni fog, mint a mészáros.

Eltelt vagy két nap. Ezalatt még sokszor esett szó a párbajról, úgy, hogy lassacskán meglehetősen tisztába jöttem vele, mi az.

A harmadik napon délután, mikor apámék látogatába mentek a

papékhoz, így szóltam az én édes öcsémhez:

— Hallod-e, Eli, párbajozni fogunk mi is! Én megsértelek, azt mondom neked: csirkefogó! — Csirkefogó! — kiáltottam rá csakugyan.

Öcsém nem sértődött ugyan meg de a kihívást örömmel elfogadta.

Én fölvettem apám régebbi botját, öcsém meg az ünnepi pálcát. Szerenésére mind a kettő itthon maradt. S kiálltunk egymással szemben. Azonban előre nem látott körülmény akadályozta meg a párbajt! A botot egyikünk se bírta, gyenge volt hozzá a karunk! Nő-nünk kellett még a bothoz, mint a mesebeli fiúnak a közhöz, amely alá apja a kardot rejtette.

Csalódva tettük helyére a két pálcát, aztán vizsgálódva néztünk körül. Ugy éreztük, hogy okvetlenül párbajozniunk kell; párbajozni bármi áron, mint az alkaptány meg a betétszerkesztő.

Tekintetem a pipatartóra esett. Szép sorban állott abban nyolc darab csibuk; száruk szagos meggyfából, szópókájuk előkelő, sárga borostyánból.

— Ebből választunk kettőt! És ezt a vastagot, — kiáltottam mámoros örömmel s tüstént markomba fogtam a legvastagabb szarát.

Elemér nagyon megijedt.

— Te, Lajos, apa megöl bennünket, ha megtudja. Én ezzel nem játszom.

— Elemérkém, édes Elikém, ne féj! Apa soha sem tudja meg; majd visszatesszük.

Szóval tíz pere múlva szemben állottunk egymással.

— Én leszek az alkaptány! — kiáltottam és szétterpesztetem a lábaimat.

Először Elemér is alkaptány akart lenni, de mikor ledobtam a csibukszarát, hogy akkor párbajozzék ő maga; belenyugodott. Ő is szétterpesztette kis lábait.

Még ma is emlékszem az én édes öcsémre, a mint harcisan állt ott vörös-szegélyes sötétzöld ruháskájában. Szeme ragyogott, száját kinyitotta s apró, fehér fogai elővillogtak.

— Egy, kettő, három! — számláltam, s jót húztuk egymás karjára.

Aztán csapkodtunk egymás felé a két csibukszárral, még pedig a borostyános végével. Egészen nekitüzesedtünk. Hol én kaptam egyet a körmömről, hol az én Eli öcsém. De oda se neki!

Nagyokat dobantottam s mind dühösebben és dühösebben támadtam az alkaptány képében a betétszerkesztőt. A betétszerkesztő hátrált, hátrált s már egészen az éjjeli-szekerényig jutott. Az alkaptány utána. A betétszerkesztő nyöszörgött, az alkaptány pedig válla felé sujtott, hogy hareképtelenné tegye, (a mint apától hallottuk). Leesapott a csibukszár és nagyot koppant — az éjjeli-szekerény márványlapján.

Mind a két gavallér fölfordított. Elemért csakugyan vállon érte az ütés, ezért jajdult föl, engem meg más baj ért, sokkal nagyobb!...

Rémülve kaptam vissza kardomat, illetve a csibukszarát. Hiányzott róla az elegáns sárga, hajlott, vastag borostyán-szópóka. Letörött. Csak egy nyomorék csonkocská volt a helyén.

Egyszeribe végezzakadt a párbajnak. Halálos rémület váltotta föl gyermekszívem.

(Folyt. a 13-ik oldalon.)

En en Lajosom
lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet
nyel megylet. Egy János

1. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 2. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 3. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 4. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 5. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 6. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 7. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 8. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 9. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 10. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 11. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 12. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 13. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 14. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 15. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 16. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 17. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 18. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 19. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*
 20. *En en Lajosom lecsak magam rapdalt ne tananyam kőzet nyel megylet. Egy János*

A dikt...
 H...
 a bol...
 nai leg...
 dorias...
 kaptak...
 lem...
 Bezz...
 Jesege...
 pusztita...
 na, hog...
 tara ok...
 A no...
 hatok...
 jak a te...
 a kik ne...
 Camill...
 serozhat...
 Mivell...
 szülei...
 az édes...
 érkező...
 bontani...
 Verse...
 lása ne...
 tatta, h...
 a level...
 álláspon...
 zastarsak...
 előtt tit...
 — Te...
 memre...
 tasz-el...
 járkaj...
 — Ért...
 veleim...
 titkaim...
 — Ak...
 Elemé...
 — Es...
 a más...
 — Há...
 — E...
 bol tud...
 volna sz...
 — Jó...
 Hát nem...
 föltéve...
 enyéimet...
 — Ma...
 nem szav...
 A bék...
 szinleg...
 Mikor...
 nézett te...
 neki a s...
 Gallá...
 jezéséből...
 olvasni...
 — Ha...
 igazat?...
 szetartat...
 Gallán...
 egyenelt...
 Lázást...
 Camill...
 — Ne...
 hittem...
 gi, jó ba...
 álma a...
 Gallá...
 — Hő...
 Az ass...
 — Há...
 ugyan...
 annak hi...
 — An...
 Ha kido...
 magánál...
 ügyesen...
 adni, ho...
 ckosság...
 gát a fé...
 Gallá...
 De ne...
 — Ma...
 én házi...
 a mi leg...
 vetítőre...
 Gallá...
 — Ez...
 ez a han...
 — No...

A LEVÉLTITOK.

Írta: BERCELIK ÁRPÁD.

ATIZPARANC SOLATBÓL. Mózes kifejtette a tizenegyediket: Ne bontsd föl férjed leveleit.

Hír szerint azért fejtette ki a böles törvényhozó, mert a színi hegy tövében, a pusztai vándorlás alatt a férjek nem igen kaptak leveleket s így a feleségek nem is bonthatták föl.

Bezzeg, ha Verseghy Elemér felesége is ott vándorolt volna a pusztában, Mózes megértette volna, hogy erre a 11-ik parancsolatra okvetlenül szükség van.

A nők ugyanis két részre oszthatók: olyanokra, a kik fölbontják a férjük leveleit s olyanokra, a kik nem bontják föl.

Camilla az előbbi osztályba volt sorozható.

Mivelhogy ő ezt otthon, az édes szülei háznál is így látta, a hol az édes anyja az édes papának érkező minden levelet föl szokott bontani...

Verseghynek azonban ez a szokása nem volt inyére s azt vitatta, hogy a nőnek tisztelnie kell a levéltitkot. Camilla ellenkező álláspontot foglalt el, mert a házastársaknak ne legyenek egymás előtt titkaik.

— Te fölbonthatod az én címre érkező leveleket, mért tiltasz el attól, hogy én hasonlóképp járjak el a tiédrel.

— Érts meg, Camilla! Az én leveleim titkai nem mindig az én titkaim... lehetnek a más titkai...

— Akkor nem olvasom el...

— Elemér elneveti magát.

— És hogy tudod meg, hogy a más titkát tartalmazzák?

— Hát elolvasom!

— E szerint te elolvasod s aból tudod meg, hogy nem lett volna szabad elolvasni!

— Jó, jó, csak ne heveskedjél! Hát nem bontom föl leveleidet... föltéve, hogy te se bontod föl az enyéimet.

— Magától értetik. Ha megszegem szavamot, föl vagy oldva.

— A béke meg volt kötve, de csak színleg.

Mikor délután Galla Péter föl nézett teára, Camilla elpanaszolta neki a sérelmét.

Galla Péter titokzatos arckifejezéséből semmit se lehetett kiolvasni.

— Hát maga nem nekem ad igazat? Oh, a férfiak! Mind összetartanak!

Gallának van esze! Majd bizony egyenetlenséget szit ilyen szerető házastársak közt...

Camilla nines meglegedve.

— Nem ugy, édes barátom! Azt hittem, pártomat fogja. Mint régi, jó barátja Elemérnek jogában állna a lelkére beszélni...

Galla elneveti magát.

— Hogy kidobjon? Itt ő az ur.

— Az asszony tiltakozik.

— Hát én mi vagyok? Csak ugyan semmi!... Már maga is annak hisz!...

— Am legyen! Maga akarta.

Ha kidob — nem iszom többé teát magánál. Majd tapintatosan, ügyesen, finoman be fogom neki adni, hogy ez az eljárás nem okosság. Még gyanússá teszi magát a felesége előtt...

Galla beváltotta szavát.

De nem volt benne köszönet.

— Már mit ártod magadat az én házi ügyeimbe? Ez az én — a mi legsajátabb ügyünk... Közvetítőre nincs szükségünk...

Galla fölfortyan:

— Ez a hang... megengedj... ez a hang olyan hang...

— Nos, milyen hang?

— A milyenhez én nem vagyok szokva. S ha te félreismered barátságomat és megvádolsz engem... hát akkor...

— Ha meg vagy sértve... sajnálom... de nem tartóztatlak.

Galla mártírcsaló kisétalt a házból és Camillának megírta, "hogy ő az áldozat — igaz barátságának áldozata..."

Camilla szóvá tette az ura előtt.

— Te azt a szegény Gallát vérig sértetted.

A válasz száraz volt.

— Meglehet, de nem törődöm vele. Örülök az alkalomnak, hogy kitétem. Mit járogat ide? Semmi keresete itten.

— Nem volnál szíves egy kis magyarázattal szolgálni, édes Elemér?

— Szolgálók, angyalom! Ez az ur alattomos szándékkal iszogatja teámat és szíjja cigarettáimat!

Camilla elkacagja magát.

— Elemér féltékeny!

— Az vagyok, vagy nem vagyok, egyre megy, de holmi alamszi uracsákat nem török meg házamban és kitudszkolom őket.

— Helyes... helyes! Semmi kifogásom az ellen, hogy barátaimat kihajigáld! Ez is foglalkozás, sőt tán hivatásnak is mondható. A jó férj hivatásának. Még csak az van hátra, hogy ellenségeimmel töltsd meg a házukat táját. Akkor aztán igen jól fogom magamat érezni édes otthonomban.

Galla a ki csakugyan alattomos szándékokat melegengetett lelkében, mindenüvé el-eljárogatott, a hol Camillával találkozhatott. Camilla sajnálattal bár, de megintette:

— Kedves Galla! Sajnálom, de az én uram nem jó szemmel nézi a mi barátságunkat. A házi békét tehát kérem, kerüljön lehetőleg...

Galla föllázad, Galla kipirul, Galla nem bír magával.

— Nagyságos asszony! És maga aláveti magát ennek a hallatlanságnak?

Camilla tanácstalan.

— Összevesszünk?

Gallát a helyzet elsodorja.

— Nagyságos asszony! Bizzék bennem... én nem hagyom el magat... És jól állok mindenről!

— Nem lehet, kedves Galla... nem lehet...

A társalgás megszakadt... Verseghy lépett közbe.

— Jól mulattok, mint látom... bocsánat, ha megzavarlak... De tudod, Camilla, hogy színházba kell mennünk és már hét óra mult.

Gunyos szívéllyel megrázta Galla kezét és elvitte feleségét.

Az ám... elvitte!

Mintha az övé volna... és nem Galláé! Oh, te oktondi, hát azt hiszed, mert be vagy táblázva erre az asszonyra, ő a tiéd? Nem ugy, Verseghy ur... ön ha valamiben, hát családában méltóztatik magát ringatni.

A nő azé, a ki a lelkét bírja és ennek az aranyos, keeses hölgynek lelke, mi tagadás benne, a lovagjé, névszerint Galla uré!

Nines megalázóbb helyzet egy

önézetes lovagra, mintha a férj — holmi anyakönyvi jogokra támaszkodva, — elhurcolja a feleségét a lovag orra elől akkor, a mikor az a lovag javában neki-lendült volna az udvarlásnak.

Várj csak, megkeserülöd ezt a pimaszságot! Nem ismered még Gallát, a ki kinálkozó alkalmakat sohase szokott elszalasztani!

Közibük állt... közibük... de csak testileg választhatod el... a lelkeik távol egymástól is... találkoznak... Egyik gondol a másira — a másik meg az egyikre!

Dióhéjban ezek voltak Galla gondolatai...

S ezekből kiindulva folytatta udvarlását kérelmetlenül, habár Camilla tiltakozott is ellene és kérlelte, hogy ne környékezze, mert ő aztán otthon kikap...

— Mit... maga kikap? Egy ilyen istennő azt meri mondani, hogy ő kikap... Ettől a vadállattól!

— Ne nevezze az uramat vadállatnak!

— A ki olyan nőt, mint maga, kinoxni mer, az vadállat... ismétlem, hogy vadállat...

Camilla föllobban.

— Kikérem magamnak, hogy az uramat sértesse.

Ettől fogva többé nem állt szóba Gallával.

A mi természetesen a derék Gallát végig bántotta! Hát ilyen hálátlanok vagytok ti, asszonyok?

Leült és irt egy levelet, melyben kijelenti fájdalommal és keserűséggel, hogy jól van, ám legyen kívánsága szerint, nem zaklatja többé, de örökkön-örökké magával fogja a sebet hordani, melyet rajta ejtett...

Mindez illedelmesen volt fogalmazva és nem is postán érkezett, hanem egy küldőne hozta. Mégis nagy bajt okozott.

A levelet a szakácsné vette át és a nagyságos urnak adta, a ki rá ismert Galla irására.

— Hát ti már levelezgettek?

Gunyos kérdésre dacos a felelet. Camilla fölűti orrocskáját.

— Mi közöd hozzá?

— Szeretném tudni, mit firkált nekéd ez a fráter!

— Én se bontom föl a leveleidet, tiszteld te is a levéltitkot, — mond Camilla és fölbontja a levelet, el is olvassa, de nem szölgáltatja át az urának, hanem elzárja a fiókjába. — Ó! Van édes bosszu is!

Boldog volt végtelenül, hogy az urát ekkép leföhette és lelke legfenekén meggyújtotta a tüzet a hála oltárán annak a derék Gallának, a ki akaratlanul ilyen elégtételhez jutatta.

Csakhogy a jó kedve nem tartott sokáig, mert másnap is érkezett egy Galla-féle levél s az már nem volt ilyen ártatlan tartalmu. Abban kérve-kérte, hogy még csak egyszer találkozhassék vele, mert annyit, — de mennyi a mondani valója! — Ha nem, — hát legalább is bele hasad a szíve.

Szerencsére Elemér nem volt otthon, mikor a levél megérkezett!... Különben Camilla zavara okvetlenül föltűnt volna neki...

Hát még harmadnap... negyednap... mikor a levelek egymást követték... Ez a Galla megböndült...

Camilla föl van lázadva... Verseghy három napig vadászatot volt s így a levelek akadálytalanul megtették az utjokat. — De ha itthon van — és látja, hogy naponként beköszönt egy-egy levél Galla irásával, ugyan meddig tisztelte volna a levéltitkot!

Camilla föltette magában, hogy beszélni fog Gallával és kijozanítja. Elmegy Emmilékhez ma zsurra, bizonyosan ott találja...

El is ment.

Ott is találta.

Kérdőre is vont.

— Hát maga miféle eszelős leveleket ír nekem? Ha férjem kezébe jutnának.

Galla nem jön zavarba.

— Hisz ő nem bontja föl a maga leveleit.

— S ha mégis fölbontana egyet, tönkre teszi egész boldogságomat! A lovag fölkaog.

— Az ön boldogsága! Ne beszéljen arról! Tönkre van az régi óta téve!... Hagyja ott azt az embert... Én elveszem magát.

— Csak nem beszél komolyan? Galla váltig erősíti, hogy ő nagyon is komolyan fogja föl a helyzetet és teljes tudatában van felelősségének...

*Az asszony nem érti.

— Most kér meg, a mikor már nem vagyok kapható? Mért nem vett el addig, a míg szabad voltam?

— Akkor maga lány volt, ma asszony... A lányt az ember csak elveszi. Elvenni száz lányt is lehet... De egy asszonyt nemcsak elveszek, hanem el is esábitok s ez engem jobban ingerel...

Camilla szeretett volna rá legyinteni!

— De engem nem ingerel esőpet sem s azért kötelezzem le azal, hogy ezentul békét hagy nekem!

— Majd magyarázok mindent holnap maguknál...

Camilla kétségbe van esve.

— Hozzánk ne jöjjön, férjem nem látná szívesen...

— Eh! Elemér vadászatot van... — De hátha hazajön? Megtiltom, hogy fölkeressen... Érti? Megtiltom.

Camillát szimatja nem esalta meg. Elemér másnap váratlanul betoppant és nem a legjobb kedvben...

— Mi lett? — kérdezte Camilla.

— Semmi... semmi... Azaz mégis... Az a minapi levél... furja a fejemet, a melyet nem akartál nekem megmutatni...

Camilla enyelgésre fogja.

— Te tanítottál rá... te akartad így... A levéltitok szent...

— Félreértettél! Én csak a felbontás ellen vagyok... de hogy férj és feleség egymással a leveleik tartalmát, a mennyiben őket érdekli — közöljék, ez magától értetődik... Nekem jogom van megtudni, mit irogat nekéd az az ur s kérlek hát... ismétlem... kérlek, hogy nyisd ki a fiókotat és mutasd meg ezt a levelet... követelem!...

Camilla látja, a fele se tréfa... Elemér komolyan megharagudott.

— Sajnálom, már elégettem... Ha nem hiszed, itt a fiókomp kulcsa...

Az inas tálcán leveleket hoz meg újságokat.

(Folyt. a 13-ik oldalon.)

AZ ELSŐ FECSKÉK.

IRTA ERDÉLYI EMIL.

Az első számú első fecske.

AZ ablakodon még jégvirágok csillognak. az utcákon a hó még ropog talpad alatt, télikabátodhoz még hamleti monológokat szavalsz: Felvegyelek, vagy ne vegyelek. A tavasz még csak bontogatja fagyos szárnyait, a napsugár még nehezen tör magának utat a hűvös légen át, de egy szép napon kedves nőd boldog mosolylyal közeledik hozzád. Nem ellenkezik veled, helyben hagyja minden bottlásodat, kedvene ételeid kerülnek az asztalra, szó nélkül összesöpri a szőnyegre ejtett szivarhamut.

Ez a tavasz előjele. Vaesora után elkezdődik a családi stílusban folytatott társalgás.

NŐD: Ma voltam a Krenkovicséknál. Képzeld, annak a vén satrafának már van új kalapja. Oh, ha látnád, milyen komikusan néz ki a szalmakalapjában. Igazán nevetséges, hogy egy olyan öreg nő, már ilyenkor szalmakalapot tegyen fel. Nem gondold?

TE: (tovább olvasod az újságot): Ühüm!

NŐD: (rövid olvasat után): A Markétházban találkoztam Gizussal. Ha látnád, milyen jól néz ki. Olyan kedves, esinos, nem is látszik rajta, hogy a télen annyit betegeskedett. Az uratól kapott egy nagyon szép szalmakalapot. Olyan hereig volt. Nagyon jól áll neki.

TE: (még mindig olvasol, de már rágod a szivarod végét, mely az idegesség jele.)

NŐD: Azt hiszem a jövő héten én is veszek egy szalmakalapot. Nem gondold?

TE: Ahogy gondold, édesem.

NŐD: Utóvégre már tavaszodik és nem járhatok a téli kalapomba.

TE: Jó szívecském. Vegyél új kalapot. De azt hiszem, hogy a tavasznak még semmi nyoma. Nem ártana a jövő elsejét megvárni, akkor én is könnyebben nélkülözhetem azt a csekély összeget.

NŐD: Csekély összeget? Nem értelek. Csak nem gondold, hogy a 10 centes storeban fogok az idén kalapot venni?

TE: Azt nem mondtam.

NŐD: De gondoltad. Erről az oldalról már ismerlek, te zsarnok, te zsugori. Más asszonyok tizepőt, husz dolláros kalapokat hordanak, és én... Oh, Istenem, miért is mentem hozzád férjhez!

TE: (itt mintha akarnál valamit mondani, de nőd, még mielőtt megtennéd, észrevételeidet egy gyors közbevetéssel beléd szorítja.)

NŐD: Tudom, mit akarsz mondani. Bezeg, mikor leány voltam, jártál a szoknyám után. Igértél fűt, fát. Ilyenek a férfiak. Most nekem szegényszemre kalap nélkül kell járnom. Kalap nélkül. Talán kendőt kössök a fejemre, mint Mari néni, a zöldes kofa? Mit törödsz te azzal, hogy mit mondanak az emberek, a közvélemény? Te azt sem bántad, ha kendő nélkül járnék, ha napszúrás kaptam.

TE: De drágám, hiszen még tél van!

NŐD: Igen, a te befagyott agyadban, de nem az utcán. A nap már égetően süt s a meleg bársonykalap alatt könnyen hőgutát kap az ember. Érted, a nap már égetően süt.

TE: Megengedem, drágám, hogy a nap néha úgy délfelé küss. De ha süt is, még nem szúr, tehát nem olyan veszélyes. De ha éppen akarsz szalmakalapot venni, én nem bánom, vegyél.

NŐD: Persze, azt mondd, hogy vegyek és ha megveszem, akkor kiszekirozod a lelkemet. Ismerjük már az ilyet. Ugyanezt a táncot csináltad, mikor a téli kalapomat vettem. Azt hiszed, már elfelejtettem? Oh, nem, mi nők az ilyet nem tudjuk egyhamar elfelejteni. A férjünk zsarnoksága nyomot hagy ártatlan lelkünkben s mikor a pohár már betelt, akkor következik a válás.

TE: (már leesett az állad a bámullattól).

Válás? Miért? Hiszen mi boldogan élünk!

NŐD: Élünk? Te igen, te boldogan élsz az én oldalam mellett, mert gondos, szorgalmas, takarékos feleség vagyok. De én olyan boldogtalan vagyok. (Nőd ajka rángatózik, szemeivel sűrűn pislog, mely zivatart jelent. Biztos, hogy a következő mondatnál megerednek az égnek csatornái.)

TE: (ódamégy hozzá, szeretettel átkarolod) De drágám, hiszen én nem bánom, ha

pézz. Eladni házat telket annak kell, akinek venni akar, nem virtus és nincs is benne egy akkora szalmakalapot veszel, mint egy ház. Csúpán azt gondoltam, hogy még nagyon korai. Hiszen a tavasz még hivatalosan sem köszöntött be? Még csak március elején vagyunk s a tavasz hivatalos dátuma március 21., a naptár szerint.

NŐD: Mit ért ahhoz a naptáresináló! A kik a naptárt csinálják, azok mind agglegények és hálvány fogalmuk sincs arról, mikor van a nő szívében tavasz? Mikor vegyek szalmakalapot, mikor már esik a hó?

TE: Édes kis bogaram, de nem muszáj akkor szalmát venni, mikor még esik a hó.

NŐD: Ez nem igazi hó. Ez a természet szélhámoskodása. Azért havazik, hogy elretentsen bennünket a szalmakalaptól, de mi nők karakterek vagyunk, minket nem lehet ilyen ócska fogásokkal visszatartani.

TE: (már a küzdelemben elvesztetted minden energiádat és hajlandó vagy beadni derekadat) Hát jó, nem bánom. Mindent elismerek. Nem akarok veled tovább vitatkozni. Elismerem, hogy a természet csalfa. (Zsebedbe nyulsz, kivesszed erszényedet és egy előkelő, hanyag mozdulattal átnyújtod.) Itt van drágám, menj és vegyél magadnak egy szép, nagyon szép kalapot. Olyan szépet, hogy barátnőd, a Krenkovicsné, meg a Gizus megpukkadjanak, ha meglátnák a fejeden. Jó!

NŐD: (ajkát mosolyra huzza, szemében felesillan a boldogság üdvöztető mosolya): Jó, megteszem kívánságodat, már most veszek egy kalapot. De csak a te kedvedért. De figyelmeztetek, ne hogy kicsufolj, hogy már ilyen korán, mikor a tavasz csak bontogatja szárnyait s a napsugár nehezen tör magának utat a hűvös légen át, én már szalmakalapot viselek. Ne felejtésd el, hogy eskis a te unszolásodra, a te kedvedért veszem meg ilyen korán a szalmakalapot.

A második számú első fecske.

Itt a tavasz. Megjött a várva-várt, halálra áhított tavasz. Itt a tavasz első napsugaraival. Megjött és itt van végérvényesen. Minden jel arra mutat, hogy nemcsak megjött, de itt van közöttünk. A hőmérő rohan eszeveszetten felfelé, a szén ára rohan eszeveszetten lefelé. A tojás lement, a csirke felment. Ki tudja, hol áll meg? A mezői virágok már próbálkoznak nőni, az élelmiszerek árai nem próbálkoznak, de biztosan nőnek. A zöldelő fák rügyet fakasztanak, a kékülő fagyaszók szíve könnyet fakaszt.

Mosoly, boldog mosoly, rügyfakasztó boldog mosoly ül az arcokon, olvastam a hét valamelyik napján a lap hasábjain. A tavasz dalnok, ki fenti sorokat tereferelte, nem fejezte be mondókáját, mert úgy látszik, aájkára fagyott a szó. Nem fűzte hozzá, kinek, vagy kiknek arcára ült a boldog mosoly? Megmondom én. Rügyet fakasztó boldog mosoly ül a telek- és házeladással foglalkozó ügynökök arcán. Miért? Mert itt a tavasz.

A real estate ügynök átalussza a telet s az első tavaszi napsugárra kinyújtja hosszú csápjait, vagy polyp karjait, ha jobban tetszik s arcán elhelyezkedik, a boldog mosoly.

A real estate üzlet az első hideg őszi szellővel elkezd pangani és szüntelenül pang az első tavaszi napsugárig. Tavasszal elkezd virágozni és gyümölcsöt hajt az első hideg őszi szellőig, mikor az ügynök visszavonul barlangjába és él a gyümölcsön, mit sikerült neki megtakarítania.

A real estate ügynök lélekbuvár s üzletének alapja a pszichológia. Ismeri az emberek gyengéit, tisztában van vele, hogy az emberekben mélyen elrejtve rejlik a vagyonszerzési vágy és minden felnőtt ember, aki lakik, undorral viseltetik a házbérfizetés iránt. Ugyan ki nem vágyik egy kis polgári haszonra? Ugyan ki fizet szívesen házbért? Ebbeli lélektani ismereteire alapítja a real estate üzletét. Vesz és elad. Eladni azonban nagyon nehéz mesterség. Eladni annak, aki

esze ágában sincsen venni, ez már virtus. Az elelmes ügynök, ha egy ilyen esettel áll szemben, előveszi tudományát, a pszichológusját, felébreszti bennünk a pénzszerzési ösztönt és lelkünk mélyéből felszínre hozza a házbérfizetéssel szemben érzett mély undorunkat.

Ez még azonban mind nem elég. A lélektani ismeretekhez szónoki képesség is szükséges. Legyen bármily nagy lélekbuvár, ha a beszéd művészete hiányzik nála, el van veszve. Meggyőző, kemény, nyomós érvekkel kell bírnia. A kételkedő vásárló összes ellenvéteit az első csapásra agyon kell ütni.

Hogy milyen stílusban folyik az ilyen megdolgozás, az alábbi kis jelenet igazolja, mit sikerült az egyik helybeli irodában ellesnem.

AZ ÜGYNÖK: Látja barátom, maga dolgozik, kinlódik egész éven át és miért? Kezreményének egy nagy részét rentbe fizeti. És miért? Egy pár piszkos falért, melyről e fatokban lóg le a papirozás, mint egy hadihajóról a jelző zászlócskák.

A KISZEMELT: (kinek még eddig esze ágában sincs vásárolni): Szóltam már annak a rongyos landlornak, de nem akarja megcsináltatni.

AZ ÜGYNÖK: Hja, ilyenek a landlorok mind. Aztán mit fizet rentet?

A KISZEMELT: Van vagy öt száz kis roomom és azért fizetek 28 tallért havonta.

AZ ÜGYNÖK: Az nem sok.

A KISZEMELT: Fenét nem sok. Kilenc tallér volt a gázbillem, meg azután mikor befagyott, szemet is kellett venni, azért meg 11 dollárt meg egy kvódert fizettem. Számítsa ki a miszter, mennyi az?

AZ ÜGYNÖK: Bizony van vagy 48 tallér. Ez már sok pénz. Na látja, ajánlok magának valamit. Én eladok magának egy házat.

A KISZEMELT: Ugyan ne tréfáljon az ur. Nincs nekem arra való pénzem. Nem szegény embernek való a ház.

AZ ÜGYNÖK: Dehogyan nem. Eppen csak szegény embernek való. A gazdag ember elmegy lakni előkelő szállodába, meg fürdőhelyekre, annak nem kell ház. Ide hallgasson, szomszéd, ha nekem fizet havonta 28 dollár helyet 40 dollárt, én eladok magának egy szép két családos házat. Az egyik lakást kiadja 28 dollárért és a másikba lakik maga a családjával. Magának a lakás havonta csak 12 dollárjába van. Olcsóbban fog lakni és öt év alatt van egy tehermentes szép háza.

A KISZEMELT: (már beleharapott): És hol van az a ház?

AZ ÜGYNÖK: Nincs messze. A 264-ik utca és Goodby Ave. sarkán, éppen a tó partján. A legkellemesebb helyen. Csupa milliomos lakik ott.

A KISZEMELT: Nagyon messze van. Nem való munkás embernek.

AZ ÜGYNÖK: Ugyan mi van messze Clevelandban. Bárhonnan indul el villamoson, 30 perc alatt bent van a városban. Meg azután nyáron nagyon kellemes egy kis üdítő utat tenni a nyitott villamoson. Ez egészséges, különösen olyan embernek, aki egész nap zárt levegőben dolgozik. De a fő, hogy saját házában lakik. Nem parancsol magának senki. Sőt maga is landlor lesz és akkor papirozást, amikor akar, ha nem akar, az se baj. Eddig maga mérgeledött, ezentul a lakója fog mérgeledni. A ház olyan közel van a tóhoz, hogy kilép a nagy melegekben, persze már fürdőruhában és belép a tóba. Ingyen fürdőt élvez. Ha halászni akar, a horgot csak kidugja az ablakon és rakásra fogdossa a sok finom halat. Annyit foghat, hogy még el is adhat belőle. Ez is haszon. Télen meg jeget vághat s elteheti nyárra. Már pedig az idén nagyon drága lesz a jég.

A KISZEMELT: (arcán az első kétely sugarai mutatkoznak): Hm. Házzen ez mind szép, de hát tavasszal a jégzajlás idején nem jó olyan közel lakni a tóhoz. Meg azután olvadáskor kiönt a tó és elviszi a házat.

AZ ÜGYNÖK: (előveszi a nagy ágyut, a döntő csapást): Attól ugyan nem kell tartani, mert a tó 3 mérföldnyire van a háztól.

Ki ez az ember?

VIRÁGVASÁRNAPI LEGENDA. — IRTA DUTKA ÁKOS.

A GENEZARETH partján furesza tavasz járt akkor. A virágos mandulafák árnyékán lázas szemű sápadt emberek békétlenkedtek az idegenek járma miatt. Soha annyit nem beszéltek az ősi dicsőségről, Salamon fényes városáról, az aranyos ormú Cionról, mint ezen a tavaszon. A Genezareth partján nagy volt a szegénység s a jólétre szomjas sápadt emberek erében lázadóva hőmpölygött a sűrű vér. Valami készülődött. Formátlan, szavatlan vágyakat szított a tavasz.

Mostanában sokat jártak a Genezareth partján új igéket hirdető sápadt legények. Alkonyatkor jöttek rendesen a szomorú, szegény kis fehér városokba s az elfáradt halászok emlékezetébe idézték régi idők diadalmas, dicsőséges életét. Izrael országról beszéltek: az Isten országról. Néhány hét előtt pedig jött egy csodálatos idegen. Sarutlan lába a hánykódó vizek hátán is megállott. Fehér ruhája mintha szelíd világosságot sugárzott volna. Szava mint a régi cédrushárfák, mintha földöntúli mélységekből fakadna, mikor e mélyseges igéket tanította: — Jöjjen el a te országod; Legyen meg a te akaratod... Add meg a mi minden napj kenyerünket... Szabadíts meg a gonosztól...

Ezer sápadt halász lelkében mozdult meg a keserűség e szavakra:

— Szabadíts meg a gonosztól! Igen, szabadíts meg a borotvált arcú, marcona idegenektől, a véres kezű, szomjas ellenségeinktől, akik az aranyainkat, az asszonyainkat akarják, akik ott ülnek már Cion alatt s hozzák a romlást napnyugtáról... Elszedik az aranyainkat, elszerezték az asszonyainkat... Szabadíts meg minket a gonosztól... És ilyenkor a titokzatos, hatalmas, távoli Rómára gondolt, ahonnan jönnek a véres légiók és ott ülnek már Salamon király városában s övék a tavasz virága, a város minden lánya, a vámosok minden aranya.

Sokat beszéltek mostanában ezekről... a Nazarethből szakadt idegenről, aki azt hirdette, hogy az ő országa nem e világból való, Cionról, Salamon városáról s készülődtek a szabaddalulás nagy ünnepére... Nem sokára husvét lesz s ilyenkor hívogat Cion. Izrael földjén, a ki épkez-láb, nekiindul a fehér városnak, föl Cionba...

Genezarethből Jozafátig minden uton szürke, poros, szomorú csapatok zarándokolnak. Szemükben a szabaddalulás vágya, sápadt arcukon új idők hite s a kóbor Nazarethi ember igéit sóhajtozták alkonyatkor:

— Jöjjen el a te országod. Legyen meg a te akaratod, de szabadíts meg a gonosztól...

Furesza tavasz. A virágos fák illatos lehelete incselkedett a vérrrel és forrongtak az utak,

vajudtak az éjek, nyole napja már, hogy ezekre nőtt a fehér város alatt az ünnepre gyült, életre szomjas, békétlen emberek tömege.

A hold telni kezdett s a világos éjszakákba Cion aranykupolái ragyogtak, Salamon régi dicsőségéről mesélve. — A

Chedron völgyi olajfás kertekből idegen nőtákat sodort ki a szél. Duhaj, mulató rómaiak táncához pengettek a hárfák. A genezarethi halászok, a Jordánmenti pásztorok könnyes szemekkel bámultak a világos éjszakába.

Az olajfák hegyén, areal a város felé, állott egy fehérruhás árnyék, areal mintha világított volna. Nézte a nyugtalan, ideges álmu várost s a város alatt táborozó fekete tömeget. Most jött Betániából. Poros saruja égette a talpát. A meleg tavaszi este nyugtalanította s az idegen nóta, a fölbugó hárfahang keserű emlékeket idézett föl a lelkében.

Néhány nap előtt egy fehér leány borult a lábaihoz s míg hajával törülgette, csókokkal borította a lábait, milyen csodálatos érzései voltak.

— Ki az a lány? Milyen szép volt a lemlő kalászsín haja, az elfáradt, álmos judeai szemé. Soha ilyet még Nazarethben sem látott... És az a lány az idegenek rongya. Most valami tivornyán veri a gitárt és övét megoldva táncol... Magdolnának hívták... Milyen kár érte...

Aztán a napsütött utcákra gondolt, ahol delente a rómaiak asszonyai selymes hintókba hordatják magukat a rózsakertekre, ahol Judea leányai most idegen asszonyok eselédai... Majd Nazarethre, az ácsmühelyre, a poros, szegény házra, a nehéz munkára... az anyjára. Szegény Mirjám... Egy hét múlva ünnep lesz... Ó most verejtékes, fáradt testtel feküdt a nyoszolyára. Talán egész nap mosott az ünnepekre. Míg ott Magdolna veri a gitárt dorbézoló nyugati fattyuknak. Szomorú lelkére árnyak borultak. Sápadt feje nehezen hajlott a mellére s a virágos fák alatt elindult a hegyről a poros fekete tábor felé.

Hajnalodott. A városban elhallgatott a nóta. Beteg, nehéz esőnd feküdt a fehér ormok fölé. A nyugtalan fekete táborba szeliden, szomorúan ballagott be a Nazarethi. A genezarethi halászok s jordánvölgyi pásztorok csodálatos öröme virágot, zöld galyakat szórt elé és egy szép fekete öszvért hoz-

tak. Ráültették a fehér embert...

Hozsánna néked! Hozsánna néked, ki nem e világból való vagy. — zengett a genezareth-parti halászok torkán s megindult az áradat a mámoros városon át, fel Cionba! A keserűségben virrasztó nép hozta az új igék szent hirdetőjét... — Hozsánna néked, ki nem e világból való vagy.

Az alvó város megmozdult. Az elernyedtt, lomha város idegeskedni kezdett a nazarethi ácslegény diadalútja miatt és félve, gúnyosan kérdezték zsidó papok és rómaiak:

— Ki ez az ember?

A kereszt története.

Az ókor legrettenesebb kivégzési módja volt a keresztrefeszítés. A szerenestlen elítéltet a legválogatottabb kínos helyzetekben kötözték, vagy szegezték fel a T, X, V vagy a közismert, vallási szimbólummá alakult kereszt formájú bitófára. A mezitelenre vetköztetett szerenestlen nem halt meg mindjárt, hanem a tropikus forróságban sokszor napokig vonaglott leirhatatlan kínok között, míg a halál meg nem váltotta szenvedéseitől. A kivégzésnek ez a rettenetes módja Föniciában, Karthágóban, de leginkább a római birodalomban és tartományában volt szokásban, ahol néha tömegesen hajtották végre a borzasztó aktust. Sok ezren pusztultak el ártatlanul a keresztfán a istenember nagypénteki tragédiájáig s talán még többben az ő halálával megpecsételt vallásnak követői közül azután.

Hogy milyen hatalmas és boldogító igazságokkal ajándékozta meg Jézus az elnyomott, sokat szenvedő emberiséget, bizonyítja az, hogy a kereszt, amely az ókori népek előtt a

beestelen és irtózatossá váló jel volt, az ő gólgotai halála által megszentelve, elvesztette minden borzalmit s a megváltó képével a kereszténység legszentebb szimbólumává lett. Az első keresztények, miután leginkább a zsidó vallásról tértek

át, szigorúan óvakodtak bármely fetissé válható jelképtől, később azonban, amikor a pogányok között is terjedt az evangélium, szokásba jött bizonyos egyszerű, szimbolikus jelek használata. Ilyen volt: a kéz, a hal, a galamb, horgony, szív. Krisztus keresztalakba formált monogramja, két oldalt a görög alfa és omega betűkkel, jelezve a megváltó ama mondását, "én vagyok a kezdet és a vég", ilyen jel volt maga a kereszt, pálmá-ágak között, vagy a felső keresztfán ülő galambokkal. Magát Krisztust azonban nem merték ábrázolni. Sőt amikor a görög és római hívők közül alakult keresztény gyülekezetek között terjedni kezdett a képek és szobrok tisztelete, Pál apostol, alexandriai Kelemen és Origenes kiméletlenül üldözték ezt, mint a keresztényeket megfertőző pogány szokásokat. A képek szimbolikus jelek, különösen a kereszt használata nem tudott általánossá válni a pogányok gunyolódásai miatt sem. Egy harmadik századból való gunyfeszteték, számárfejú megfeszített embert ábrázol, előtte imádkozó keresztényekkel és ezzel a felirással: "Alexamenosz imádja istenét".

Az első keresztények szelíd, boldogító nyugalmat hirdető temetkezési helyeiken se merték általánosan alkalmazni a keresztet. Lassankint azonban a kereszténység lett görög és római művészek bevették az új hitbe a szimbolizáló művészetet. Eleinte a klasszikus formákból merítették, így például Krisztus képét Apollóhoz hasonlóan, bajszos és szakálltalan görög ifjúként. néhai frigiái sapkában ábrázolták, magát a fölfeszítést képen vagy a szoborban ábrázolni még ekkor is tiltotta az egyház.

A kereszt hivatalos szimbólummá Nagy Konstantin császár győzelme után lett Krisztus után 313-ban, amikor legyőzte Mexentiuszt. A hagyomány szerint a döntő csata előtt a keresztény hitű Nagy Konstantinnak buzugó imája közben az égen sugárzó kereszt jelent meg e fölirással: "E jelben győzni fogsz!" Ez a látomás annyira hatott a császárra, hogy másnap a római hadi lobogókról a sást levettette és keresztet tetetett helyébe. Az ókeresztény művészet ekkor már meghódította a templomokat. Jézust ekkor kezdik a jellemző tojásdad areal és a középen szétválasztott dus hajtattal, szakállal ábrázolni és ugyancsak ebben az időszakban festenek diacsfényt is a Megváltó feje köré. A keresztrefeszített Krisztust az egyház csak a 7-ik században fogadta el vallásos szimbólumként. Eddig a Gólgóthán szenvedő Jézust zászlós husvéti báránnyal szimbolizálták. 692-ben a konstantinápolyi (Folyt. a 10-ik oldalon.)

AZ UTOLSÓ ITÉLET.

AMERIKAI ELBESZÉLÉS.

A WASHINGTONI társaságban nagyra voltak James Kelly-vel, egy durgazdag fiatalemberrel, aki a vagyona ellenére úgy rendezte be az életét, hogy hasznos tagjává váljék a társadalomnak. Nem elégedett meg csupán azzal, hogy golfoz, besebalozzék, hanem komoly munkával is tördött s feltette magában, hogy főként publikistai és nemzetgazdasági tanulmányokat fog végezni abban a reményben, hogy így igazán értékes munkát végezhet majd idővel az egyéni ambíciója kielégítése és a hazája iránti kötelességteljesítés szempontjából. Természetes, hogy amikor ezt a komoly életcélra kitért magának, azért a fiatal-ság örömeiről nem akart és nem is óhajtott lemondani. Nagyon helyesen úgy fogta fel a hivatását, hogy kellő erővel csak abban az esetben lehet eleget az életfeladatának, ha jóízűen kacagni is tud, ha nem felejt el a mindennapi örömeit, ha nem erőszakolja magára a nagy-képűséget. A társaságban tehát kedvelték a pompás kedélyért, államférfiak, diplomáták, számot-tevő újságírók pedig azért álltak vele szívesen szóba, mert mindig volt valami határozott és érdekes mondanivalója.

Bizarr gondolat nélkül azonban ő sem tudott ellenni. Határozottan vallásos ember volt és hitt az utolsó ítéletben, amikor a gonoszok és a jók felett a mindenható végérvényes ítéletet fog mondani. A saját egyéni gondolkodása szerint az utolsó ítéletre már az élet folyamán legyen mindenki elkészülve s a gondolkodó halandó sajátmagáról megállapíthatja, hogy pokol avagy mennyország lesz-e a tulvilági életében a sprsa. A földi életet viszonylagosan boldognak akarta, de a tulvilági életet teljesen boldognak.

Vagy egy esztendővel azelőtt egy bálon megismerkedett egy rendkívül szép hölgygel. A hölgy meglepően szép volt s az este folyamán a bálon tömördek férfiszem csillogott rá, a szépségét megillető tisztelet és vágyódás érzését kifejezésre juttatva. Egy öreg szenátor mutatja be a hölgyet, a kinek Miss Mary Bless volt a neve, a társaságnak. A neve egyszerű volt, szinte túlságosan egyszerű, de az egyénisége varázsa megkapó lebilineselő. Az este folyamán különös érdeklődést tanúsított James Kelly iránt. És a fiatalember, aki eddig az igazi szerelemet még nem ismerte, ugyan-csak érdeklődött iránta, foglalkozott vele, több ízben beszélgetett vele s megállapította róla azt, hogy a hölgynek az intelligenciája egyéni s hogy a tudása és műveltsége egy színvonalú a szépségével. Hogy hogy nem, a beszélgetés a vallásra is terelődött, kiderült, hogy Miss Bless ugyanezek komolyan veszi a tulvilági életet s a beszélgetés folyamán Kelly a többi között a következő kijelentést tette:

— Nekem ez az elvem: ha jómagam egyszer rájövök arra, hogy olyan vétket követtem el, amelyért az utolsó ítélet az isten csak-

is a poklot mérheti rám, végzek magammal. Sajátságos felfogás, elismerem, talán "Spleen", talán — Aztán még az öngyilkosság magában vére halálos vétek... — Én azonban úgy érzem, hogy

nem is komoly emberhez való álláspontra de bármennyire próbálom is kiirtani magamból ezt a véleményét, ezt a kérhetetlen szigorúságot saját magammal szemben, nem vagyok képes rá.

— Az aszkéták sem voltak annyira szigorúak saját magukkal szemben — jegyezte meg a hölgy.

abban az esetben az öngyilkosság legalább is a tisztítóhelyet biztosítom magamnak. Egy vétekért lemondok a földi életről, a gyönyörökről, a vagyonomról, mindenről s mert ezt önszántamból teszem, hiszem hogy isten elnézéssel Jézus irántam és az öngyilkosságom ellenére nem küld a pokolba.

De minek beszélünk mi a halálról, mikor az élet-zeng körüljöttünk — mondta a hölgy mosolyogva s Kelly az este ezzel a mosolyal aludt el.

S azután gyakran találkozott Miss Mary Blessel. Minden kötelességét elhanyagolta a nő kedvéért. Úgy érezte, hogy mindennél fontosabb, szebb, magasztosabb az, ha ennek a hölgynek a kedvében jár, aki a szebb, a legelképzeletőbb szép nőnél, kedves, közvetlen és csodálatos okos. Kirándulásokat tett vele, a társaságban már úgy beszéltek, hogy James Kelly, a milliomos el fogja venni feleségül Miss Bless, a pletyka a legkülönbözőbb híreket vitte a szárnyára, de biztosat persze senki sem tudott, mert sem Miss Bless, sem Kelly nem nyilatkoztak az ügyről. A nyár folyamán két hétre együtt utaztak el s amikor visszaérkeztek, Kelly bejelentette a társaságnak, hogy Miss Bless a menyasszonya. Boldognak

érezte magát, az eddigienél is különb élethez tudott, a leendő feleségével közösen élni a nagy ideálokban. A legeszményibb értelemben vett amerikai életet akarta élni s neki csakugyan ideálja volt William Penn, George Washington és Ábrahám Lincoln. A boldogsága hetekig tartott.

S egy nap borzalmas dolog történt. Kiderült, hogy Miss Bless kém. A női kémek királya. Ügyesebb és ravaszabb, mint az összes kollegái. A szövetségi hatság házkutaotást rendezett nála s a lefoglalt iratokból kiderült, hogy egész washingtoni tartózkodását a kémkedésnek szentelte.

Kelly eleinte nem akarta elhinni a dolgot, de amikor bebizonyosodott, hogy a Miss Bless ellen irányuló adatok mind az igazságon alapulnak, akkor rettenetes sivatás és kiellenesség fogta el a lelkét és úgy érezte, hogy ő maga is segédkezett nyújtott a hazája elleni működéshez. Ő, akinek a nagy amerikaiak voltak az eszményképei, egy kémét akart feleségül venni. Még gondolatnak is borzasztó. S feltette magában, hogy végez az életével. A hazája ellen vétett, tehát nem érdemli meg a további életet. Még ha az akarata és meggyőződése ellenére is vétett a hazája ellen, mégsem érdemli meg a további életet.

A lakására ment és föbe lötte magát. Az este két barátja, az egyik a feleségével felkereste az otthonában s a padlón halva találták Kellyt. Az egyik barátja az íróasztaláról felvett egy jegyzőkönyvet, Kelly naplóját, amelyben a következő sorok voltak:

— Végzek magammal. Isten meg fog könyörülni rajtam. A hazám ellen vétettem, ami a halálos bűnhel is nagyobb vétek. A poklot csak úgy vélem elkerülni, ha magam mondok le az élet összes gyönyörűségeiről. Akiket megbántottam, bocsássanak meg nekem. Hiszem, hogy isten az utolsó ítéletnél elnézéssel és megbocsátással lesz irántam...

Ki a menyasszonya?

AZT mondják: boldog lett a vőlegény!
Ha egy lejárt: kezdődik új regény
S oda nyomatják a régi végére,
"Vége". S hős és hősnő, nyugodni tér!...
— Legyen boldog! — Én is azt kívánom!
A mi szerelmünk nem volt más, csak álom,
Mit sors-apánk zordan üzött tova
Jöttén a bus való egy reggelének
S elhallgatott nyomán a dal, az ének...
— Üzenje meg: ki a menyasszonya?

Nem azért kérdelem, mintha még szeretném!
Az én szivemben nincs már vágy, sem eszmény.

Csak tudni óhajtom: ki ő s milyen —
S hogy fogja-e szeretni oly hiven,
Mint én szerettem egykor... (Oh be rég!
Akkor még "ifju és bohó valék")!
Ma már öreg a szivem, — s a beszédem
Sem szállhat már oly lágyan, zengő, szépen
Hülő, bus szivemből többé soha...
— Üzenje meg: ki a menyasszonya?

Hadd tudjam azt is, hogy... De mégse, nem, nem...

Bus teli álmát álmódó szivemben
Feltűnne újra percre még a nyár,
A dal, a fény, a vágy, a napsugár...
S tüntével még sötétebb lenne bent,
És még nagyobb és még fájóbb a csendő:
Létem kintő, örök nagy zsarnoka...
— Kegyetlenség a haldokló szemének
Mutatni, hogy mily szép körül az élet...
— Ne tudjam hát: ki a menyasszonya!...

Krúszelyi Erzsike.

A HAM...
mára
hogy a homi
fa, harmoni
lőtszött. A
kontytyá te
szalag ivelt
esi volt, kie
melegházba
exotikus v
japán von
szomorú gés
azonban ne
ja, nagyker
tudatlan
csak azért
olyan nagy
nézni.

— Én ve
— mondta
totta a fej
— Auróra
és ekkor rá
vezék ezem
Biccentett

— Aurór
egy alkalom
szomorú?
— Én o
nek kell le
amit nem
Azért kívá
len. Szomor
dának ké

Az arca
mintha egy
velna rá a
— Aurór
egy február
ból hazakis
várom, hog
és mindig
Auróra, mi

— Lajos
valami rem
jában, vag
tem — mag
mer.

— Nem
— mondta
hogy eddig
életem, hog
tam is,
— csak elhal
kibe, min
szer az éle
doltam. É
hogy erre
is kellett
nak, akie
újra elg
nines emb
nélkül vo
— Nem
— ismételt
hogy meg
— Lajo
le Auróra
megésküdt
meghal,
Egyszer
delután
egy éve
merkedtem
ismertem
"Oh —
szivem na
éreztem,
a melleme
letlenül,
hiszen fia
fiatal és
sebbekne
várhatunk
talok va
magam
delután
világított
ma, ma,
gidres-gos

— Nem
— ismételt
hogy meg
— Lajo
le Auróra
megésküdt
meghal,
Egyszer
delután
egy éve
merkedtem
ismertem
"Oh —
szivem na
éreztem,
a melleme
letlenül,
hiszen fia
fiatal és
sebbekne
várhatunk
talok va
magam
delután
világított
ma, ma,
gidres-gos

— Oh —
szivem na
éreztem,
a melleme
letlenül,
hiszen fia
fiatal és
sebbekne
várhatunk
talok va
magam
delután
világított
ma, ma,
gidres-gos

* A s
ég, kiz
könyvből

AURÓRA.*)

IRTA RÉMÉNYI JÓZSEF.

A HAMVASSZÓKE haja számára volt fésülve, úgy, hogy a homloka a maga szép, tiszta, harmonikus tökéletességében látszott. A tarkó táján furesa kontyvá tömörült a haj. Vörös szalag ivelte át a fejet, amely kiési volt, kicsi és érdekes, mint egy melegében ápoló, koresul nőtt egzotikus virág. Az arekonturok japán vonalakra emlékeztettek, szomorú gésa arca, a szemének azonban nem volt mandulaformája, nagy kerek, kíváncsi, mint egy tudatlan cigányleányé, akinek csak azért szép a szeme, mert olyan nagyon kíváncsian tud vele nézni.

— Én vagyok a szomorú hajnal — mondta egyszer és félrefordította a fejét.

— Auróra — mondtam halkán és ekkor rám nézett. — Így nevezlek ezentúl: Auróra. Igen?

Biccintett a fejével.

— Auróra — kérdeztem tőle egy alkalommal — miért vagy szomorú?

— Én olyan vagyok, amilyenek kell lennem. Én azt teszem, amit nem szabadna megtennem. Azért kíváncsok, ami elérhetetlen. Szomorú vagyok, holott vidámnak kellene lenni.

Az arca ekkor oly bágyadt volt, mintha egy nagy mult rajzolta volna rá a szomorúságot.

— Auróra — kérdeztem tőle egy febrári este, hogy a színházból hazakísértem — már várom, várom, hogy te is tegezzél engem és mindig megtagadod kérésemet. Auróra, miért nem tegezel?

— Lajos — felelte halkán és én valami rémegést éreztem a hangjában, vagy talán csak elképzeltém — maga még mindig nem ismer.

— Nem, nem ismerlek Auróra, — mondtam és arra gondoltam, hogy eddig eseménytelen volt az életem, hogy aki nővel foglalkoztam is, amellet tulajdonképpen csak elhaladtam és hogy mindenkibe, mindenkibe belekaroltam egyszer az élet úgy igazán. Erre gondoltam. És eszembe jutott az is, hogy erre a nagy élményre nem is kellett olyan soká várnom, vannak, akiket sokkal később ér és újra elgondoltam, hogy nincs, nincs ember, aki nagy élmény nélkül vonulna a földre.

— Nem, nem ismerlek Auróra, — ismételtam — de esküszöm, hogy meg foglak ismerni.

— Lajos ne esküdjék, — intett le Auróra. — Csupán arra lehet megesküdni, hogy mindegyikünk meghal, egyébre nem.

Egyszer — egy forró augusztusi délután — falun jártunk. Közel egy éve, hogy Aurórával megismerkedtem, de még mindig nem ismertem meg. Nem esüggedtem. — Oh — biztattam magam, ha a szívem nagyon kalapált és én úgy éreztem, mintha a halál kocogna a mellemen könyörtelenül, kiméletlenül, türelmetlenül — oh, oh, hiszen fiatal vagyok és Auróra is fiatal és a megismerés csak idősebbeknek adatott meg. Oh, mi várhatunk, hisz mindketten fiatalok vagyunk. — Így biztattam magam azon a forró augusztusi délután is és valami reménységár világította meg a lelkemet, hogy ma, ma, ebben a faluban, ezen a gidres-gödros, uton, ebben a tik-

kasztó hőségben, amikor még az elfáradt akácfa is izzadni látszottak és én elképzelttem, hogy az akácfa egytől-egyig napszúrától rognak össze, igen, ma délután történik valami, ami egy lépéssel közelebb visz Aurórához.

— Auróra — szoltam, miután a vasuti állomástól be a faluba jötteidig hallgatva mentünk egymás mellett — te szereted a kiabáló színeket.

Auróra megállott. Rám szegezte a szemét, így még nem nézett rám.

— Nagyon szeretem.

— Mintha az elragadtatását fejezte volna ki valami felett, úgy hangzott ez a két szó. Eleddig a hangja mindig csöndes volt és lágy, szinte suttogó, most azonban szenvedély tobzódott a hangjában.

— Nagyon szeretem, — ismételtte, — igen, Lajos, nagyon szeretem a ríktó színeket. A nagy ellentétet. Amit közönséges lelkek izléstelennek mondanak. Színeket, amelyek merészen szembeszállanak a konvencionális izléssel.

Megfogta a kezemet és megrázta, mint egy férfi. Ez a kis, finom fehér kéz, talán akkora, hogy jól megmarkolhat egy közepes esetet, megrázta a kezemet. Erővel. Csodás energiával.

— Auróra — mondtam — Auróra, mikor foglak megismerni?...

— Meg fog ismerni — mondta hangosan és odaajándékozta az ajkát. Először esőköltam meg. Először, először, először. A faluhoz közel, egy csöndes, csöndes nyári délután, amikor a nap nagyon erősen széttekintett a mindenségben, esőköltam meg először Aurórárt.

— Milyen is a falu — mondtam aztán és egyszerre különös képzetársítással, amit azonban Auróra rögtön megértett — rátértem a szülővárosomra, a szűkebb házra, a parkra, a pázsitra, a nagy diófára, a kemény, körbefutó padra, amelyen, ha oda eltévedek, sok mindenféle késsel belevésett kriksz-kraksz hív vissza a gyermekkorba.

— Mennyivel különb a diófa, mint az akácfa — mondtam s gyorsan hozzátettem:

— Csehországban hallottam egyszer, hogy nem kellene herefák, csak olyanok, amelyek gyümölcsöt hoznak. A Hradsin kertjében mondta valaki. A gyümölcsfa hoz gyümölcsöt és árnyékot is terjeszt, kellemes és hasznos, így mondta az ismeretlen. És aztán kifejtette, hogy miképp lehet a cse-nevész fácskát szép, életerős fává nevelni. Egész külön nevelési rendszert tud a 'beteg' fák számára. Én persze ezt a metódust nem jegyeztem meg magamnak... Auróra mire gondolsz?...

— Arra gondolok... arra gondolok Lajos, hogy benned is a furesát szeretem. A különöset.

A lelkemben újjongás zugott fel. Ezt kivülem senki sem hallot-

ta. Hárfazene kísérte az újjongást. Igen, hárfazene. És valami régi francia chanson, amilyennel Ivette Gilbert facsar ki könnyeket még a bourgeois szeméből is, bugott a lelkemben. Csak én hallottam, csak én hallottam. "Auróra tegez, Auróra tegez" és mint ha a természet egy nagy zenekar volna, amely őt gyönyörű szép akkordból megteremtette a világ legszebb muzsikáját. "Auróra... ra... te... gez...".

Elmult a nyár s egy korai őszi napon egyedül ballagtam azon a hepe-hupás falusi uton, amelyen először esőköltam meg Aurórárt. És irtózatossá szomorúság nyalábolt át, amikor arra a sok esőköltan napra gondoltam, amely a esőkos délutánt követte. Miért csak egyszer? Miért csak akkor? — tettem fel magamnak a kérdést — miért csak egyszer? miért csak akkor? — ismételttem és kietlennek láttam az egész környéket. A esőkos délután után sokszor jártam erre-felé, de mindig egyedül. Megismerkedtem a tanítóval, a jegyzővel, a plébánossal, a bíróval, megtanultam kártyázni, inni, kuglizni, cifrán káromkodni, magamat próbáltam elkábítani nem ópiummal, hanem a züllött falusi milióval és nem sikerült és nem sikerült. A kártyában nyertem, a tekepályán az én golyóm lödítette le legtöbbször mind a kilencet, az ispánnal, aki a környék legveszedelmesebb ivója volt, birtam a versenyt, úgy hogy megutáltattam magam a falusi nagyságokkal, mert én, a városi, a jött-ment az ő szórakozásaikban, mulatozásaikban is különb merem lenni, mint ők és ez mind, mind egy hónapon belül történt. Miért csak egyszer? Miért csak akkor? — ismételttem és észrevettem, hogy már az akác sorban járok, hogy nyugaton pirosan nevet a haldokló nap és hogy az ispán most tömi a pipáját a jegyzőlak előtt.

Eltelt az őszi is és én a sok szenvedésem elől az éjszakába menekültem. Magamhoz szerettem volna ölelni a kávéház állandó vendégeit. Aztán meguntam őket, mert rájöttem arra, hogy ezeket nem a szenvedés kergette az éjszakába, hanem a megrozsdásodott jellemük, a tehetetlenségük. Bevonultam a kisebb kávéházakba, a hol iparos legények verik be a tükröt zentri módra, harsognak, garázdálkodnak, huzatnak a cigánynyal, udvarolnak a kasszavirágoknak és a falba lönek, de a költséget tiszta pénzben kiegyenlítik. Ezeket is megelégettem és leszálltam a lebujojokba és komisz törkölyt adtam maamgnak és krajcárkba és hatosokba kártyáztam a konfliktusokkal, a házmasterrel, a vasúti fékezővel, páriákkal, páriákkal.

a kik nem tudták, hogy megnyit szenvedek, de a saját szenvedésüket is magamra vállaltam. És senkinek sem panaszkodtam és senki sem tudta, hogy a lelkem üszök, hogy a mosolyom banksódás az enyészetem, hogy a kacagásom tulajdonképpen megsiratása egy végtelen céltalanságnak.

És egyszer, amint ilyen lebujojól kitántorogtam, rám várt Auróra. Hajnali három óra tájban megvárta a lebujojál. Rámhajolt és megcsókolt és fiakkerbe ültetett. Csak követtem mechanikusau. Benni a csókott fiakkerben a kezemet, az arcomat, a hajamat csókolta és a fülembe turbékol.

Lajos, hallottam, hogy lebujojokban éltél az utóbbi időben. Sokat, sokat szenvedtél, Lajos.

Igen, — mondtam — igen, sokat szenvedtem.

Nem merem megmondani, hogy miatta.

Miattam szenvedtél — mondta ő maga és megint rámhajolt és csókokkal balmozta el az arcomat, a hajamat, a kezemet.

Auróra — mondtam és soha úgy a hangom még nem reszkeltett — nagyon egyedül vagyok. Te csak az olyan emberen tudsz megkönyörölni, akit előbb megbántottál. Auróra, Golgotára vitted a lelkemet. Mikor foglak megismerni?...

— Meg fogsz ismerni — mondta és akkor... akkor azt hittem, hogy a szerelmét is odaajándékozta nekem. De nem tette. Erre nyers lettem. Goromba. Otromba. Ráordítottam. Megfogtam a kocsikilincset és olyan mozdulattal nyultam hozzá, mintha ki akar-nám dobni. Védekezett. Karmolt. Dulakodtunk a kocsiban. Aztán visszatántorodtam, hirtelen kinyitottam az ajtót, kiugrottam a kocsiból és szaladtam, szaladtam, versenyt szaladtam a hajnallal a reggel felé.

Másnap elutaztam a szomorú városból. Mert rám nézve a nagy esalódásaim, az összeroppanásom helye szomorú város volt. Senkinek az ismerősem, a hozzátartozóim közül nem jelentettem be az elutazásomat. Fiuméig váltottam jegyet, de már Zágrábnál meg gondoltam magam és utirányt változtattam. Megijedtem Itáliától. Megijedtem a délvidektől, mely ta-

(Folyt. a 14. oldalon.)

* A szerző 1912-ben, a Hámpfel cég kiadásában megjelent első könyvéből.

OLVASÓINK ÍRÁSAI

A PUSZTULÓ KERT.

Közli PAPP KLÁRA, Bucyrus, O.

A barlari kastély homlokzatát, pilléreit az óság tisztas májfoltjai lepték el. Az erkélyt tartó szfinxek is olyan ragyás öregek, olyan fákók, hogy lehetetlen áhitattal nem nézni rájuk. A falakra fölfutó vadszörlő indái petyhüdtén, elkényszeredve esüngenek.

A kastély körül elterülő kert is olyan vénülő, pusztulásnak indult mint maga a kastély. A sebhelyekkel borított fákon meglátszik, hogy évek óta nem láttak már ápoló kezet. Koronájukon vígan tenyészik a fagyöngy, mely szerint valami óriási gyümölcs esüng az ágon. Ennek a növényparazitának a bogói úgy fehérlenek ki a ritkuló levelek alul, mint egy szép asszony könnyei. A halastavon a békalenese zöldül, a pusztító gyepek között a gyilkos aranka világit. Amerre csak tekint a szem, csak azt látja, hogy régóta nem járt itt műértő lélek, gondos kezék régóta nem nyultak semmihez. Pusztulóban van a kastély, pusztulóban van a kert. Pedig ott hátul a nagy kert végében a kertészlakásban élet van. A kertész még él és a kert mégis pusztul.

Az öreg éppen most lép ki az ajtón, oda megyek hozzá. Köszöntöm és ő mosolyogva fogadja köszöntésemet. Tekintete olyan, mint azoké az embereké, akik szeretik a fűvet, a fát, a virágokat. Lesik a fű növényét s szintén hallgatják a virágok lélegzetét. Az ilyen emberek nyitnak, őszinték, közlékenyek, kíváltk ha már megöregedtek.

— Szép kert! — szoltam Kár, hogy így pusztulni engedik.

— Pedig ez már nem lesz más kép. — mondta.

— Barbár szeszély. — mondtam.

Nem szeszély kérem, hanem örület. A szívem is fáj, ha rá gondolok, de hát nem segíthetek rajta. Ezelőtt öt esztendővel láttam volna ezt a kertet, most önnek is úgy fájna érte a szíve, mint nekem. Azok a gyönyörű virágok, azok a drága pálmák, azok a gyöngéd fikuszok egymásután pusztultak, az a szőnyeg-növényzet átgázolhatatlan dudvává burjánzott föl és a legelső fagy gyökerében ölte ki. Nem szeszély ez kérem, hanem örület.

— Szép pár volt az, Vilmos gróf és neje Alice, Izabella grófnő. Gyönyörűség volt látni őket és szerették egymást nagyon. A férj komoly volt, a nő játékos, gyerekes. Talán éppen ez volt az oka, hogy féltetni kezdte az urát. Azóta már elmondta, hogy maga sem tudta, kitől, mitől féltette. E féltés miatt lassacskán valami hüvös idegenkedés támadt közöttük. Ezelőtt a grófnő mindig hófehérben járt, aztán nem látott ez ember rajta mást, mint feketét. De gyönyörűen állt neki. Vén ember voltam már akkor, hanem azért nem egyszer bámultam lopva meg, azt a gyönyörű asszonyt. Az a szép fiatal asszony pedig, míg ott járt-kelt azok alatt a plátánok alatt, rettenetes dolgokon törté a fejét. Akkor nem tudtam, most már tudom, bár ne így vol-

na. Ő maga mondta el. Azon gondolkodott, hogy mint hódíthatná vissza az ő komoly urát. Nem volt nyugta e miatt. Egyszer egy ötlet villant meg agyában, amitől képtelen volt szabadulni. Elhatározta, hogy férjét féltékenyvé teszi. Szegény Aliz grófnő, mintha féltékeny né lehetne tenni egy férfit, aki már nem szeret és ha szeret, micsoda iszonyu poklokra hureolja oktanul. Aliz I. grófnő e naptól fogva a férj öcsésével kacérkodott mindig az ura szemeláttára, hisz féltékenységet akarta felébreszteni, hogy visszahódítsa. Veszedelmes játék volt ez uram. A fiatal hadnagy a grófnő sógora, mikor mindhárom együtt voltak, szerényen viselkedett, de mikor négyesemközött voltak, bizalmaskodni kezdett. Az asszony, aki csak szerelemféltésből kacérkodott, aki nagyon hűséges volt, visszatartó ridég modorra vált vele. A szerencsétlen tűzvést támasztott és olajjal akarta eloltani. És szegény Aliz grófnőnek nem jutott eszébe, sőt mikor már kezdte a helyzet a magá veszéyleit mutogatni, még akkor sem vett észre abból semmit. Vakon szerette az urát és minden áron azt akarta, amiről azt hitte, hogy hiányzik neki, pedig Vilmos gróf igazán szerette őt. Mikor megtudta, már akkor késő volt minden.

És azóta pusztul ez a kert, azóta veri föl a dudva, növi be a bozót és lepi el a fákat a fagyöngy, a mezőt a gyilkos aranka. Látja uram azt a vén eserjet ott, menyire tele van az növényparazitával? Az én szép de szerencsétlen grófnőm lelke is úgy van tele váddal, a léleknek ezzel a gyilkos parazitájával. Napról-napra pusztább lesz az a szerető asszony lélek, míg egyszer végkép rászakad a téboly éjszakája. Örület az, mi ebben a kertben történik.

Az öreg kertész szemeit ellepte a könny. Hátat fordított szótlanul és bement a lakásába. És én is sirtam, mikor megfordultam és elhagytam ezt a szomorú helyet.

A kereszt története.

(Folyt. a 9-ik oldalról.)

zsinat eltiltja ezt a szokást s helyébe állítja, mint legszentebb szimbólumot, a feszületet. Az első feszületeken vallásos szeméremből a Megváltót bokáig érő római ujjas tunikában festették meg, nyitott szemekkel, élve és áldásra nyújtott kezekkel, melylyel szemben a keleti egyház Krisztust mindig halva tüntette föl a keresztfán. Ez a két egyház között igen heves vitákra adott okot. Szokásban volt a IX. századtól kezdve az üdvözítő lábához kelyhet, két kezéhez az alfa és omega betűket, feje fölé, Pilátus írása alá Isten kezét Jézusra mutató ujjakkal; a feszület fölé pedig a sirató napot és holdat festeni. A feszület mellékalakjai Mária és János apostol,

Egy barátomat meglátogattam. Kis idő múlva hazajött kis fia az iskolából, az ebédelőben ülve beszélgettünk, míg az asszony a konyhában volt elfoglalva. A fiúnak hosszantartó beszéde, mit az anya nem győzött felelettel s küldte hogy játszon Erzsikével, figyelmem magára vonta és hivatam, hogy jöjjön le:

A fiu kezdte tolni maga előtt a tőle kisebb leányt. Benyultam a zsebbe és kivettem néhány ujjcentet és mutattam, ha idejössz, megkapod. A kis leánynak adtam egyet, a fiúnak kettőt ígértem. Végre odajött. A gyermek szemérmes, idegennel nem akar beszélni, de a fényes penny kedves és bátorító hatással volt. Hozzám és ő félénken kezelt fogott velem, kiesiny kezét tartva, hogy a falképnél ne hagyjon, kérdeztem, hogy hívnak, sunyi mosolylyal felelt, Ferike!

— Hány éves vagy Ferike?

— Hat.

— Jársz iskolába?

— Igen, az első osztályba.

— Szeretsz tanulni és mi lesz? Ekkor megeredt a nyelve és kezdte a beszédet.

En ügyvéd leszek, mert az ügyvédnek sok, nagyon sok pénze van. Nekem is lesz ám! Veszek automobilt, mama és Erzsike hátul fognak ülni. En és a papa elül ülünk. Ugy-e papa, atyjához fordulva.

En leszek tengerész a szubmarinon és ha meglátom a German-t, lelövöm. Ugy-e papa, veszel nekem egy nagy puskát és sok golyót és elmegyek (in French) és ha meglátom a Kaiser-t, lelövöm és kapok száz dollárt, adok a papának öt dollárt, a mamának tíz dollárt és Erzsikének egy pennyt. En veszek egy (battle pastet) és egy penniert chewing gumot.

Ha én nagy leszek és Erzsike is nagy lesz, én leszek a papa, Erzsike a mama, akkor papa lesz kicsi és a mama. En adok nektek minden nap pennyt meg a ma-

mának is, mert te is adsz énnékem. Veszek neked cipőt, kalapot, gentlemen ruhát, elviszlek az automobilon a Lake-hez fürödni, megtanítlak uszni. Tudod papa, ugy mint te tanítottál engem, mikor egyszer kint voltunk. Elviszlek a Zoo-ba és megmutatom az állatokat, megmondom, hogy minek hívják. Erzsike adj egy kiesit, én is adok.

— Nem, neked van!

— No, nekem már nincs.

— Nem adok!

Adok egy képet, nézd milyen szép, látod. Uncle Sam a zászlót tartja, csak ilyen kiesit, no jó, én sem adok neked kocsit. No megállj, ha én nagy leszek és a shopba járok, lesz énnékem sok-sok pénzem, ezer billió-millió dollárom, de én se adok neked.

Félbeszakítottam a beszédet, hogy a figyelmét másra fordítsam és kérdeztem, tudsz-e valami szép verset Ferike.

— Igen!

En már hallani szeretném. Atyjára néz, mint ki kérdezni akarja, hogy melyiket és kapja értesítést. Barátom odaszól:

— A piros!

A kis legény hátra lép és összeszeri lábát, leereszti kezét, illedelmesen meghajtotta magát és kezdte.

Virágos kis kertben járok
Sok színes virágot látok,
Piros szegfűt leszakítok
A mamától csókot kapok.

Kis testvérem jér ide,

Üljünk együtt a hüvösbe.

A szőke fűrtödbe

Szegfűt tűzők izibe.

Ujból meghajtotta magát és atyjához szaladt, megtapsoltam és kérdeztem, hogy tud-e még többet és kértem, hogy mondjon még egyet, de mindjárt kezdte a beszédet.

Ne verset hallgass!

Megmutatom az én szép játékomat, mit a Santa Claus hozott. Engem a Santa Claus ismer, én irtam neki egy levelet, hogy hozzon nekem egy karácsonyfát, sok-sok mindent rajta. Engem a Santa bácsi ismer, mert én voltam a mamával a Fair-be, ugy-e Erzsike, te is voltál, téged is ismer.

— Igen.

Csak hogy te féltél tőle, én nem, mert én nagy fiu vagyok. Mikor bementem a házába, azt mondta, sake hands és nem félttem. Kérdezte, hogy mit hozzon? Mondtam egy lovat és bogit, puskát, de valódi lovat és nagy bogit, stockings és sok mindent és megígérte, hogy hoz mindent. Ugy-e Erzsike, ha te nagy leszel, te se fogsz félni. De hozott Erzsikének egy nagy babát meg sok mindent, babakocsit, olyan kis kocsit, amiben a baba alszik, diót narancsot, almát meg edényt, olyan tini kanalat, villát és kést játszani és mi most mindig szépen játszunk, ha jövök az iskolából, de sosem fajtolunk, mert a papa azért haragszik. Csak néha kétszer-háromszor-négyszer megyünk a Soba minden héten, no meg vasárnap.

EGY két
aszial me
szemü, 35
EMMA
de én,
legben,
LILA
lejtettem,
sarkon
csak, ma
EMMA
jobb. A
hettem e
kis köszö

a Tis
anna

LILA
nöm. Egy
vesebb a
zött.

EMMA
LILA
EMMA
LILA

voltak
gon): s
söm, aki
deje nem

EMMA
ven nézi
asszony

rebb lesz
LILA
nöm hoz
estét.

EMMA
zetét is
ni nem-
túrelmet-
szony re

vően elk
EMMA
sem...

LILA
tikus -
Valami-
lomást.

EMMA
a jöke
csak.

Hízen u
LILA
EMMA

életre-ha
tiz-tizenk
egyszerre

LILA
hiszed.

EMMA
nem hitt
hogy te,
méltobb

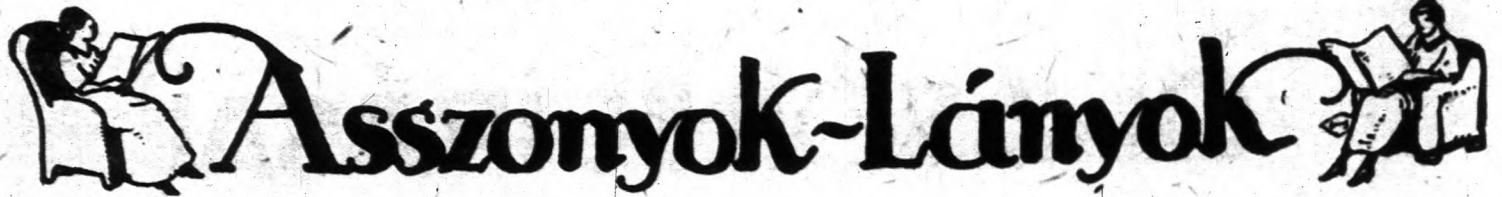
LILA
nem, te

EMMA
lenség.

LILA
sággal)

EMMA
és ha
lett vol
(Nagy
Azt hisz
lok rád,
tad!

LILA
erről va
lam. Ha
EMMA
latot tes
LILA
Nem ug
lásd, m

Asszonyok-Lányok

Két asszony beszélget.

IRTA DANIELNE LENGYEL LAURA.

EGY kissé tulfűtött szalonban két asszony ül a kis teásasztal mellett. Érdekes arcu, okos-szemű, 35-40 éves asszonyok.

EMMA: Megbocsáss, drágám, de én... én szédülök ebből a melegben...

LILA: Igaz, bocsáss meg, elfelejtettem, hogy te csak az északi sarkon érzed jól magadat. Várj csak, majd kinyitom ezt az ajtót.

EMMA: Köszönöm, így már jobb. A születésnapodra nem jöhettek el, hát hadd mondjam el kis köszöntőmet (nevetve):

a Tiszában van egy hal,
annak neve harcsa...

LILA: Nagyon kedves, köszönöm. Egyébként ez volt a legkedvesebb az összes üdvözetek között.

EMMA: Nem sikerült a dolog? **LILA** (vállát vonogatja.)

EMMA: Sokan voltak?

LILA (szórakozottan): Igen, voltak elegendő. (Élénkebb hangon): s itt volt egy régi ismerősöm, akit már tíz hosszú esztendeje nem láttam.

EMMA: Zádor Miklós? (Mereven nézi barátnője arcát. Am az asszony halvány arca még fehérebb lesz.)

LILA: Igen, itt volt. A sógorom hozta el. Velünk töltötte az estét.

EMMA (mereven figyel, lélegzetét is visszafojtja. Tudakozódní nem mer, de szinte remeg a türelmetlenségtől. A másik asszony reánéz és hirtelen jókedvűen elkacagta magát.)

EMMA (zavartan): De édesem...

LILA: Te most valami romantikus szerelmi történetet vársz. Valami különös, izgató, intim valómást. (Tovább nevet.)

EMMA (idegesen): Édesem, ez a jókedv... hogy is mondjam csak... kissé megokolatlan... Hiszen mindenki tudja...

LILA: Mit tud mindenki?

EMMA: Hogy Zádor valaha életre-halára udvarolt neked. Úgy tíz-tizenkét évvel ezelőtt, aztán egyszerre vége lett a dolognak.

LILA: És te természetesen azt hiszed...

EMMA (vidáman): Drágám, én nem hittem rólad soha mást, mint hogy te vagy a világ legszeretetre méltóbb asszonya.

LILA (határozottan): Nem — nem, te azt hitted...

EMMA: Ej, hagyjuk ezt, Izetlenség.

LILA (makaes, konok elszánt-sággal): Te azt hitted?...

EMMA (hirtelen indulatba jön) És ha azt hittem? És ha igazam lett volna, mikor hittem?... — (Nagy és őszinte melegséggel): Azt hiszed, azért másként gondolkod rád, vagy másként érzel irántad?

LILA: Köszönöm. De most nem erről van szó. Nem rólad és rólam. Hanem Zádor Miklósról.

EMMA (egy kis ideges mozdulatot tesz.)

LILA (nyugodtan mosolyogva): Nem úgy volt, ahogy hitted. És lásd, mégis, vagy talán éppen ez-

ért olyan melankólikus volt ez az este.

EMMA: Hát ha nem?...

LILA: Nem. Értsd meg, hogy nem. Hiszen ez az... Ez, amit el akarok neked mondani. Ott ült mellettem az asztalnál és én arra gondoltam... De mielőtt ezt elmondanám, tudnod kell, hogy a mi-ezelőtt tíz-tizenkét évvel történt, az nem izgató flirt, tréfás udvarlás volt, hanem komoly, nagy érzelem. Zádor Miklós szeretett engem. Szeretett engem tisztán, őszintén, becsületesen és egész életre magának akart, mikor szeretett.

EMMA: És te...

LILA: Én gyöngé voltam, gyáva voltam. Az uramra gondoltam, aki szeretet, a gyermekemre, akit imádkozok és elküldtem magamtól.

EMMA: És elment?

LILA: Kétségbeesve, összetörve testileg-lelkileg. Úgy bucsuzott tőlem, mint aki minden örömétől, minden boldogságától vesz bucsut... Aztán...

EMMA: Aztán?

LILA: Beesületes ember volt és mostanig nem került a szemem elé. Most, tíz év múlva viszont láttam.

EMMA: Nagyon megváltozott? **LILA** (keserűen): Ó nem. Én változtam meg. Ott ült mellettem, egy tekintete, egy sóhajtsa sem volt, mely a mult emlékeinek szólt volna. Vidám volt, kedves, figyelmes és gyöngéd. Őrült a viszontlátásnak őszintén, tiszta szívből, a hogy egy közöbbsé vált jóbarát tud örvezenni.

EMMA: De Lila, mi jut eszedbe? Hogy újra kezdi az ostromot, most, tíz év múlva?

LILA (indulatosan): Tíz év múlva? Mit emlegeted ezt mindig? Egy örökkévalóságról van talán szó! És én — én, látod, becsületes asszony vagyok, soha többé szerelemre nem gondoltam, hogy ő elment tőlem... Eltem az uramnak, a gyermekeimnek, a családomnak. S gondoltam, így is eltelnék a napok, a jók is, a rosszak

is... Egyszer csak vége lesz mindennek s ha én azt akartam, hogy így legyen vége, hát akkor így is jól van! Tudod, hogy nem szoktam megbánni semmit. De mikor ott ült mellettem, minden idegszálam remegni kezdett s kínos, szégyenletes vágy gyötört, hogy egyszer, csak egyetlen egyszer vállára hajtsam a fejemet. A kezem véletlenül a kezéhez ért és lobbort vetett a vérem és látod, én most mindent elmondok neked... Szemebe néztem merészen, dacosan, lássam, hogy ő mit gondol most? ... És akkor láttam, milyen egykedvű, józan, baráti nyíltsággal néz reám. Egyetlen indulatot sem kellett pillantásom a lelkében. Elszakadt tőlem teljesen és végképp... Sem vérét, sem fantáziáját az én közellétem föl nem gyújtotta. Pedig szeretett engem, szeretett... És valaha egész életét nekem akarta adni...

EMMA (gyöngéden, szánakozva s egy kis titkolt lenézéssel): De drágám... tíz év... gondold meg...

LILA (indulatosan): Tíz év, száz év, egy örökkévalóság, engem megremegetett ennek a félbenmaradt regénynek az emléke is! ...S ő el bírt, el tudott felejteni mindent! Kilökött a szívből, a lelkéből; az emlékeiből, mint egy régi, megunt lakót.

EMMA: No, édesem...

LILA (egyre keserűbben): És tudod, miért van ez így? Mert férfi! Mert nem tud a gondolatain, az érzésein, az emlékein át szeretni. Ha egyszer, csak egyetlen egyszer történt volna valami... Ha egyszer megéssokol, megölel. Ha egyszer... akkor én belopom magamat az érzékeibe, mert csak így lehet velük... csak így lehet őket... De akkor az enyém, akkor nem bír elfelejteni soha... És most már bánom, hogy nem... most már bánom, hogy... csak egyszer... egyetlenegyszer... leg alább most nem volnék neki idegen, tudna rólam, emlékezne rám s az emlékei útján az enyém lenne mindig — mindig... (Göröcsös, kínos zokogásra fakad.)

EMMA (egy darabig szórakozva nézi, majd közelebb megy hozzá. Gondolkozik, az ajkát rágja, majd elmosolyodik, vállat von és gyöngéden megsimogatja a zokogó asszony fejét. Még egy pillanatra gondolkozik, fopreng, hogy szóljon-e, aztán nagyon halkán, nagyon gyöngéden, nagyon óvatosan): Drágám, ez — ez ostobaság... És — és ezen nem lehet segíteni?... Mert ha így van és ha te mondd, hogy így van, el kell hinnem, akkor hiába minden, semmi sem segíthet...

LILA (még jobban zokog.)

EMMA: No, nem, drágám... Mondom, ezen nem lehet segíteni... En mindig azt hittem, az ideális emlék, a ki nem elégitett vágy, az örökös sóvárgás konzerválja az emlékeket... mert hogy (nagyon halkán) az a másik módszer, a minek elmulasztását ilyen keservesen siratód, hogy a másik módszer nem konzervál, nem őriz meg semmit, azt én egészen bizonyosan tudom.

Sóhajts utána.

Irta: Haraszthy Lajos.

GYERE haza lelkem, gyere haza párom,
Az elhagyott fészek esdve vár reád,
S mindhiába nézem, mindhiába várom,
Nem nyílik az ajtó, mely majd visszaad
Csukva áll tovább.

Pedig mialatt én harcolom a harcot
S az apró betűket betűkre rovom,
Föltűnik előttem mostan sápadt arcod
S minden kis betűben, papirosomon
Itt vagy, Asszonyom.

...Valóságnak — sejtett... sejtelennek álom,
Mit veled időző vágyam szöveget.
Hej, mikor lesz már, hogy karom rád
találjon
S mikor oszt már csököd vártan édesebb,
Uj gyönyöröket?

Még soká? — Tudom bár, vágyad is akarna
Hozzám hasaszállni, mint a gondolat;
De fog s nem ereszt el a kín sólyomkarma,
Mely arcodra véres lázrózsát, sokat
Égve hasogat.

S míg kintől kényre főnvirrasztasz, engem
Elkerül az álom minden éjjelen,
S vágyván vágyakozva, jöttödet esengem
S némán hánykolódba, összedengelem
Bus fekvőhelyem.

Töri, vágja testem, oly kemény az ágyam,
Hisz nem a te gondos kezéd veti meg
S nem te igazítod a párnámat lágyan
S kis fészkiünk, hol szürkén rám virad a
Üres és hideg. regg.

Hiányzik belőle a szíved, a lelked,
Mely mindent betölt és puhán melengte
És nyomán, mig szórja a sugarakat,
Lágy derű fakad.

Gyere haza lelkem, gyere haza párom,
Már mióta várlak, szánj meg engemet,
S ha itt léssz, epedten keblemre zárom
S cserepes ajkammal boritom fejed
S játyolos szemed.

SZÉPSEGAPOLÁS

AZ ELEGANS ASSZONY.

Suhogó selyem, sziporkázó gyémánt, illatár, csipke, prém: önkéntelenül is mindezekre a gyönyörűségekre gondolunk, ha az elegáns asszony fogalmát alkotjuk.

A legtöbben az eleganciát nem is tudják másképp elképzelni, mint káprázatos, ragyogó pompában. Pedig ennél feltűnőbb, tolatódóbb valami, annál kevésbé elegáns. Az eleganciának nem a fényezés a kriteriuma. A parvenü például sohasem lehet elegáns.

Egyik magyar mágnás asszonyunk, aki az eleganciájáról híres, a következőképpen jellemezte az elegáns asszony lényegét:

Az asszonyt nem a toalettje avatja elegánssá, hanem az a megpáratott, bizonyos valami, a mit nem is lehet szavakban kifejezni. A kinek nem gyökerezik véreben, lelkében ez a titokatos valami, az nem is lehet soha elegáns. Egy szó, egyetlen mozdulat, mosoly csilhatatlanul felismertetheti az igazi dámit, vagy a kispolgári asszonyt. A ki csak alakítja az eleganciát: egy önfelédli pillanat irgalmatlanul telelezi. Az ősi természet kitér a jegeső alkalommal.

Az elegáns asszony a gavallér férfi ellenképe. Mind a kettő produktuma a legfinomabb társadalmi kultúrának. Jellemvonásuk: az előkelőség gondolkodásban, mozgásban és cselekedetben egyaránt. Szellemi s lelki előkelőség nélkül nincs igazi elegancia, akár hogy is erőltessék.

Ha az eleganciát csinálni lehetne, a következő receptet ajánlanám: Vegy egy jókora porcelán jómódot, ugyanannyi józólést, tégy hozzá sok tapintatot, s keverd az egészet jól össze és hagyd — száz évig kelni. Ha a felsorolt ingerenciákból csak egy is hiányzik, elromlik az egész készítmény. Szurrogátummal itt nem lehet pótolni semmit sem.

A modortalan, izléstelen vagy lapintatlan ember soha sem lehet elegáns, még ha vagyont is költ a külsejére. A jómódú asszony szomorúságának, örömeinek vagy bosszúságának megnyilatkozásában mindig meg fogja találni azt a finom, tompított, diszkrét hangot, a mi csilhatatlan jele az eleganciának. Az a hölgy, a ki érzelmeinek hangos kifejezést ad, soha se fogja az elegáns asszony benyomását kelteni, akkor sem, ha Páris legkiválóbb szabói gondozzák a ruháit. Senki sem fogja föltételezni egy elegánsan öltözött hölgyről, hogy igazi dáma, ha rikésolvá beszél és túlélféltlenül gesztikulál.

Abban is megnyilvánul az uriaszszony, hogyan viselkednek társaságban a férfiak. A kivel szemben csak a legcsékélyebbet is megengedik maguknak, az nem uridáma, mert hiányzik belőle az a bizonyos lkötelező, kedves és mégis határozott visszautasító valami, a mi még a modortalanság ellen is megvédi. Az elegáns asszony, anélkül, hogy gőgös volna vagy sértene, távol tud magát tartani mindent. Ha a férfiak néha meg is próbálkoznak vele, egy szemrebbé néssel is vissza tudja őket utasítani, az igazi uriaszszonyt körülbástyázó korlátok mögé.

Az elegancia kiegészítő része természetesen az öltözködés művészete is. Mert a hogyan a modortalan ember nem lehet elegáns, a rosszul öltözött

sem. A társadalom bizonyos szabályokat szentesített az öltözködésben, a melyeknek észszerű követése az emberre nézve kötelező. A jól szabott és izlésesen összeállított ruha nem csak a külső hatást emlí, hanem nagyban elősegíti a személyes érvényesülést is. Ha valaki hozzánk fordul valami dolgában, az az első, hogy egy futó pillantással végig síklunk alakján. Ha izlésesen, nem csak éppen kikenet, kifentén, de izlésesen öltözködik, önkéntelenül is szívesebben állunk vele a szóba. Ez talán turesát, hangzik, de úgy van. Barki szántalanszor tapasztalhatta saját magán: Ez természetesen a társasági életvezetés eséről szó, mert természetesen kemény dolgokban más szabályok érvényesülnek.

Az elegáns öltözködés tehát nem szabad összekeverésű a dráma és fényűző öltözködéssel. Lehet valaki nagyon izléses és elegáns, a nélkül, hogy gazdag ruhatarrral rendelkezne. Az egyszerű viszonyok között élő asszonyka is az elegáns asszony hatását fogja kelteni, ha ügyesen és izlésesen

össze tudja mindazt válogatni, a mit magára ölt. Mindehhez szükséges az a bizonyos harmónia, a mi nélkül nem lehetünk elegánsak, még ha száz ezreket is költünk a ruhatarunkra.

Páris egyik legegységesebb színésze így nyilatkozott az eleganciáról egy szép asszony előtt:

— Ha az ember megjelenése kellemes és harmonikus, az már elegancia.

KONYHA

Becsinált leves.

szárnyashóly vagy borjúhúsból.

Hozzávalók: csirke vagy tyúk vagy pedig borjúhús; zöldségek: vöröshagyma, sárgarépa, petrezselyem, kellevél, csiperkegomba, zsemlyeszeledek.

A húst vagdaljuk darabokra, sózzuk be, aztán vaj- vagy zsirba pároljuk meg, s adjuk hozzá a zöldségeket is. Ha már szépen megpirultak, szedjük ki a húst, hintsük be kevés liszttel, csurgassuk le, töltsük fel levestel s egyszeri felforrás után szűrjük ut a szitán. A húst és a pirított zsemlyeszeletekkel rakjuk a leveses tálba, öntsük rá a leszűrt levest s főladjuk.

Alma mártás.

Hozzávalók: 2 savanyú nagy alma, 1 kanál liszt, kevés vaj, két kanál huslé, citromhéj, citromlé, cukor, két kanál tejföl.

Hámozzuk meg s vagdaljuk szét az almákat s kevés vajban pároljuk puhára, adjunk rá egy kanál lisztet, a huslevet, a citromhéjat, a levét s annyi cukrot, hogy kelő édes legyen, utólagára kavargjuk hozzá a tejfölt, egyszer forraljuk föl s használhatjuk.

Borjonyelv osztrigásan.

Hozzávalók: 2 borjonyelv, egy darab vaj, 2 1/2 ounce szardella, 2 citromlé, zsemlyemorzsza.

A puhára főtt s lenyuzott nyelvet vágjuk ujnyi vastag szeletekre, most egy lábában olvasszunk föl egy kevés vajat, adjunk hozzá 2 1/2 ounce szardellát, a 2 citrom levét s forraljuk föl; ebbe mártogassuk a szeleteket, aztán hempergessük meg zsemlyemorzsában, s vajjal kikent lábában süssük meg mindkét oldalán, aztán tálra szedve a mártás maradékkal öntsük le.

Marhabús párolva, rizsréteggel.

Hozzávalók: főtt marhabús, szalonna, vöröshagyma, sárgarépa, egy kanál liszt, 3 1/2 ounce rizs, sonka, petrezselyem, 1/2 pint tejföl, barna mártás.

A főtt marhabúst tegyük egy lábába, adjunk hozzá aprított szalonnát, vöröshagymát s betakarva pároljuk meg puhára s barnítsuk meg mindkét oldalán. Ha megbarnult, kivesszük, meghintjük liszttel s ezt is megbarnítjuk; utána huslé töltsünk rá s elfőzzük rajta. Most a rizskását puhára megfőzzük s a husra ujnyi vastagra rákenjük, erre pedig az apróra vágalt sonkát, elkeverve a tejfőllel s petrezselyemmel, öntjük rá s a sütőbe téve megpirítjuk. Tálaláskor a tálba barna mártást töltsünk, ebbe belé tesszük a húst s főladjuk.

Födormenta bonbon.

Négy font cukrot vízzel sűrű péppé keverünk, kevés tojásfehérjét kavarrunk hozzá. Kis tömegekben a pépet tűzőn megmelegítjük s apró lapocskákat öntünk belőle egy kannácskával, amelynek a szokottnál hosszabb esüese van. Ha már jól megszáradtak, üvegekbe rakjuk, agy pár födormentaolaj cseppecskét öntünk rá, jól fólrázzuk s használatig lezárt üvegekben tartjuk.

A VASÁRNAP OLVASÓINK BOLDOG HUSVÉTI UNNEPEKET KIVÁN TERKA NÉNI.

ANYA. — Nem az első eset, hogy ilyen dologban kérdést intézzen hozzám. A dolgot nem is a legkönnyebb elintézni, de ha mind a ketten szigorúan alkalmazkodnak ahhoz a természetes szabályokhoz, amiket a józan ész diktál, akkor minden nagyobb nehézség nélkül megoldhatják a nagy problémát. Mert miről van szó? Arról van ugy-e szó, hogy a gyermek mindig a lehető legjobb és neki legmegfelelőbb nevelést kapja. Ezt pedig úgy érthetik el legkönnyebben a szülők, ha a gyermekeket — tekintet nélkül arra, hogy fiu-e, vagy lány — mindaddig, amíg az otthon levegőjén túl nem nőtt, az anya gondozza és neveli. Erre a szerepre valóságilag predestinálják az anyát a nő egyéniségével járó tulajdonságok, a gyengédség, a lélek finomsága és az a hatalmas érzés, ami az anyát gyermekeihez fűzi.

Később, amikor már egyénibb nevelést kell adni a gyermeknek, — amikor már igen fontos dolog, hogy fiu-e, vagy leány, — akkor helyes dolog, ha a fiu-gyermek nevelését az apa irányítja. Ennek igen sok oka van, de legfontosabb és legérthetőbb oka az, hogy a fiúnak férfiasodni kell, edződni kell az élethez és ehhez más senki nem adhat neki annyi és annyira megbecsült utbaigazítást, mint az édes apja.

A leány gyermeknél viszont az anyának jut ilyen természetű szerep. Okos emberek tehát nem veszhetnek össze azon, hogy ki nevelje a gyermeket. Okos emberek követik ennél azt a szabályt, amit a természetesség elve meghövel.

Terka néni reméli, hogy nem hiába írta le ezt a pár sort.

FIATAL LÁNY. — Hogy a lány mikor ÉRETT a házasságra, azt általában megállapítani alig lehet. Ahoz t. i., hogy valaki alkalmas legyen a házasságra a teljes testi fejlettségen és egészségen kívül sok minden egyéb kell. Erről a kérdéssel már egy ízben írt Terka néni s ha figyelmesen olvassa a Vasárnapot, emlékezni fog arra, hogy a boldog házasság egyik főfeltételét én abban látom, hogy a házastársak gondolkodása között bizonyos fokú harmónia legyen. Ez ugyan nem tartozik hozzá ahhoz, amit ön "érettségnek" nevez, de egészen biztosan tudom, (leveléből), hogy inkább erre gondolt, mint arra az érettségre, ami rendszerint megjön a kora. Leveléből különben azt is megállapíthatom, hogy az önök esetében nincs meg ez a harmónia, az önök szerelme nem lehet egyedül való ok a házasságra, mert nem lehet egészen természetes állapot. Terka néni különben azt hiszi, hogy jót tesz önnek, ha kijozanítja álmodozásaitól.

IDEGES ASSZONY. — Tessék orvoshoz fordulni. Ez az egyetlen módja és utja annak, hogy egészségét visszanyerje és ezzel megszünjen minden oka arra, hogy otthon házasrutos és rosszkadú legyen.

SZEGÉNY. — Az nem hozná közelebb a dolgot. Ha gazdag lenne se volna több oka erre a házasságra, mert maga a szegénység még senkit se tett boldogtalanná. Okosan jár el, ha ezen az alapon határoz.

TÖBB LEVÉLRE a jövő héten válaszol Terka néni.

HIRDESSZEN A SZABADSÁG HETI MELLÉKLETÉBEN!

OHAZAI MINTAJU ELŐRAJZOLT KÉZI MUNKÁK. Abroszok, futók, kastni takarók, párnahajak, konyha díszek, pászka kendők, komakendők, nyújtófa takarók, házi áldás, gyertyitök és mindenféle színtartó pamutokat a legsebb kivitelben és jutányos áron szállítok. Postai megrendeléseket azonnal eszközölöm a pénz előre való beküldése vagy utánvét mellett. — Meg nem felelő árut becserelem. Tisztességes kiszolgálásomat bármely trentoni vagy roebingli család igazolja. DÉNES LIPÓT 1113 Montgomery Street, Trenton, N. J. 76-Jun 1

A valódi Sibulski-féle szeplő májfolt, pattanások és mindenféle bőrtisztatlanság elleni kenőcs egyedül kapható ERDEKY KÁLMÁN gyógyszerárában, 8964 2nd Ave., Pittsburgh, Pa. Egy nagy tégelyvel a hozzávaló szappannal és postai szállítással EGY DOLLAR.

ben a harc... hért, resz... — Édes... junk? Apa... megtrúja... Gyuri bácsi... Elemér sz... de aztán v... te a maga... hajta szót... — Ugy-e... ne játszunk... el. Te csapt... Odaszalad... tem és sira... tem, himn... — Arany... mond apám... ked adom a... a mit Szabó... junk a karo... A porcell... nem megesh... nem áru. I... log hátra... eltört szára... Hosszas t... tás után a... száradt szil... kutat ástur... le borostyán... nept esibuk... nem, talán... el nem kor... zosan ép me... A kutaz... masán ment... Rettenő... Félve kelte... Szorongva... ültem az as... cet, mikor... Nem tört... Közben... ledvében já... nek. Kalács... tem választ... ból ő ivott... pirt adtam... zát: csak é... Nem is á... megtetszett... Kezdetten... főlöttem: — Lajos... lyót, én ak... S nekem... rézolyótt... — Lajos... a kertből... pácsért. Kezdet... ni. — Lajos... 16 bogarat... Elszörnny... becsesebb... ben, ez a... bogár. Düh... neknek: — Nem... sem adom... — Nem... — Nem... tan. — Nem... hangja szis... esib...! — san. Megértet... ni: akkor... törted a c... Apám is... söt ránk... mentem a... néma düh... ki. — Mega... Ezután... keztek. M... gondolk... még az év... sem tudta... napok né... sem birta... Rabszolg... nek. Mind

A párba.

(Folytatás a 4-ik oldalról.)

ben a harci dühöt. Ajkam elfehéült, reszketni kezdtem.

— Édes Elikém, mit csináljunk? Apa megver, agyonüt, ha megtudja. Ezt a szarát Szabó Gyuri bácsitól kapta.

Elemér szintén sápadtan állt, de aztán villámgyorsan visszatette a maga kardját s nagyot sóhajtván szólt:

— Ugy-e mondtam, hogy ezzel ne játszunk. Az enyém nem tört el. Te csaptad le a borostyánt.

Odaszaladtam öcsémhez, átöleltem és siránkozó szavakkal kértem, rimánkodtam:

— Aranyos Elikém, meg ne mond apának, be ne árulj! Neked adom azt a porcellánkeréket, a mit Szabó Gyuri bácsiéknál lopunk a karosszék lábáról.

A porcellán-kerék hatott. Elemér megesküdött, hogy soha el nem árul. De még egy nehéz dolog hátra volt. Hova tegyük az eltört szarát?

Hosszas tanakodás és próbálgatás után a kertben, egy félig elszáradt szilvafa tövében mély kis kutat ástunk s abba eresztettük le borostyánostól együtt a tönkre ment esibukszarát. (Édes jó istenem, talán még ma is ott van, ha el nem korhadt! A borostyán biztosan ép még ma is!)

A kutat betemettem és aggodalmasan mentem be. Mi lesz ebből?

Rettentő napok következtek. Félve keltem, félve feküdtem. Szorongva mentem be, rémülten ültem az asztalnál. Vártam a percet, mikor vallatóra fognak.

Nem történt semmi.

Közben pedig szakadatlanul kedvben jártam az én Eli öcsémnek. Kalászból, almából őt engedtem választani. Pohárból, csuporból ő ivott először. Nagyobb papírt adtam neki, nagyobb ceruzát: csak el ne áruljon.

Nem is árult el! — Azonban megtetszett neki ez az állapot. Kezdtél parancsolgatni, ur lenni fölöttem:

— Lajos, add ide azt a rézgolyót, én akarok vele játszani!

S nekem oda kellett adnom a rézgolyót, legfőképpen kimesemet.

— Lajos, hozd be a kalapácsot a kertből! — s mentem a kalapácsért.

Kezdtél a dolog terhemre lenni.

— Lajos, add nekem a bábrabló bogarat!

Elszörnyedtem. Ez volt a legbecesebb egész gyűjteményemben, ez a drágakő-fényű, remek bogár. Dühöngve feleltem a zsarnoknak:

— Nem adom biz' én, a világért sem adom.

— Nem adod?

— Nem! — mondtam elszántsán.

— Nem? Igazán nem? — s hangja sziszegővé vált: — akk... esib...! — tette hozzá jó hangosan.

Megértettem, mit akar mondani: akkor megmondom, hogy eltörted a esibukot!

Apám is bent volt a szobában, sőt ránk figyelt. Halászápadtan mentem a bábrabló bogárért és néma dühvel nyujtottam oda neki.

— Megállj! — suttogtam.

Ezután iszonyu napok következtek. Még ma is borzalommal gondolok rájuk. E napok félelmét még az évtizedek jótékony távola sem tudta teljesen feledtetni; e napok néma dühét a hosszú idő sem bírta elmosni.

Rabszolgájjá lettem Elemérnek. Mindent velem tétetett, tö-

lem mindent elragadott. Biesakot, szilvát, gombot, kőgolyót, levonóképet; mindent, a mi kedves a gyermeki szívnek! Én hoztam neki vizet, én mentem helyette fáért, a esibéknak tengeriért! Én nyargaltam pinecbe, padlásra. Én futottam rizkásáért a boltba, gyufáért a trafikba.

Ha huzódóztam, ha elfojtott dühvel néztem rá, a kis gazember (oh, én édes jó öcsém!) csak enyryit mondott: akk... esib...! — és én mentem, és én szolgáltam és porig alázkodtam.

Közben még félelmebb esemé-

nyek is történtek. Egy nap eltűnt a rózsás porcellán cukortartó. Pedig azon a reggelen én vittem be a kredencbe; így parancsolta az öcsém, (helyesebben a esibukszar.)

— Hová lehetett az a cukortartó? El sem tudom képzelni! — mérgeledött jó anyám s tejfehér arcá rózsává pirult a haragtól, — úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

— Éppen, mint az én esibukszarom, a mit Szabótól kaptam, — szólt apám is dühösen. — Annak is nyoma vészett. Talán csak

nem gyerek vitte el? Agyonüttem, ha megtudnám!

Gyanuba fogtak engem. Én voltam a nagyobb, s (állítólag) az okosabb. Még a cukortartót is rajtam keresték.

Tornyosultak szösze-fejem fölött a felhők. (Én is, Eli öcsém is, olyan szösze kékszemű fiúk voltunk, mint áldott jó anyám!) A sok "akk... esib..." meg hullott rám, mint a jégcsó, s nekem engedni kellett.

Egyszer apám is megkérdezte, mi az ördög az az "akk-esib"? Hebegtem, makogtam, hogy semmi, csak úgy mondjuk, hogy akk-esib. S a dolog ennyiben maradt.

Két hétig tartott ez az alvilági kinokkal teljes állapot. A római mezei rabszolga helyzete paradicsomi gyönyörűség lehet az én szenvedéseimhez képest. Akk-esib reggel, akk-esib délen, akk-esib este. Fogesikorgatva, dühöngve hordtam mindent a telhetetlen kis zsarnoknak; kipusztultam, mint a téli kert; minden kincsemet odaadtam Elinek, hogy hallgatását megvásároljam. Koldus és aljas szolga voltam már. Nem tudom, mi lett volna, ha nem jön a megváltás.

A megváltó ezuttal Sári volt, a eselédünk.

Nagyon jó leány volt ez a mi Sárink, áldja meg őt az Isten! Úgy szeretett bennünket, mintha édes gyermekei lettünk volna. Ritkán haragudott meg ránk, pedig hányszor boszantottuk a jó Sárit!

Főnt voltunk a padlásán. Sári ruhát teregetett. Elemér meg azzal mulatott, hogy a kezét beletörülte apám hófehér, nedves ingébe. Az ing egyszeriben elvesztette hófehér színét.

Ez sok volt, ezt Sári sem bírta el. Haraggal kiáltott a gézengúz Elemérre.

— No megálljon, Elike, megmondom a mamának, hogy maga törte el a cukortartót, mikor cukrot akart lopni!

Micsoda pillantást vettem én az én köszivű zsarnokomra, az én hóhéromra! Így nézhetett Szent György lovag a sárkányra, mikor sikerült neki dühös csata után páncélos sarka alá tiporni a szörnyeteget! Micsoda diadalvöltés hagyta el torkomat. Odamentem a rettegett kényurhoz és esendes, fojtott hangozó mondtam neki:

— Visszaadod-e a bábrabló bogarat? Visszaadod-e a porcellánkeréket, a rézgolyót, a bársonyskatulyát? Mondod-e még, hogy akk-esib? Mondod-e?

Lementünk a padlásról, de minő nagy változás történt velem pár perc alatt! Ugy mentem föl, mint rabszolga, kiszíjolt proletár s úgy jöttem le, mint ember.

A rémes akk-esib eltűnt, elpusztult, mint a földre taposott kigyó. Mind a ketten hallgattunk. Szegény jó apám soha sem tudta meg, hová lett az ő szép esibukszara, melyet Szabó Gyuri bácsitól kapott. S a rózsás porcellán-cukortartó sem került elő soha!

Szegény, korán elköltözött, édes jó öcsém! A mint most itt ülök asztalomnál, óhajtván óhajtom, bár mondanád még, hogy akk... esib... Milyen jó szívvel hoznék én neked, a mit csak tudnék; s milyen készséggel adnék én neked mindent, a mim csak van!...

A levéltitok.

(Folyt. az 5-ik oldalról.)

Verseghyt sejtetem fogja el, elkapja a tálcát és hirtelen végignézi a leveleket. Az egyiket aztán diadalmasan lobogtatja...

— Az ő írása!... Megint irt a fráter... De már most kisütjük a titkát....

Camilla meg van rettenve, hátha megint bolondokat irt Galla.

— Ide azzal a levéllel... Semmi közöd hozzá...

Késő volt, Verseghy már föltépte a levelet és el is olvasta...

Főlkialt.

— Jól sejtettem... Megesaltatok... Olvasd el, mit ír az a nyomorult... De meg fog lakolni... keservesen...

Camilla hirtelen átfutja a levelet.

— Drága, egyetlen, nagyságos asszony! Főntartom, a mit ígértem! Ön nekem van rendelve s az enyém is lesz, még ha erőszakkal is ki kellene ragadnom férjének körmei közül. A választért személyesen eljövök. Mert "ő" csak holnapután érkezik haza, amint tudom... kezét csókolja Galla.

Az inas belép és jelenti Gallát. Verseghy önkívületben van.

— Csak jöjjön, jöjjön a kedves! Alig várom, hogy megköszönjem azokat a remek leveleket...

Galla belép... Meg van lepette, hogy itt találja Verseghyt...

— Ugy-e nem vártál? De majd megmagyarázom, miért jöttem haza!

Galla el van képedve, Verseghy homlokán dagadnak az erek...

Galla kitér Verseghynek és oda szól:

— Mindent elvállalok...

— Mit vállalsz el? Camilla most felelj ezekre!

Camilla pedig roppant nevetésbe tör ki és ugrálni kezd és tapsolva ismétli:

— Sikerült... sikerült! Nézzé csak Galla, hogy mered magára Elemér! Megfojtja — istenemre — megfojtja! Hahaha!... Pedig

ha tudná... sikerült, sikerült...

Verseghy meghökken... meg van zavarodva...

— Az ám, sikerült... de nekem sikerült titeket megcsipni!

Camillát nem hagyja el nevető jó kedve és csak tovább ugrál és tapsikál: — Az ám! ő csipett meg minket! Ugyan Galla, — világosítsa föl... mert én csakugyan rem bírok magammal. Hisz ő olyan mulatságos... a drámai hangjával... és mózudalataival...

Verseghy alig tér magához és csak azt dadogja, hogy "nem értem!"

Alig ejtette ki, Camilla, már a nyakában lóg és rázogátja, mint egy zsákot...

— Mégsem értem... ő te szegény! Hát olyan nehéz megérteni? Hogy Galla és én...

Azzal ott hagyja az urát s Galla kezét megfogja melegen, hálásan...

— Köszönöm édes, kedves Galla! Sohase felejtsem a szíveségét s a barátságát... Ha itt lett volna és látta volna a hogy felszakította a levelet... Sikerült! Megleckéztettük az uraskámat! Vége a levéltitoknak.

Verseghy Gallára bámult, Galla Verseghyre... A ki ámul-bámul...

— Hát ti összeszúrtétek a levelet ellenem!

Galla kissé savanykás képpel, de ráhagyta...

— Aztán most már semmi harag ne legyen köztetek... Szeressétek egymást... Mert az úgy illik... Galla megérdemli, hogy ezentul megint jó barátja legyen házunknak. Ezennel férjem nevében is megint meghívom.

Galla nagyon megköszönte a kegyes meghívást, de nem vehette igénybe, mert másnap el kellett hosszú időre utaznia Olaszországba.

El is utazott és magával vitte málháján kívül azt a tapasztalót, hogy Camillának több esze van, mint neki!

A SZABADSÁG ENGRAVING OSZTÁLYA

fotografiák és rajzok után, a legolcsóbb áron készíttetik. Rendeléseket a szerkesztőség címén kérünk.

REJTVÉNYEK.

1. BETÖRÉJTVÉNY.

Beküldte: Vass István, Chicago, Ill.

2. VERSESRÉJTVÉNY.

Beküldte: Márk Lajos, Youngstown, O.

Két szótágom vitatkozok,
Melyik az erősebb.
Konyha fráter vagy te, öcsém,
Mondja az idősebb.

En bennem van az igazság,
Erre büszke vagyok.
Ha nem hiszed, tanuim rá
Mind, mind a magyarok.

Ne bolondozz öreg, bátya,
Válaszol a másik.
Fényes nappal sárba lököd,
Ki veled komázik.

Nekem konyhában a helyem,
Ami igen helyes,
Mert hogyha ott én nem vagyok,
Nem őrlik a levek.

Auróra.

(Folytatás a 9-ik oldalról)

sem. Ráeszméltem arra a nápolyi leányra, aki miatt síheder koromban megszöktem otthonról. "Északra, északra utazom" — énekelt a lelkem és Grieg melódiák zümmögtek a fülemben. Oda kíváncsoztam valamelyik fjordhoz, vagy talán még északabbra, még északabbra, irlandi halászok körébe, fókavadászatra gondoltam, jegesmedvékre, csónadok gondolat nélkülü életre. Kopenhágáig jutottam már, amikor nagyon erősen megcsapott a hideg északi szél, könyörtelenül behasított az arcomba, a testembe és én megijedtem tőle. "Nem tudok, nem tudok tovább" — ismételttem egyfolytában a dán fővárosban és éreztem, mint menekülnek a gondolataim a szélrózsa minden irányába. "Ahasverus leszek, Ahasverus leszek" — rebegte az ajkam és a nagy ismeretlenhez könyörögtem, hogy zabolozza meg az idegeimet, melyek jobbra-balra ráncigálnak. A hajón — utközben Dániából Németországba — nagyon megszerettem a tengert. "Oh tenger, tenger — imádkoztam — oh tenger, tenger" — és elhatároztam, hogy tengeren beköborlom a világot. De megbetegedtem. Egy kiélt kórházban szenvedtem át a telet és soványan, fáradtan, letörténkeztem haza tavasszal, hogy meghaljak.

Otthon gyönyörű illatok fogadtak. Nem tudom miért, de az emberek csodás jószággal viseltettek irántam. Mennyire figyelmesek voltak. Reggelre friss májusi virág üdvözölt. Ha elszundikáltam és újra felébredtem, ibolyák köszöntöttek. Fehér és lila mosoly, gyöngyvirág és ibolya, fehér és lila mosoly, gyöngyvirág és ibolya és engem már megkívánt a föld. Emberek, akikkel alig váltottam egy-két szót életemben, látogattak el hozzám és érdeklődtek a hogylétem iránt. És mindenki vigasztalt. És mindenki tudott valamit kedves momentumot, a számomra. Csak Auróra kerülte a lakásomat.

Egy éjjel megkínzott a láz. Reggel, amint az éppelődő néhány percre kiment a szobából, össze-

3. TREFÁS REJTVÉNY.

Beküldte: Ifj. Gondol Károly.

Mi az a mi Európában van, de a többi világ részben nincs?

A megfejtők között három rendkívül értékes könyvet sorsolunk ki, tehát minden héten három pályázó nyer egy-egy könyvet.

A megfejtések április 5-ig küldendők be a Szabadság heti mellékletének szerkesztőségébe. Aki legalább egy rejtvényt helyesen fejt meg, részt vesz a rejtvény-pályázaton.

Ha olvasóink saját maguk készítenek ilyen rejtvényeket, szívesen látjuk, ha jök.

A megfejtéseket kérjük lehetőleg levelezőlapra és mindig a Szabadság Melléklet Rejtvény-pályázatához címezve küldeni. Kérjük olvasóinkat, hogy ezzel kapcsolatban mást ne írjanak.

Március hó 16-án megjelent számunkban közzölt rejtvények megfejtései: 1. Kétszékenyül, 2. Kalapács, 3. Tizenegy cent.

Helyesen fejtették meg: Borsos Károly, Youngstown, O.; Kozma József, Youngstown, O.; Torkencsi István, Youngstown, O.; Oláh Antalné, Berwick, Pa.; Kiss István, Akron, O.; Bohács Aranka, Chicago, Ill. Ifj. Beregi József, Cleveland, O.; Sándor Lászlóné, Cleveland, O.; Heck Antalné, Detroit, Mich.; Zelenák János, Cleveland, O.; Vít-lám Lydia, Stanley, Wis.; Barta Jenő, New York, N. Y.; Horváth Károly, Cleveland, O.; Kish István, Palmerton, Pa.; Mrs. Louis, Wevaco, W. Va.; Novák János, Elizabeth, Pa.; Kondela Fábrián, Beatty, Pa.; Beke Lajosné, Buffalo, N. Y.; Márk Lajos, Youngstown, O.; Prikkel János, Dayton, O.; Horváth Ferenc, Racine, Wis.; Ifj. Gondol Károly,

Flinn, Mich.; Orgovan János, St. Louis, Mo.; Vecsy L., Elizabethport, N. J.; Breszka Ferenc, Binghamton, N. J.; Gönczi Lajos, Chicago, Ill.; Farkas Sándorné, Cleveland, O.; Kondás János, Akron, O.; Gal-lai József, McDonalton, Pa.; Soós Lajos, Buffalo, N. Y.; Molnár Gizella, Niles O.; M. L. Hirsch, Cincinnati, O.; Jánváry János, Harco, Ill.; Bandy József, Cleveland, O.; Pap Vince, Buffalo, N. Y.; Pongyás Eszter, New York, N. Y.; Székely János, Cleveland, O.

A pályázaton kitűzött díjat sorshuzás útján Bohács Aranka chicagói, Beke Lajosné, buffaloi és Kondás János akroni előfizetőink nyerték meg. A díjakat postára adtuk.

Szerkesztői üzenetek.

M. Louise. Közljük.

Zelenák János. A beküldött "rejtvény" nem rejtvény, hanem egy számtani vicc. Közlésre nem alkalmas.

Ifj. Gondol Károly. Ezek is beváltak.

Nehoda Mari. Csak olyan rejtvényeket közlünk, amelyeknek a megfejtését is megkapjuk, mert kegyetlenül gyenge. Jobbat kérünk, ha... van

Kiss József. Ennek a rejtvénynek se füle, se farka.

Balázs K. Levelet senkinek se igunk. Arra való ez a rovat, hogy az ilyen kérdéseket itt intézzük el.

Zelenyák Józsefné. Szívesen közöljük, ha jó. Tessék beküldeni.

Tóthné. A konyha rovatban mindig talál ilyeneket. Kísérje figyelemmel.

Rácz Lajos. Nagy sajnálatunkra nem tehetünk eleget kérésének.

szedtem magam, felugrottam, odabotorkáltam az ajtóhoz, a rekeszt előrehugtam, hogy senki ne nyithassa ki az ajtót. Annyira jutottam meg, hogy ruhaszekrényhez botorkáljak, ott aztán elhagyott a csakély erőm és összerogytam. Fekete felhőkordén felém sietett a halál.

Néhez hónap következett ekkor. Csak az tudja milyen szomorú az élet, akinél tavasszal kopogtat a halál. Egészen összezsugorodtam, napokig szótlannul feküdtem az ágyamban és csak a dunyhámmal, a párnámmal szórakoztam, míg végül egy nap tustestem a komoly bajon és kiszállhattam az ágyból. Két napra rá, már a kertemben is sétálhattam. Eltelt két hét és már kimehettem az utcára, már fogadhattam az emberek köszönetét, hogy visszanyertem az egészségemet, már hallgathattam a sétatéri katonazenét, jelen lehettem egy májusi mulatságon szóval élhettem, élhettem, mint azelőtt, amíg Auróra nem keresztelte az utamat.

Kinn a Bolgavölgyben, az önkéntes tüzoltók júniusi mulatságán láttam hosszú idő óta megint Aurórárt. Nem változott meg. Valami csodálatos színű ruhája volt, egészen egyéni izlésű. Ez a ruha az ő ötlete, tudtam. Ez a ruha nem itteni szabóműhelyben készült, tudtam. A ruhájának a riktó színei, a diszharmonikus, frapáns és mégsem ellenszenves színösszetétel foglalkoztatta az agyamat, amikor hosszú idő óta újra láttam Aurórárt. Egy fiatal ügyvéd mulattatta, de személláthatólag nem igen ügyelt a szavaira. És eszembe jutott, hogy mennyire el tud nézni a férfi feje fölött Auróra. És amikor legmelegebben beszél a férfi, akkor látszik leginkább keresni valamit a férfi feje fölött, a levegőtengerben, arra északra, igen, arra északra, amerre a pacirta repült. Egyszerre megfordult és észrevett. Talán tiz lépésre álltam tőle. Lassan, alázatosan, mélyen megemeltm a kalapot. Attól féltem, hogy leejtem. Igen, igen, ilyen gyáva voltam. És Auróra nem fogadta a köszöntésem, hanem balamarkolt a férfi-ba és így szólt hozzá: "Kísérjen haza, Knapp".

Az első pillanatban csak arra gondoltam, hogy az ügyvédnek Knapp a neve. Miért nem Knakk? Miért nem Prapp? Vagy Diótörő? Vagy akármi, akármi, de miért

épen Knapp? "Szegény fejem — mondtam aztán — szegény fejem..." és arra gondoltam, milyen szomorú az, amikor saját magát siratja az ember. Aztán fáradtan visszavánszorogtam a városba. Azt hiszem, hogy az önkéntes tüzoltók mulatsága nélkülém is szépen folyt le. Oh, nagyon hiszem.

Következő nap elhatároztam, hogy ma végzek valamit, igen, má végzek valamit. Ezt az életet már nem tudom tovább elviselni. Valami nagy dolognak kell történnie, ami talpra állít, kell, kell, vagy pedig ami megsemmisít, de így már nem élhetek tovább. Ez az "vagy-vagy" gondolat szinte felfrissített. Az energia, amelyről azt hittem, hogy végleg elfordult tőlem, újra felkeresett. Dél-élelt kinn jártam a hegyi parkban. Délben aztán ellátogattam Aurórához. "Nem fogad" — mondtam magamnak — azért még is bejutok hozzá". Auróra egy földszintes házban lakott. A ház sárga színű. A zöld zsalugáter le volt bocsátva. A nap erősen rátü-zött épen az ablakára. "Oh nap — suttogtam — oh nap, ha most felgyujtanád ezt a házat". Auróra egy tanitónál lakott alberletben, két szép szobája volt. Eszembe jutott, amint Auróra egyszer a maga halk hangján mesélt a tanító nyoletagu familiájáról. "Elrabortam tőlük a szalont és a hálószobát. Elrabortam tőlük a tündérbirodalmat..."

Kopogtam az ajtaján. Nem kaptam választ. Meghuztam a esengőt. Semmi felelet. "Hátha véletlenül meglátott a zsalugáterre-sen" és egy percig csendben vártam. Aztán hirtelen megnyomtam a kilincset és az ajtó kinyílt. Auróra behunyt szemmel a pamlagon feküdt. És én úgy éreztem magam, mint egy rabló, aki azt hiszi, hogy nehezen kapartija meg a zsákmányt és egyszerre ott látja maga előtt, csak érte kell nyulni. "Még nincs meg, még nincs meg" — szóltam magamhoz és tolvajléptekkel mentem előre. Auróra megmozdult. Letérdeltem a pamlagnál és egyszerre fáradtan, bágyadtan, tehetetlenül és akarát nélkül lekonyult a fejem, leesett a fejem, mindjobban összeroppan-tam. Auróra felébredt. A szemé-tégranyílt. Soha ilyen nagyvak-csodálkozóznak, csodaszépnek nem láttam a szemét. Felpattantam.

Auróra is felkelt. És így álltunk egymással szemben, mint két ellenség, mint ellenségek álltunk egymással szemben, akik mégis nagyon szeretik egymást. Meg-éreztem.

— Mit akarsz? Mit akarsz? — kérdezte Auróra suttogó hangon. — Szeress, — feleltem.

— Még nem ismeresz. Még nem szerethetlek. Csak ha megismertél, szeretlek. Ismerj meg, ismerj meg, könyörgöm, akarom, kívánom, követelem, ismerj meg, mert csak akkor tudlak szeretni. Mutasd meg, hogy ismeresz, most, most bizonyítsd be valamivel, hogy ismeresz, mint akkor, a szí-nekkel, amikor kijelentetted, hogy csak azon tudok megkönyörülni, akit megbántottam, ilyesféleképen, ilyesféleképen mutasd meg, hogy ismeresz és én szeretlek, szeretlek.

Egy pillanattig tétováztam. Egy pillanattig élveztem a hangja muzsikáját. Aztán hirtelen vállon ragadtam és leszorítottam a pamlagra. Vadul, nyersen, mint az ös-ember tepert le egy állatot, amely-re szüksége volt.

— Ne, ne... nyögött Auróra, de én a körmeimet beleszorítottam a vállába, a nyakába, úgy hogy elfutotta a vér, az area eltört a fájdalomtól. Mikor aztán meg-elégeltem ezt a forturát, elengedtem Auróra vállát, aki szomorú mosollyal — ezt a mosolyt is elő-szor láttam — nézett rám. És ki-tárta karját. És én lehajoltam. És ő átfonta a nyakamat és eső-kolt, esőkölt. És én azt mondtam: — Oh, Auróra, mennyit szenvedtem miattad. Oh, Auróra, te csak azt a férfit szereted, aki fajtad uralkodik. Rabszólga akarsz lenni, amikor szeretsz.

— Most megismertél, — sut-togta Auróra — most megismer-tél. Neked nem lett volna szabad menekülnöd a kösiből. Nem lett volna szabad...

— Mennyi ember szenved, meny-nyi ember szenved — járta át a lelkemet — de az élet, az én életem a lábainál fekszik. Győző va-gyok. Diadalt arattam. Diadalt. Diadalt.

A szobában a lebocsátott zsalu-gáter következtében félhomály volt. Az izzó nap bátortalanul né-zett be.

Az ajtóhoz mentem és bezártam. Aztán lassan, kényelemmel, mint a vadász, aki biztos a zsákmá-nyában, közeledtem Aurórához...

EGYSZ...
volt...
egy igen...
jába lak...
től minde...
ber volt...
a királyn...
a leány...
mert ha...
birodalm...
nyát: A...
lett, míve...
oda adna...
tette. Öss...
kik azt...
a leány...
rodalm...
hát meg...
nek, hogy...
ba. Ezután...
pei szom...
vesztik...
szonyt...
Egy fi...
lotta az...
megmet...
leányt...
az utja...

A FARK

Beküldte

Jó

Közel

ve kom

Hát

Be

fogam

De a k

a gazda

páholt,

kólni.

Egy

hallottam

Csak tal

nem én

— Jó

re, újun

szágot s

embert.

Várnak

egy gy

AVTETEARA3 ONCINILU

A csodavesző.

IRTA MAY LÉTÁN, W. WILLINGTON, CONN.

EGYSZER volt, hol nem volt, volt egy király. Annak volt egy igen szép leánya. A szomszédjába lakott egy óriás király, akitől mindenki félt, mert rossz ember volt. Ez az ember megízente a királynak, hogy ő, mivel szereti a leányát, adja neki feleségül, mert ha nem, úgy tönkre teszi a birodalmát és erővel viszi el a leányát. A király nagyon szomorú lett, mivel nem akarta a leányát oda adni, de a birodalmát is féltette. Összehívta a tanácsosait, akik azt tanácsolták, hogy inkább a leányát adja, mint az egész birodalmát veszítse el. A király tehát megízente az óriás fejedelemnek, hogy beleegyezék a házasságba. Ezután a birodalma összes népei szomorúak voltak, hogy elvesztik a szeretett királykisasszonyt.

Egy fiatal pásztorfiú meghalott az esetet és elment, hogy ő megmentse a szépséges királyleányt. Ahogy ment, mendegélt, az útja egy esipkerőzsa bokor

mellett vezetett el és látta, hogy egy kis tündérke szárnya bele van akadva. A kis pásztor megsajnálta és kiségette a bokorból. A tündér megköszönte és azt mondta: "amiért olyan jó voltál hozzám, adok neked egy kis sipot. Ha veszélybe leszel, fújj bele és akkor én a segítségére sietek." A kis pásztor megköszönte és eltette a tarisznyájába.

Amint tovább mendegélt látta, hogy egy nagy kigyó esszik fel egy fára, amelyiken egy madár fészek volt, hogy megegye a kis madarakat. Nem volt rest, vette a pásztor botját és agyonverte a kigyót. A kis madárkák mamája látta milyen jó szíve van a kis pászornak, tehát lerepült a fáról és azt mondta neki: "jót tettel velem én meghálálom. Adok neked egy vesszőt, ezzel bárkit megütsz az rögtön meghal." Megörült neki és tovább folytatta az útját. Ment-mendegélt addig, míg a király palotájához nem ért, ahol kérte: vezessék a király elébe. A kis

pásztor előadta, hogy ő kész megmenteni a király leányát meg a birodalmát. Szomorúan hallgatta a király végig és azt mondta: Kis fiam köszönöm vigasztaló szavaid, de igen gyenge vagy te ahoz, mikor a birodalmam összes vitézei se lennének elég legyőzni ezt a óriást.

— Bizza reám felséges királyom.
— Nem bánom, ugymondá a király, próbáld meg és ha sikerülni fog, úgy neked adom a leányom és fele birodalmamat.

A kis pásztor elbucszott a királytól és vette az útját és meg sem állt addig, míg el nem érte az országot, ahol az óriásnak kellett jönni. Addig várt, míg egyszer csak észre vette, hogy közel jön már az óriás nagy kíséretével. Báttran elébe állott és azt kérdezte tőle:

— Mit keresel itten? Jobban teszed, ha vissza fordulsz.
— Takarodj előlem te tücsök, mondá az óriás, mert rögtön eltaposlak.
— Lassabban, — válaszolt a kis

pásztor és kivette tarisznyájából a sipot és bele fújt. Rögtön ott termett a kis tündérke.

— Mit parancsolsz kérde a kis pásztor?

Mintán röviden elmondta a baját, a tündér oly nagy ködöt bocsájtott le az országotra, hogy tovább nem folytathatta az útját. Ekkor elővette a madárkától kapott vesszőt és végig esapott az óriás-fejedelemen, aki rögtön leest a lováról és meghalt. Mivel a köd felszállt rögtön, az óriás kísérelől visszanyargaltak.

A kis pásztor elment a királyhoz és jelentette, hogy megölte az óriást. Nagy vigadalommal ülték meg a lakodalmat, a nagy mulatozás után a kis pásztor kért a királytól egy szánkát és hat fehér lovat fogatott elébe; kis feleségét bele ültette. Ő maga meg mellette lovagolt. Ugy vitte haza, a maga városába, ahol boldogan éltek, talán még most is élnek, ha meg nem haltak.

A FARKAS, A MEDVE ÉS AZ EMBER.

Beküldte Kretik Margit, Glenfield, N. Y.

— Jó reggelt kívánok, farkas koma!

— Nekem ugyan nem jó, medve koma. De azért fogadj, Isten! — Hát mi bajod?

— Benéztem a faluba. Fájt a fogam egy kis báránypesenyére. De a kutya észrevett, megugatott, a gazda pedig a baltájával úgy elpáholt, hogy alig birtam elmene-külni.

— Ejnye, ejnye! Már sokszor hallottam, milyen erős az ember. Csak találkoznék vele, megmutatnám én, ki az erősebb!

— Jól van, medve koma! Gyere, ülünk ide a bokorba, az országot szélén. Mutatok én neked embert.

Várnak, várnak. Egyszer jön egy gyermek. Kérde a medve:

— Ez az ember?

— Nem, ez csak lesz ember! — feleli a farkas.

Várnak, várnak. Egyszer arra

— Nem, ez már volt ember!

Csak várnak tovább. Hát arra vágtat egy huszár. Oldalba böki a farkas a medvét.

ballag egy öreg koldus.

— Ez az ember!

— Ez már talpig ember! Hanem én elhordom az irhámát.

A medve kiáll az országotra, szemtől szembe a huszárral. A huszár megállítja lovát. Előveszi pisztolyát s rá lö a medvére. Az apró golyóktól a medve megrázódik, de helyén marad.

A huszár nem veszi tréfára a dolgot. Kirántja fényes kardját s innen és túl jól megszabdálja medve uramat.

Fut a medve nagy véresen, fut amerre lát.

Medve és farkas összetalálnak.

— Jaj, farkas koma! Sohasem láttam olyan erős állatot, mint az ember. Kurta botjából reám fújt, a hátam is borsózik tőle. Aztán kirántotta fényes oldalbordáját s úgy megpofozott velem, hogy szinte behaltam.

Jócsi bácsi üzenetei.

Létán May. — Amint látod, Laci bácsi pontosan elintézte az ügyet. Szép a mese és szép volna az is, ha máskor is küldenél ilyen mesét Jócsi bácsinak. Az apukádat üdvözlöm!

Grénus Erzsike. — A mesédet nemsokára viszontlátod a Vasárnapban. Csak gyakorold magad az írásban, meglátod, hogy nem is olyan nehéz dolog az, mint hiszed. Aztán meg mások is írhatnak, mint én, akik szintén nem tudnak írni... tintával.

Koncsor János. — A mesédnek csak a felét tudta elolvasni Jócsi bácsi. Ird le újra a másik felét.

Nehoda Mária. — Szép mese és

szép írás. Mind a-kettőnek nagyon örült Jócsi bácsi és nemsokára "beteszti a lapba" a mesédet.

Majoros Ferenc. — Köszöni Jócsi bácsi a felköszöntőt. Téged is éltesse az Isten! A husvétit versedet itt találod, a lapban.

Akik még nem kapták meg a mese-versenyen nyert képes könyveket, tanuljanak meg várni. Jócsi bácsi is ezt csinálja már két hete, mert annyi ideje, hogy megrendelte a mese-könyveket.

Husvét után mindenki megkapja. Addig is boldog ünnepeket kíván Jócsi bácsi minden kis olvasójának.

JÓZSI BÁCSI NEVENAPJARA.

Irta: Varga Juliska, Denbo, Pa.

József napja, hogy felderült,
Szívünk mély örömbbe merült.
Éljen József sok időket,
Minden butól menendőket.
Áldja meg az Ur életét,
Egy napja se legyen sötét.
A mennyei magas égbe,
Vittessen fel innen végre.
Szívemből kívánom!

HUSVÉTI VERS.

Majoros Feri Giney York, O.

Rózsa, rózza, rózza-víz, mintha
égből hullna,
Ahol járok, mindenütt de szagos
az utca.
Gyertek ide kis lányok,
Ibolyavirágok,
Csillagozzon a szemetek, orcátok
viruljon,
Piros tojás, himes tojás a
zsebembe hulljon.

Vidám történetek.

Heltai Jenő, a kitünő poéta, tudvalevően nagyon elmés ember. Nemcsak az írásaiban, meg a színdarabjaiban, de magánbeszélgetés közben is minduntalan jó tréfákkal és elmésségekkel mulattat.

Fájdalom, nem kérhet szabadsalmat a jó mondásaira és így sűrűn éri az a szerenese, hogy az ötleteivel mások neve alatt találkozik. Kevésbé elmés emberek, fiatalabb íróársai akár-hányszor eltulajdonítják az ő ötleteit.

A minap egy fiatal barátját, aki szintén az irodalom napszámosa, elvitte magával a Víg-színházba, ahol akkor délelőttönként a "Naftalin" című bohózatának próbái folytak. A próba közben egyszerre csak elhangzott a színpadon egy elmés és kacagtató vicc.

— Oh, be kár — sóhajtott irigyen az ifjú író, — hogy ez a mondás nem nekem jutott eszembe!

Mire Heltai ránézett és vigasztaló hangon mondotta neki:

— Legyen nyugodt, fiatal barátom, fog ez a mondás még magának is eszébe jutni!

Heltai Jenő — s talán ez egyik legszebb bizonyossága egyéni erejének — valóságos prédája az utánzóinak. Az újabb generáció íróművészei közül nagyon keveset utánoztak olyan sokan és olyan sokszor, mint éppen Heltait. A költő barátai ezt tudják s mindig, mikor valami jó utánzat jelenik meg valahol, felviszik neki, hadd mulasson rajta.

Egyszer valami új ötletet mondta el újságíró-társaságban. Az ötlet nagyon tetszett s valaki meg is jegyezte:

— Nagyon eredeti dolog. — Teljesen elüt azoktól, amiket eddig írtál.

— Igen, — mondta esőndesen Heltai, — tisztelt utánzóim megérdemlik tőlem, hogy valami újjal is kedveskedjem nekik.

Híres bohém volt a néhai Konti József, akiről száz józsi esetet is tudnánk elmesélni.

Vele történt meg a következő kis história:

Egy fiatal ember társaságában betért vacsorázni az egyik orfeumba. Egyik sem akart kisebb gavallér lenni a másiknál, megegyeztek, hogy a cseh felét felét fogják fizetni.

Megvacsoráztak, de aztán Konti azt mondta, hogy neki dolga van, el kell mennie. Kifizette hát a cseh egyik felét, fogta a kalapját, botját és a kutyája zsinórját és elment.

Egy kis idő múlva a fiatal ember is menni akart és magához intette a fizetőpincért. A pincér kezdte fölisorolni az elfogyasztott ételeket és italokat:

— Egy fél biftszik ötven krajeár, egy fél csirke negyven öt krajeár, egy fél üveg Pommery négy forint és egy fél kutyát két forint ötven krajeár.

A fiatal ember megdöbbenve szólott közbe:

— Micsoda? Egy fél kutyát? Hát azt is ettünk?

— Dehogy. De volt nekem egy kis foxterrierem, ezt Konti

ur megvette ma este tőlem öt forintért.

A fiatal ember megfogadta, hogy többé nem megy Kontival mutyiba — kutyavására.

Összeültek az Otthon egyik különszobájában a vidám elemek és szellemeket akartak

idézni. Az urak közt volt egy vendég is. Béneyi nevű ur, aki nagyban adta a dzsentrit, dacára annak, hogy... szóval, mint Pesten mondják: dacára a dacárandóknak. Konti dirigálta a táncoló asztalt s miután már egy szellemet meg-

idéztek, odafordul Béneyi urhoz:

— Parancsolja, hogy megidézzük a baldogult popája szellemét?

— Igen, — mondta örömmel az ur.

— Hogy hívják a popáját?

— Béneyi Márton.

Konti elsötétíti a szobát és siri hangon szól:

— Béneyi Márton, gyelenj meg!

De a szellem nem jön. Konti újra megszólítja:

— Béneyi Márton, gyelenj meg!

A szellem ismét nem jön. — Konti felszólítja a villanyt és odaszól az urhoz:

— Monyocokérem, tényleg Béneyinek hitták a mogo opjót?

Az ur zavarodottan néz körül, félrevonja a sarokba Kontit és néhány szót vált vele. — Konti erre visszamegy a táncoló asztalhoz, újból elsötétíti a szobát és ezt mondja:

— Oz már más!

Majd siri hangon hozzátesszi:

— Berger Márton, gyelenj meg!

Mesebeszéd, hogy az énekesek marakodnak. Dehogy marakodnak, dehogy. Sőt inkább szeretik — majd megeszik egymást.

Ime például az Operaház egyik képzett, kedvelt baritonistája, Mihályi Ferenc nagy szerepet énekelt a Várszínházban és ez alkalomból kollégája, Szemere Árpád elhatározta, hogy egy szép koszorúval lepi meg.

Előadás előtti napon megszólította hát Mihályi Ferencet:

— Te, kérlek, légy szíves, irj alá egy forintot erre az ivre.

— Miért? Én nem írok alá!

— Ejnye Ferenc, már hogy lehetsz ilyen kemény szívű! Egy szerencsétlenül járt művész-kolléga javára gyűjtök.

— Lári-fári! Ismerem én már az ilyen művészeket! Nem művészek azok, hanem svindlerrek!

Szemere szemrehányóan mondta:

— Meg fogod bánni. Feri, hogy így beszéltél róla. No, írd alá!

— Isten neki! Hát ide azzal az ivvel!

Másnap este a közönség csak annyit látott, hogy egy pompás koszorút nyújtottak föl a zenekarból Mihályinak szép sikere után. Persze, a szalag föliratát nem olvashatták el, pedig az volt a legérdekesebb a dologban. Ime, ez a fölirat díszlett a szalagon:

„Egy szerencsétlenül járt kollégánknak — közadakozásból!”.

Popper Dávid mestere nemcsak a gondolkának, de a gyors és lesújtó feleleteknek is. Példa erre:

Találkozik Pétervárott egy másik magyar zenészszel, aki hangversenykörúton járt Oroszországban. A muzsikus nagyon dicsekszik sikereivel és többek között ezt kérdezi Poppertől:

— Mit hiszel, mennyit kerestem a moszkvai hangversenyemmel?

Mire Popper, nyugodtan:

— Mit hiszel? A felét!

Kabóca Marci husvéti kalandja.

— Ah, éppen süt, főz az angyal. Azt hiszem engem vár. Mondok neki egy szép husvéti köszöntőt.

— Ez a kis ibolya elheriad, De az én szerelmem megmarad...

— ???

— !!!